

V SREDIŠČU
VLADI USPELO
UKROTITI INFLACIJO

POLITIKA
PAHOR POPOLNOMA
POGOREL NA SOOČENJU

DEMOKRACIJA

TRIBUNA

Dr. Ivan Klemenčič
Zli duh Slovenije

PREVZEMI Z DOLGO BRADO

Danes je jasno, da so se sporni menedžerski prevzemi začeli pod prejšnjimi vladami oziroma so se takrat začele priprave nanje.

INTERVJU

Mag. Andrej Vizjak

Aktivno smo prispevali h gospodarskemu razvoju

ISSN 1408-0494

9 1771408 049069

Z Demokracijo do novega telefona

Samsung SGH-M300:

- teža: 63 g
- velikost: 80x40x16,7 mm
- čas pripravljenosti: do 230 ur
- čas pogovora: do 250 ur
- barvni grafični zaslon (65.536 barv)
- GPRS
- vgrajen digitalni fotoaparati
- prostoročno telefoniranje preko vgrajenega zvočnika
- MMS
- zvočna beležka (diktafon)
- vgrajen radio

Slika je simbolična

Tednik Demokracija svojim novim naročnikom¹ **vsak mesec podarja 5 aparatov GSM Samsung SGH-M300.**

Vsi dosedANJI naročniki² tednika Demokracija pa sodelujete v žrebanju za 4 dodatne aparate GSM. Nagradna igra traja do 30. septembra 2008.

Rezultati žrebanj bodo objavljeni na spletni strani www.demokracija.si (na spletni strani so objavljena tudi pravila nagradne igre).

1. Priložena naročilnica z datumom po 1. 9. 2006
2. Naročniki do 1. 9. 2006

tednik
DEMOKRACIJA

Naročam tednik Demokracija

število izvodov: _____

Naročnino želim plačevati:

- mesečno*
 4 x letno (9 % popusta)
 2 x letno (10 % popusta)
 1 x letno (20 % popusta)

* Če želite uveljaviti 8 % mesečnega popusta pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate:

- upokojenec invalid
 brezposeln študent ali dijak

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Datum naročila: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec: NE DA

ID za DDV: _____

Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov:

**Demokracija, Mivka 25,
1000 Ljubljana**

ali na faks **01 24 47 204.**

Podpisani/a se zavežujem, da bom naročnik/ca in redni plačnik/ca vsaj eno leto od datuma naročila.

Cena posameznega izvoda tednika Demokracija znaša 2,50 € (599,10 SIT). Obvestilo potrošnikom: Cene so preračunane po tečaju zamenjave: 1 EUR = 239,640 SIT. Nova obzorja d. o. o., Komenskega 11, Ljubljana

Utopljen v lastnem znoju

Metod Berlec, foto: Gregor Pohleven

Že prvo soočenje na nacionalni televiziji med predsednikom SDS in premierjem Janezom Janšo ter predsednikom SD Borutom Pahorjem je pokazalo, da Pahor kot kandidat za mandatarja ni človek, ki bi bil kompetenten za ta položaj. No, če se je na nacionalni televiziji Pahor s pomočjo gradiva, ki ga je imel pred sabo in iz katerega je bral, še nekako kosal z Janšo, je na soočenju predsednikov strank na POP TV prejšnji četrtek povsem odpovedal. Morda tudi zato, ker pred sabo ni imel »plonklistkov«. Deloval je izgubljen in je klonil pod psihičnim pritiskom odločilnega trenutka. Že vse od začetka oddaje ga je oblival znoj in z njegovega obraza tekli v potokih, ko pa mu je Janša postavil nasprotno vprašanje, naj našteje vsaj dvanajst spornih menedžerskih prevzemov, do katerih naj bi bilo prišlo v času sedanjne vlade, se ni spomnil niti enega primera. In ko se je obenj obregnil še predsednik Lipe Sašo Peče, da ga je predsednik vlade dobil na levi nogi, je bilo jasno, da je Pahor pogorel. Potem niti ni bilo več presenečenje, ko je v naslednjem dvoboju z Janšo povsem izgubil živce. Do konca oddaje ga ni bilo mogoče več prepoznati, vsi sodelujoči in gledalci pa smo lahko samo opazovali, kako se utaplja v lastnem potu. Ali se je v njegovem potu utopila tudi njegova politična kariera in kandidatura za premierja, bo seveda kmalu jasno. No, v njegovem volilnem štabu so potem ves naslednji dan ugotavljali, kako naj rešijo svojega predsednika iz zagate, in šli v javnost s precej neprepričljivo razlago, da je bil bolan. K boljši Pahorjevi podobi ni pripomogla niti sobotna predstavitev njegove »alternativne« vladne ekipe – imen, ki so že leta povezana s SD, staro LDS in celotno postkomunistično tranzicijsko levico. Zato nismo bili presenečeni, ko je minister za javno upravo in kandidat SDS za volitve v državni zbor Gregor Virant Pahorjevo ekipo takoj ocenil kot veliko razočaranje, kot njeno glavno napako pa to, da »Pahor ni primeren za predsednika vlade«. »Predsednik vlade mora dnevno sprejemati izjemno težke odločitve, od katerih je odvisno

poslovanje gospodarstva in življenje ljudi, za to pa mora imeti posebna znanja, sposobnosti, lastnosti in tudi izkušnje. Pahor ničesar od tega nima,« je dejal Virant, znan kot eden najsposobnejših ministrov Janševе vlade, ki nikoli ne govori na pamet.

Ali se je Pahor že ob pisanju pisma svojemu članstvu, ki v teh dneh kroži po Sloveniji, zavedal, da ga čaka težka naloga, je seveda vprašanje. Pomenljivo ob tem je, da je zapisal, kaj vse je treba storiti za zmago na volitvah. »Da nam bi uspel ta podvig, bo potrebna splošna mobilizacija vseh razpoložljivih sil /.../. Zato moramo brez slehernega oklevanja storiti vsak po svojih najboljših močeh vse, da to priložnost obrnemo v naš prid ...« Besednjak, ki spominja na nekdanje totalitarne čase in Pahorju nikakor ne more biti v ponos. Ob tem ne preseneča, da poskušajo na tranzicijski levici storiti vse, da bi ustavili Janšo. Kot smo že napovedali na tem mestu, tudi v znovičnim angažiranjem tako spornih ljudi, kot je prvi človek Pivovarne Laško Boško Šrot. Ta je v soboto v enem od svojih glasil znova ostro napadel Janšo in ga obtožil vsega mogočega. A le kdo verjame človeku, ki je še pred meseci zavajal vso Slovenijo, da ni večinski lastnik Pivovarne Laško oziroma podjetij, ki lastniško obvladujejo omenjeno pivovarno. Resnicoljubnost pač ni njegova vrlina, zato so tudi njegove obtožbe bolj kot ne milni mehurčki. Jasno pa je, da bo njegov krog poskušal na vsak način preprečiti Janši, da dobi še en mandat.

Tranzicijski levici v navezi s tajkuni je z ustanovitvijo nove kvazikrščanske stranke uspelo vsaj delno oslabiti Bajukovo Novo Slovenijo, SLS pa je s predsednikom Bojanom Šrotom, ki bolj kot interese stranke brani kapitalne interese svojega brata, le blede senca svoje nekdanje prepoznavnosti. Poziv predsednika glavnega odbora SLS Aleša Primca k zamenjavi Bojana Šrota je bil tako še zadnji klic k razumu v tej stranki, vendar so ga že v kali zatrli. Nedvomno zato glavna teža upanja in odgovornosti pada na Janeza Janšo in njegovo Slovensko demokratsko stranko. ■

Prejšnji četrtek smo lahko opazovali, kako se predsednik SD Borut Pahor utaplja v lastnem potu. Ali se je v njegovem potu utopila tudi njegova politična kariera in kandidatura za premierja, bo seveda kmalu jasno.

UVODNE STRANI

- 9 Vlada ukrotila inflacijo
10 **Pogledi:** Vredni pozornosti
11 **Kolumna:** Ozadje levega bloka

POLITIKA

- 12 Do zadnje kaplje znoja
15 Razpoke v opozicijskih vrstah
18 Varuhi lokalnih interesov
20 Zli duh Slovenije

SLOVENIJA

- 22 Sporni menedžerski prevzemi
26 Pokrajini v tem mandatu ne bo
28 Znova v šolske klopi
30 Na seji o škodi in rešitvah
32 O Slovencih nekdanje Jugoslavije

TUJINA

- 34 V pričakovanju sprememb
36 **Globus:** Dalajlama izčrpan
37 **Tuji tisk:** Glasba in politika

INTERVJU

- 38 Mag. Andrej Vizjak

DOMOZNAVSTVO

- 44 Destrnik – Sveti Urban
46 **Osebnosti:** Arnulf Koroški
50 **Naši kraji:** Dovje
54 Ex Ponto o veri in verovanju

OGLEDALO

- 56 **Film:** Isti planet, drugi svet
58 **Avtomobilizem:** Lancia ypsilon
60 **Zdravje:** Razkrite skrivnosti rokopisa
62 **Šport:** Drama na gori Mustagh Tower
64 **Črna kronika:** Prekupčevalca izročili Italijanom
66 **Rumeno:** Atomiki »razturali« v Švici
68 **TV Kuloar:** Potoščeni Pahor

DEMOKRACIJA,

Mivka 25, 1000 Ljubljana, SI
Tel.: 01/ 24 47 205 (uredništvo), urednik@demokracija.si;
01/ 24 47 200 (tajništvo), tajnistvo@demokracija.si
Faks: 01/ 24 47 204

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec

Tehnični urednik: Bojan Jovan

Novinarji: Gašper Blažič, Lucija Horvat, Petra Janša, Barbara Prevorčič, Vida Kocjan, Monika Maljevič, Maruša Mihelčič, Ana Müllner, Bogdan Sajovic, Denis Vengust

Kolumnisti: Esad Babačič, dr. Metod Benedik, dr. Andrej Capuder, dr. Klemen Jaklič, dr. Janez Jerovšek, dr. Janko Kos, dr. Matej Makarovič, dr. Hubert Požarnik, dr. Andrej Rahten, dr. Ljubo Sirc, dr. Peter Starič

Stalni zunanji sodelavci: Peter Colnar, Pavel Ferluga, Igor Gošče, Miran Mihelič, Marija Vodišek

38 Intervju: mag. Andrej Vizjak

Ob izteku mandata torej lahko ugotovimo, da smo kljub nezavidljivi dediščini le vzpostavili nadzorne ustanove, da učinkovito delajo in da so se tudi stvari v praksi začele urejati. Prepričan sem, da je ta opcija edini porok, da se bo to tudi končalo.

12 Do zadnje kaplje znoja

V predvolilni oddaji Slovenija odloča, ki je pred tednom dni potekala na komercialni POP TV, so se prvič pred kamerami soočili predsedniki devetih parlamentarnih strank.

15 Razpoke v opoziciji

Volilna kampanja se počasi bliža vrhuncu, s tem pa naraščata intenzivnost in ostrina boja za oblast. Velike razpoke pa se znova kažejo v odnosih med opozicijskimi strankami.

22 Sporni menedžerski prevzemi

Vlada je z lansko napovedjo ostrega boja proti tajkunom in z ukrepi povzročila pravi vihar. Danes je jasno, da so se sporni menedžerski prevzemi oziroma priprave nanje začele pod prejšnjimi vladami. Istrabenz še ni dokončno prevzet.

Lektoriranje: Joža Gruden

Prelom: Tone Tehovnik

Realizacija: Nova orbita d.o.o.

Fotografija: Gregor Pohleven (urednik), Andreja Velušček, agencije, arhiv Demokracije

Tisk: Ma-tisk d.o.o., Maribor

Datum natisa: dan pred izidom

Izhaja: vsak četrtek;

Cena: 2,50 EUR

Izdaja: Nova obzorja d.o.o., Komenskega 11, Lj.

Direktor: Metod Berlec

Naklada: 12.000 izvodov

TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka d. d., Maribor

Poština plačana pri pošti 1102 Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

»Demokracija« je zaščiten blagovna znamka, last podjetja Nova obzorja založništvo d.o.o. Vse pravice so pridržane. Ponatis celote ali posameznih delov je dovoljen le s pisno privolitvijo založnika Demokracije. Imetniki materialnih avtorskih pravic na avtorskih delih, objavljenih v Demokraciji, so podjetje Nova obzorja založništvo d.o.o. ali avtorji, ki imajo s podjetjem Nova obzorja založništvo d.o.o. sklenjene ustrezne avtorske pogodbe. Prepovedani so vsakršna reprodukcija, distribucija, predelava in dajanje avtorskih del ali njihovih delov na voljo javnosti v tržne namene brez sklenitve ustrezne pogodbe s podjetjem Nova obzorja založništvo d.o.o.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tehnik Demokracija med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: narocnine@demokracija.si; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Objave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 225,31 evrov, za druge pa 257,57 USD.

Izid nekaterih rubrik je podprlo Ministrstvo Republike Slovenije za kulturo.

Fotografija na naslovnici: arhiv Demokracije, fotomontaža

NSi je stranka dejanj in dogovarjanja

Gašper Blažič, foto: Gregor Pohleven

Pogovarjali smo se s predsednico Ženske zveze NSi in podpredsednico NSi Ljudmilo Novak, ki je v teh dneh dejavna v volilni kampanji NSi. Nekdanji županji Moravč se bo prihodnje leto iztekel prvi mandat evropske poslanke.

Sami ne kandidirate za poslanko državne zbornice, kljub temu pa ste v nekaterih dosedanjih nastopih poudarili pomen žensk v politiki. Kje vidite največje prednosti večje politične angažiranosti žensk?

Na splošno ima ženska bolj razvit čut za sočloveka, za povezovanje in sodelovanje, zato lahko pomembno dopolnjuje moške politike. S čedalje boljše in višje stopnjo izobrazbe ženske čedalje pogosteje prevzemajo vodilne vloge v gospodarstvu. Zato ni daleč čas, ko bodo tudi v politiki enakopravne zastopane in cenjene. V državah, kjer imajo ženske v politiki enakovredno vlogo, se zvišuje ne samo stopnja demokracije, pač pa tudi življenjski standard. Sodelovanje in dopolnjevanje obeh spolov je najboljši ključ za boljše življenje v družini, na delovnem mestu in tudi v politiki.

Nedavno ste skupaj z Lojzetom Peterletom in Klemenom Žumrom vodstvu NSi poslali pismo, v katerem ste zapisali predloge za promocijo stranke in za rešitev konflikta v zvezi s statusom Janeza Drobniča. Kaj ste predlagali?

Pismo smo napisali zato, ker je naše glavno delovno mesto v tujini, zato se ne moremo redno udeleževati vseh sej organov stranke. Predlagali smo strnitev sil za volilni uspeh, v tem okviru tudi rešitev kandidature Janeza Drobniča, določitev jasnega in jedrnatega volilnega programa, ki bo ljudi motiviral, pogovor in dogovor o strateških odločitvah pred volitvami in po njih, pripravo akcijskega načrta nastopov stranke po Sloveniji. Predvsem pa smo predlagali odprt in konstruktiven pogovor z željo po

skupnem uspehu. Razprava o pismu je potekala na seji izvršilnega odbora stranke in je bila zelo konstruktivna, odprta in bogata, saj je o tej točki razpravljala večina navzočih na seji.

Janez Drobnič, ki je kasneje kljub poskusu rešitve konflikta izstopil iz stranke, je v nedavnem intervjuju za Mladino zatrdil, da se je NSi doslej obnašala kot zelo servilna koalicijska partnerica. Kako to komentirate?

Vsak ima svoj pogled na to, predvsem zaradi lastnih izkušenj. Janez Drobnič si je kot minister zelo prizadeval izpeljati nekatere potrebne reforme, kar pa mu ni v celoti uspelo, ker ni bilo zadostne podpore v vladi, družbi, včasih niti znotraj stranke. V koaliciji je vedno potrebno dogovarjanje in sprejemanje konsenzov, zato nikoli niso vsi zadovoljni. Nova Slovenija je stranka dejanj in dogovarjanja, ne pa stranka političnega napihovanja, afer in pretirane samohvale, zato ni tako zanimiva za medije in se včasih zdi, da ni prepoznavna. Če bi situacijo v koaliciji večkrat zakomplicirali, kot so jo v nekaterih primerih druge članice koalicije, bi bili morda prepoznavnejši, vendar manj konstruktivni, državljani pa bi imeli verjetno manj koristi.

Kako ocenjujete ustanovitev Krščansko-demokratske stranke? Menite, da bi lahko njen nastop na volitvah ogrozil uspeh NSi?

Nova Slovenija - krščanska ljudska stranka uresničuje ideje, vrednote in stališča evropske krščanske demokracije, zato menim, da nova stranka s takšno karakteristiko v slovenskem

prostoru ni potrebna. Seveda pa ima v demokraciji vsakdo pravico ustanoviti stranko. Očitno pa je, da so se v tej novi stranki povezali »ponižani in razžaljeni«, ki so pribežali iz drugih strank ter imajo že bogato in raznobarno strankarsko zgodovino. Zato dvomim, da so to pravi nosilci krščanske demokracije in svetla ter vabeča prihodnost za volivce.

Kaj pričakujete od volitev?

Ker sama ne kandidiram, v kampanji pomagam drugim kandidatom Nove Slovenije. Kot predsednica Ženske zveze NSi si še posebej prizadevam, da naše članice ne bi bile samo na kandidadni listi za izpolnitev kvot, ampak bi bile v čim večjem številu tudi izvoljene. Pa ne samo zato, ker so ženske, pač pa zato, ker imamo nekaj zelo dobrih in obetavnih kandidat, ki so se že izkazale na poklicnem in političnem področju. Pričakujem tudi, da bodo volivci z glasovi nagradili naše preteklo delo v vladi, kjer so naši ministri zelo dobro vodili zahtevne resorje in pomembno pripomogli h gospodarski rasti Slovenije, k boljši družinski in socialni politiki, znižanju nekaterih stroškov v gospodarstvu, sodstvu in uspešnemu predsedovanju Slovenije EU. Poslanci Nove Slovenije se odlikujejo tudi s svojo delavnostjo in kompetentnim vodenjem odborov znotraj državnega zbora, kot so kmetijstvo, evropske zadeve, pravosodje in notranje zadeve... Če so volivci spremljali delo politikov in strank in niso poslušali samo obljub in velikih besed, potem bi volilni izid moral to tudi odsevati. Volilna kampanja je le pika na i, ne pa odločilni dejavnik pri izbiri naših zastopnikov.

Svingerski lobisti

Novice, da je poslanec Aurelio Juri vložil kandidacijo za poslanca italijanske manjšine, so se bržkone najbolj razveselili italijanski svingerski klubi. Kajti če bo Juri izvoljen, bo imela Slovenija lepo priložnost, da se na tem področju dokončno »evropeizira«, saj bo imela pri tem močnega lobista.

ISKRICA

KAZNOVANO SAMOLJUBJE

Kučan vidi znamenja propada. Se mar šali?
Morda pa le prerad postaja pred zrcali.

KONTINUITETA SD

Leninovemu izročilu zvesti
vselej delamo po svoji vesti.
Torej ni težav z identiteto:
kar pomaga nam na oblast, je sveto.

TRGOVSKI POTNIK G. PAHOR

Gospod v katrci z Armanijevo obleko
po Sloveniji prodaja ptičje mleko.

ADAM GOLOBIČ

«Tako ogromen figov list? Čemu?»
«Ker z njim opremljen zbudam več strahu!»

IZ PROGRAMA LDS:**«PRIHODNOST JE ŽENSKEGA SPOLA»**

Ponudili izvrsten so dokaz:
da program ni zgolj kup lepih fraz:
Ropov moško rezki: Kva? Kva? Kva?
je zamenjal ženski: Ga ga ga ...

IZ KATEKIZMA SLS

Kdo je izvir in cilj vrednot?
Troedini Šrot.

ZAGNANI MLINARJI

Od mletja vseh vrednot
ostal jim je samo še šrot.

MLADOST JE NOROST ali KUČAN O PEČETU

Ko opravil bo z mozolji,
bo ta fant po moji volji.

IZ KUČANOVE KUHINJE**(Alternativna Peče-nka)**

Kaj lahko še reši domovino?
Možgančki z gosto briljantino.

KRUTA USODA KDS

Če te rodi matilda, si tragična žrtev:
tvoj duh je že ob rojstvu mrtev.

Brane Senegačnik

H-umor

«Morda pa bi minister ob vsej svoji angažiranosti le našel čas, da kdaj prisluhne sebi in svojim kolegom ali kdaj pogleda informativne oddaje nacionalne TV, prebere Demokracijo, kakšen brezplačnik in še kaj. Ob tem bi mu res lahko zmanjkalo besed'.»

(Nekdanji predsednik države in voditelj Foruma 21 Milan Kučan se je v polemiki z zunanjim ministrom Dimitrijem Ruplom v Večeru spomnil na Demokracijo. Morda tudi zato, ker se je na eni od naslovnic znašel v družbi z Borutom Pahorjem in Boškom Šrotom.)

«Če so tajkuni osebe, ki jih ne mara Janez Janša, je to njegov problem, ne problem Slovencev.»

(Predsednik SLS Bojan Šrot je znova zaskrbljen zaradi svojega brata, ki ga slovenski premier menda ne mara preveč. Se ne zaveda, da s svojimi nespametnimi nastopi in zagovarjanjem tajkunov vodi stranko v propad?)

«Pri Delu so sami politično neodžejani hedonisti, od zjutraj do večera pijejo šrote.»

(Aleks na spletnem portalu pozareport.si komentira stanje duha v največji slovenski časopisni hiši.)

«Boško Šrot ni ničesar ukradel. Vse delnice sem prevzel transparentno in nad borznimi cenami.»

(Pivovarski baron Boško Šrot naj bi imel kljub vsem obtožbam miren spanec. Glede na njegove napade na premierja mu ne moremo verjeti.)

«To se mi zdi še en dokaz, da ljudje le ne bodo volili le Janše ali Pahorja.»

(Predsednik SMS Darko Kranjc ob tretjem mestu DeSUS v nekaterih javnomnenjskih anketah računa na to, da bo pobiral drobtinice z bogatinove mize.)

«Pediatrična klinika je zgrajena tako, da nobena postelja ne gre skozi vrata.»

(Predsednik SNS Zmago pl. Jelincič je navedel še en razlog, zakaj bi morali gradbene mogotce udariti po prstih.)

«Jaz sem edina nedolžna tukaj.»

(Predsednica LDS Katarina Kresal se je na soočenju na Pop TV sklicevala na svojo mladost in neizkušenost, čeprav najverjetneje ne sodi med device. Ali pač glede na to, s kakšnim partnerjem živi.)

«Volivce bolj zanima, kakšne spodnjice nosi predsednik neke stranke, kot kakšno sporočilo nosi stranka.»

(Politolog Milan Balžič ni navdušen nad poseganjem v intimne zadeve politikov.)

«Nočem sodelovati na šahovnici predsednika SDS v vlogi kmeta, ki ga bo on predstavljajal.»

(Predsednik Zaresa Gregor Golobič se s predsednikom SDS Janezom Janšo noče niti soočiti, kaj šele da bi z njim sestavil vlado.)

Cviklu gori pod nogami

Slovenski poslovnež Walter Wolf je v ob prihodu v Slovenijo v pogovoru za komercialno televizijo dejal, da bo zaradi obtožb, ki sta jih zoper njega izrekla Sistem-ska tehnika (njen lastnik je Viator & Vektor, ki ga vodi Zdenko Pavček) in poslanec SD Milan Martin Cvikel, vložil tožbe. Dejal je, da z domnevnim podkupovanjem v primeru nakupa oklepnikov znamke Patria, za katerega so ga obtoževali nekateri, nima nič. Wolf je v pogovoru sicer priznal, da je pred petimi leti zaradi medsebojnega interesa povezal vzhodnoevropskega predstavnika Patrie Wolfanga Riedla in njenega slovenskega zastopnika podjetje Rotis, vendar se je s tem, kot je dejal, zgodba zanj končala – vse do informacije o nakazilu Riedla na Tajsko prek njegovega računa. Kot je dejal, je s svojega računa iz Avstrije za Riedlovega partnerja res izvedel transakcijo, vendar ta ni bila povezana s patriami. Wolf je prepričan, da za celotno zadevo stojita Sistem-ska

foto: Bobo

Walter Wolf napoveduje milijonske tožbe.

tehnika in slovenska opozicija (SD, Zares in SLS), ki poskuša po njegovo z namišljeno afero le preusmerjati pozornost. »Iz njihovih napak pred volitvami, ko jim je nekdo stopil na noge, so si zdaj nekaj izmislili,« meni Wolf. Zaradi javnih obtožb Wolf zdaj proti Sistem-ski tehniki, ki naj bi bila tudi glavni krivec za to, da ga preiskujejo finski organi, in nekdanjemu predsedniku komisije, ki preiskuje nakup oklepnikov 8X8, Milanu M. Cviklu napoveduje tožbe, v katerih bo zahteval 250 milijonov evrov odškodnine. V. K.

Modrost tedna

»Spomnimo se, da je bil /Janez Drobnič/ kot minister deležen velike medijske gonje, najprej zaradi zelo konservativne strategije rodnosti, ki jo je spisal, nato pa še zaradi nasilnega ravnanja do novinark nacionalne televizije, ki mu je večkrat zastavila neprijetno vprašanje, na katero ni želel odgovoriti. /.../ Zdaj pa kaže, da si /na levici/ obetajo koristi tako od verjetno najbolj ortodoksnega desničarja v slovenski politiki kot od nekdanjega sekretarja, čigar izjave /o matildi/ ne odtehta nobeno opravičilo. Tako so vsaj takrat trdili v Zares.«

(Novinar Luka Jakše)

»Borut Pahor je znova dokazal, da je bila njegova največja osebna politična napaka, da ni kandidiral za predsednika države. Iz predsedniške palače bi laže govoril o načelih ter splošnostih in se ne bi spuščal na spolzka tla vladajoče pragmatičnosti, ki je ponavadi zelo konkretna, konfliktna in ni enosmerna cesta v občo blaginjo naroda, temveč ima svoja križišča, slepe ulice, nadvoze in tu in tam kakšen predor, ki pride prav v teh predvolilnih obračunavanjih.«

(Kolumnist Vinko Vasle)

S pomočjo očeta do dobička?

Podjetji Electa Inženiring in Electa Naložbe, ki sta v lasti sinov ljubljanskega župana Zorana Jankovića, sta pred sedmimi leti za domnevno 275.000 evrov kupili pet hektarjev veliko zemljišče tik ob ljubljanski obvoznici. Lani sta ga za 27 milijonov evrov prodali podjetju Hypo leasing, ki je zelo verjetno vedelo, da bo MOL zemljišče za šolo spremenilo v zemljišče za stanovanjsko graditev. Podjetji Jureta in Damjana Jankovića sta dobrih pet hektarjev veliko zemljišče tik ob ljubljanski obvoznici kupili pred sedmimi leti od ljubljanskih mlekarn za, kot je pred časom pisal Slovenski tehnik, oko-

li 275.000 evrov. Lani sta ga prodali podjetju Hypo leasing, in sicer za kar stokratno kupnino, to je za 27 milijonov evrov. In zakaj je Hypo leasing za zemljišče, ki po ocenah poznavalcev ni vredno niti pol toliko, plačalo tako visoko kupnino? Odgovor se najverjetneje skriva v dejstvu, da bo mestni svet mestne občine Ljubljana (MOL), ki ga obvladuje svetniška lista župana Zorana Jankovića, kmalu spremenil namembnost zemljišča. To naj bi se, kot predlaga Jankovićeve urad, iz zemljišča, predvidenega za graditev inštitutov, šol in zdravstvenih objektov (po prvotnih načrtih naj bi na zemljišču zgradili hleve za kmetijsko šolo), spremenilo v zemljišče za graditev stanovanj, zaradi česar se je njegova vrednost precej zvišala. Očitno so na Hypo leasingu imeli informacije, da se bo to zgodilo, sicer ni razloga, da bi kupili zemljišče, katerega tržna cena je za polovico nižja. Zanimivo je, da je Electa, kmalu ko je prodala zemljišče, ponudila 27 milijonov evrov za nakup delnic Nove KBM. To pa še ni vse. Čeprav bi morala Electa prodajo zemljišča prikazati v svojem poročilu za leto 2007, tega ni storila. Glede na to obstaja tudi precejšnja verjetnost, da se je Electa izognila plačilu davka, ki bi ga morala plačati zaradi prodaje. Ob prodaji naj bi

Ljubljanski župan Zoran Janković pomaga sinovoma.

Afo rizmi

- » Ko sem prebral Kučanove očitke o anonimkah, sem menil, da govori »o dobrih starih časih«.
- » V preteklosti so imeli nekateri naši patrioti kar dve domovini hkrati.
- » Za državo je najbolj usodna inflacija politikov.
- » Ali je Stanovnik plačeval partijsko članarino, ko je služboval v Združenih narodih?
- » Življenje slej ko prej ubije vsakega.

Žarko Petan

se bilo podjetje izognilo tudi postopku za preverjanje predkupne pravice MOL. Po slovenski zakonodaji namreč pri prodaji zemljišča, ki ga kupi investitor infrastrukture oz. objektov za potrebe zdravstva, šolstva in znanosti, omenjenega postopka ni treba izpeljati. Hypo leasing ni takšen investitor, zato bi postopek moral biti izveden. Iz prodajne dokumentacije pa ni razvidno, da bi bil. V. K.

Blejski forum o energiji in podnebnih spremembah

Na Bledu je potekal Strateški forum Bled z naslovom **Energija in podnebne spremembe: Si.nergija za prihodnost**, na katerem so udeleženci govorili o energetske varnosti v luči podnebnih sprememb in dogajanj v Gruziji.

To so osrednji izzivi ta trenutek, a se z njimi Evropa sama ne more spopasti, temveč je za njihovo rešitev potrebno sodelovanje vseh akterjev. O rusko-gruzijskem konfliktu so v dvostranskih pogovorih govorili Dimitrij Rupel in podpredsednik gruzijske vlade Giorgij Baramidze, namestnik ruskega zunanjega ministra Aleksander Jakovienko in češki premier Mirek Topolánek ter Janez Janša v pogovoru s češkim in latvijskim kolegom Mirekom Topolánkom in Ivarsom Godmanisom. V pričakovanju ponedeljkovega izrednega vrha EU o situaciji v Gruziji sta predstavnika Gruzije in Rusije znova predstavila različne zgodbe in stališča. Razhajanja pa so tudi znotraj držav EU. Rupla skrbi predvsem ruska zaščitna cona in pričakuje od EU, da bo

Blejski forum o podnebnih spremembah in energetske varnosti

sprejela konkretne predloge za nadaljnje politične razprave in rešitve za kavkaški problem, ki ne obsega le Gruzije. Kriza v Gruziji je bila glavna tema okrogle mize o energetske koridorju med EU in kaspiskoj regiji. Na njej sta Rusija in Gruzija ponovili svoja stališča, več sodelujočih v razpravi pa je opozorilo, da je kriza v Gruziji posledica dolgoletnega nereševanja zamrznjenega konflikta. Udeleženci razprave so največ pozornosti namenili političnemu vidiku, nekateri pa so izpostavili tudi posledice, ki bi jih kriza utegnila imeti za gospodarstvo in energetske varnost. Nekaj jih je izpostavilo tudi vpliv konflikta na energetske varnost v Evropi. Z energetiko je močno povezano tudi vprašanje pod-

nebnih sprememb. Na srečanju voditelj, kjer je bila glavna tema prav povezava strateških izzivov podnebnih sprememb in energetske varnosti, je bila izražena pobuda za skupno evropsko energetske politiko, h kateri je treba pritegniti tudi druge velike onesnaževalke in porabnice energije. »Sinergija med energetske varnostjo in podnebnimi spremembami je močna spodbuda za strukturne spremembe v Evropi,« je dejal Janša, ki je menil, da je podobno kot za začetek evropske integracije energija ključ tudi za njeno transformacijo. Janša je poudaril, da bo trajalo nekaj časa, preden se bomo lahko popolnoma zanesli na novo generacijo virov, zato bo treba še naprej kar najboljše izkoriščati obstoječe tehnologije brez emisij, vključno z jedrsko. L. H.

Končno v lastnih prostorih

Generalna državna tožilka Barbara Brezigar in pravosodni minister Lovro Šturm sta minuli petek uradno odprla nove prostore vrhovnega državnega tožilstva, v katere se je sicer vselilo že marca. Generalna državna tožilka je prepričana, da imajo tožilci zdaj zares dobre razmere za delo ter da se med selitvijo, na katero so se dobro pripravili, ni izgubil noben spis. O odhodih iz tožilskih vrst je dejala, da tožilci z vrhovnega tožilstva in iz specializiranega oddelka ne odhajajo. Največ težav zaradi izrazitega povečanja števila glavnih obravnav ima ljubljansko okrožno državno tožilstvo. Minister je že oblikoval predlog za imenovanje vodje Okrožnega državnega tožilstva v Ljubljani in ga posredoval v obravnavo vladi, ki naj bi novega vodjo imenovala že prihodnji teden, je pojasnil Šturm. Vrhovno tožilstvo je v novih prostorih skupaj z nekdanjim Višjim državnim tožilstvom v Ljubljani in specializiranim oddelkom pri skupini državnih tožilcev za pregon organiziranega kriminala, kar bo povečalo pripadnost organu. Zmanjšali se bodo tudi stroški, saj ne bo več treba plačevati najemnine, ki so jo za najete prostore plačevali 13 let. Vrhovno državno tožilstvo zaseda okoli 2.343 kvadratnih metrov novih prostorov na Trgu OF 13a, kjer bo deloval tudi Sodni svet, ki pa prostorov še ni prevzel. Ministrstvo je prostore kupilo od podjetja Hypo leasing za 6,9 milijona evrov. L. H.

Odprtje prostorov vrhovnega državnega tožilstva.

Zamenjava ni uspela

Aleš Primc in Bojan Šrot

Informacije, da je Aleš Primc eden najostrejših kritikov predsednika SLS Bojana Šrota, so se nedavno pokazale za resnične. V petek, 29. avgusta, je Primc sporočil, da bo predlagal razrešitev predsednika SLS Bojana Šrota, ker po njegovih besedah ne deluje v interesu stranke, ampak v interesu svojega brata

Boška Šrota. Ob tem je omenil, da stranki pred volitvami doslej še nikoli ni tako slabo kazalo kot sedaj. Primc je tudi dejal, da ima za svoj predlog podporo glavnega odbora in da kandidati na terenu vedno dobivajo iste informacije s strani volivcev. Pri tem je izrazil tudi mnenje, da bi morali tajkune pozapreti in razlastiti. Na Primčev predlog se je brž odzval izvršilni odbor SLS in dan kasneje na izredni seji v Slovenski Bistrici soglasno podprl predsednika stranke Bojana Šrota, zaradi česar je Primc, ki kandidira za poslanca, odstopil s funkcije predsednika glavnega odbora SLS, ponudil pa je tudi odstop z mesta predsednika ljubljanskega mestnega odbora te stranke. Primc je že nekaj časa v precej napetih odnosih z mariborskim županom Francem Kanglerjem, slednji pa naj bi bil sprožil govorice, naj bi za Primčevo pobudo stala ena od desnih strank. Šrota je podprl tudi njegov predhodnik in podpredsednik SLS Janez Podobnik, ki deli mnenje z drugimi veljaki SLS, da stranka nima nobene zveze s tajkuni in da mora vsak odgovarjati za lastna dejanja, »pa naj se piše Bavčar ali Šrot«. G. B.

Vlada ukrotila inflacijo

Vida Kocjan, foto: Gregor Pohleven

Ukrepi obrodili sadove Inflacija, s katero se je v preteklih mesecih poleg celotne Evrope soočala tudi Slovenija, se, kot kaže, umirja. V avgustu smo namreč prvič letos zabeležili deflacijo. Še dodatno dobro sliko dajejo podatki o brezposelnosti. Ta še naprej upada in po podatkih Eurostata znaša le še 4,2 odstotka, stopnja pa je najnižja v času naše samostojnosti.

V avgustu so se cene v povprečju znižale za 0,6 odstotka, z njimi pa se je znižala tudi letna inflacija. Ta po novem znaša šest odstotkov. Kot so pretekli teden dejali na Statističnem uradu Republike Slovenije, so se avgusta najbolj znižale cene v skupinah prevoz, hrana in brezalkoholne pijače, stanovanje in zdravje. Nekaj so k deflaciji prispevala tudi sezonska gibanja, ki so znižala cene hrane, predvsem sadja in zelenjave. Zaradi novih akcijskih ponudb so se pocenili še kava, čaj in kakav, meso, mleko, mlečni izdelki in jajca ter kruh in drugi izdelki iz žit. Nasprotno so se najbolj zvišale cene v skupinah rekreacija in kultura, alkoholne pijače in tobak ter stanovanjska oprema.

Po besedah predsednika vlade Janeza Janše je treba razloge za pomembno znižanje inflacije v Sloveniji iskati v dejstvu, da je vpliv nafte na inflacijo v Sloveniji večji kot v državah evroobmočja, in v ukrepih, ki jih je za znižanje inflacije sprejela vlada. Ta je namreč problem inflacije postavila na prvo mesto. »Lani smo dosegli proračunski presežek, z rebalansom proračuna za 2008 pa smo proračunski presežek napovedali tudi za letošnje leto. S takšno proračunsko politiko je vladi v prvih treh letih po evropsko primerljivi metodologiji uspelo znižati javni dolg s 27,6 odstotka bruto domačega proizvoda (BDP) na 24,1 odstotka BDP v letu 2007 oziroma za 3,5-odstotne točke,« je pojasnil Janša.

Stvari se umirjajo Po načrtih za leto 2008 se bo dolg širšega sektorja države znižal na 23,4 odstotka BDP oziroma za 4,2-odstotne točke v obdobju 2004–2008. Slovenija ima tako med državami evroobmočja za Luksemburgom drugi najnižji javni dolg, premier pa pravi, da je vlada ob varčni in preudarni politiki sprejela vrsto drugih protiinflacijskih ukrepov. »Trošarine smo znižali na najnižjo raven, ki jo še omogočajo predpisi Evropske unije. Izdatno podpiramo nevladne organizacije za zaščito potrošnikov, predvsem pa želimo izboljšati konkurenco na slovenskem trgu. Urad za varstvo konkurence intenzivno izvaja ukrepe za preprečevanje dogovorov med trgovci, ki smo jim bili priče v zadnjem letu in pol,« ocenjuje Janša.

Tudi minister za finance Andrej Bajuk je glede najnovejših podatkov o deflaciji v mesecu avgustu optimist. »Stvari se umirjajo, kot smo načrtovali,« je dejal in znova opozoril, da so na dosedanjo inflacijo najbolj vplivale cene hrane ter nafte in naftnih derivatov. Bajuk pričakuje uresničitev napovedi vladnih ekonomistov o upočasnitvi in umiritvi inflacije v drugi polovici leta. To se že uresničuje, je dejal in poudaril, da je to pozitivno za slovensko gospodarstvo, njegovo verodostojnost in zaupanje v prihodnost. Na prvo letošnje deflacijo so se pozitivno odzvali tudi ekonomisti. France Kri-

Vladni ukrepi pri brzdanju inflacije že dajejo rezultate.

Inflacija se umirja, brezposelnost še naprej upada. Avgusta smo imeli v Sloveniji deflacijo v višini 0,6 odstotne točke, kar kaže, da je imela vlada prav, ko je opozarjala, da k inflaciji največ prispeva cena nafte, ta pa se je v zadnjem času pocenila.

žanič iz zasebnega podjetja Ekonomski inštitut Pravne fakultete (EIPF) je priznal, da je pričujoča deflacija več kot le sezonski pojav, Art Kovačič z Inštituta za ekonomske raziskave pa jo je označil z dejstvom, da se inflacija znižuje, kar je za Slovenijo zelo ugodno in vsekakor pozitivno, in da je bil na področju inflacije dosežen napredek. Igor Masten z ljubljanske ekonomske fakultete je napovedal, da če bodo relativna gibanja v prihodnje ostala približno takšna kot doslej, bi morala inflacija ob koncu leta znašati manj kot pet odstotkov.

Za Slovenijo pa je poleg drugih kazalnikov še posebej ugoden kazalnik gibanja brezposelnosti. Ta se je namreč tudi v drugem četrtletju letošnjega leta občutno znižala in je po podatkih evropskega statističnega urada Eurostat le 4,2-odstotna. To je v primerjavi z državami evroobmočja ena najnižjih stopenj brezposelnosti v EU, kjer je povprečna brezposelnost 7,3-odstotna. ■

Vredni pozornosti

Lucija Horvat

Če bodo zdravniki zadovoljni, bo obravnava pacientov boljša. Bo to dovolj, da se ne bi zatekali k šarlatanom?

Kadar človek zboli za angino, je še nekako znosno, toda kaj če zboli za kakšno resnejšo boleznijo? Takrat je še posebej občutljiv in potreben skrbne obravnave. Zato se ob novici, da so zdravniki večinoma zadovoljni z novim plačnim sistemom, zelo dobro počutim. Tako je po seji glavnega odbora sindikata zdravnikov in zobozdravnikov Fides dejal predsednik sindikata Konrad Kuštrin. Zadovoljni zdravniki pomenijo tudi boljšo zdravstveno oskrbo, čeprav je normative za zdravniško delo treba še oblikovati. Razveseljivo bi bilo, če bi zares lahko dosegli, da bi imel vsak pacient, ki pride na prvo obravnavno, pol ure časa, da zdravniku razloži svoje težave, kontrolni pregled pa ne bi bil krajši od 15 minut. Hkrati bi to pomenilo, da morda zdravnik ne bi mogel obravnavati vseh pacientov, ki bi želeli na pregled tistega dne, a bi zagate prav lahko rešil tudi obljubljeni sistem internetnega naročanja na zdravniški pregled. Upam, da se bodo sindikati in ministrstvo za zdravje uspešno dogovorili z zavarovalnico, ki navija za to, da bi obveljali normativi, ki bolnikom niso v korist. Bolniki so že izhodiščno zelo odvisni od zdravnikov in njihove razpoložljivosti, in če bodo imeli zdravniki zanje ter za poslušanje njihovih težav in stisk dovolj časa, se obupani hudo bolni nemara ne bodo več zatekali k šarlatanom, kot je salzburški zdravilec Walther Nikolaus Klehr, proti kateremu na avstrijski zdravniški zbornici poteka disciplinski postopek. Proti omenjenemu zdravilcu, ki je pod rušo nemara spraval lepo število bolnikov in jih pred tem še pošteno oskubel, poteka v Avstriji tudi najmanj en kazenski postopek na sodišču, povrh vsega pa je bil leta 2003 zaradi svojih spornih metod začasno suspendiran, a si je kasneje spet pridobil dovoljenje za delo v Avstriji. Omenjeni šarlatan si je zaupanje slovenskih bolnikov pridobil predvsem s svojo prijaznostjo.

Toda ali ni prav to tisto, česar primanjkuje našim zdravnikom, morda tudi zaradi pomanjkanja časa? Vendar zdravnikov s tem nočem kritizirati, še manj pa vseh metati v isti koš, rada bi le poudarila, da se mi zdi partnerski odnos med zdravnikom in pacientom eden prvih ciljev, ki bi jih morali v zdravstvu doseči – morda tudi z delavnicami o komunikaciji med pacientom in zdravnikom. Vsi bolniki, še zlasti pa hudi bolniki, so namreč upravičeni do pozorne in kakovostne obravnave in zdravljenja, zdravniki pa priznanja za svoj trud.

Obračun vladanja

Vida Kocjan

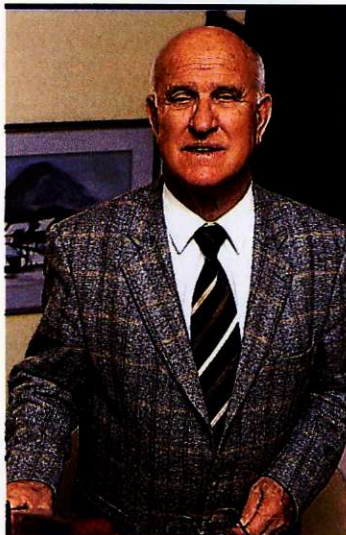
Tolikšnega uspeha, kot ga je dosegla ta vlada, si niso upali napovedovati niti največji optimisti.

Menja o tem, ali Slovenci in Slovenke živimo slabše ali bolje kot pred štirimi leti, so se začela kresati po tistem, ko je nekdanji predsednik države izjavil, da živimo zdaj slabše. S tem je svojim posnemovalcem kot učitelj v prvem razredu osnovne šole dal iztočnico, kaj naj ponavljajo za njim. In ti so to začeli ponavljati. Kučan je pri tem najverjetneje izhajal s svojega položaja; njegovo življenje je danes težje, kot je bilo včasih, je upokojenec in izgublja vpliv v politiki. Verjetno se spominja časov, kako lepo je bilo, ko je na Titovih Brionih brezplačno preživljal počitnice. Zdaj ga skrbi, kako bo, saj se bližajo državnozborske volitve, na njih pa morajo zmagati njegovi učenci, sicer lahko pride marsikaj na dan. Ogroženi bodo torej interesi, povezani s pranjem denarja, tajkunstvom, korupcijo in podobnimi stvarmi.

Pa resnično živimo slabše? Ne in to dokazujejo statistični podatki pa tudi vsakdanje življenje. Rekordna gospodarska rast, rekordno znižanje števila brezposelnih, novih 40 tisoč delovnih mest v tem mandatu, uravnotežen državni proračun z doseženim javnofinančnim presežkom, to so zgodovinski dosežki, kakršnim v tej državi še nismo bili priče. V času samostojnosti še nismo imeli tako nizke stopnje brezposelnosti, še nikoli tako visoke večletne zaporedne gospodarske rasti, državni proračun še nikoli ni izkazoval presežka. To so dejstva, ki jim nihče ne more oporekati.

Znižuje se tudi inflacija, število brezposelnih mladih je danes v Sloveniji precej nižje od povprečja v državah Evropske unije. Povprečne pokojnine so se od leta 2004 do letos povečale za 14 odstotkov, na izboljšanje položaja več kot pol milijona upokojencev pa je vplivala tudi odločitev vlade, da popravi krivico upokojencem, narejeno decembra 2000 s spremembo novele pokojninskega zakona. Novela, katere avtor je bil takratni minister za delo Vlado Dimovski, vpliven član SD, je upočasnila rast pokojnin in tako samo v letu 2001 prikrajšala upokojence za 25 do 30 milijard tolarjev.

Podobno je s plačami. Realno so se plače v času te vlade povečale za 17,4 odstotka, skupna inflacija pa je znašala 13 odstotkov. Realno so se torej plače povečale za 4,4 odstotne točke. To je moramo nenehno poudarjati, da se ve, kako je bilo. Ko je vlada leta 2005 na primer popravila krivico, ki so jo prejšnje vlade storile upokojencem, s tem da je zvišala pokojnine, je Borut Pahor temu odločno nasprotoval. Kaj pa Pahor govori danes? Le kdo bi mu še kaj verjel.

Ozadje levega bloka

Dr. Janez Jerovšek

Pri poskusu bilance revolucije in socializma bi morali analizirati, zakaj se je velik del volivcev odločil za leva stališča. Kaže, da se je prav v zavesti in vrednostnem sistemu socializem v Sloveniji izrazil kot v kateri koli drugi socialistični državi. Na tej zavesti temelji moč in vpliv tistih strank, ki so naslednice partije. Dokaz za to je dejstvo, da je Demos na volitvah izgubil oblast.

Pri tej analizi moramo ugotoviti, kaj so s propadom socializma in revolucije prebivalci izgubili, kaj pridobili, česa jim novi politični sistem s kapitalizmom ni mogel ponuditi oziroma kako so se porazdelile koristi in izgube. Navedimo nekaj teh pridobitev, pri čemer jih ne moremo razvrstiti po njihovi moči, in dejavnike, ki vplivajo na leva politična stališča. Socializem je v zadnjih dvajsetih letih svojega obstoja stimuliral graditev individualnih hiš. Tako je hiše zgradilo več kot 200.000 lastnikov. Večina jih je dobila posojila z nizko obrestno mero, ki jih je požrla takrat izjemno visoka inflacija. Ker banke takrat niso bile normalne banke, inflacije niso vračunale v obrestno mero. V normalnem tržnem sistemu lastniki hiš odplačujejo posojilo celo do smrti, v slovenskem socializmu pa jim to ni bilo treba. To je bil velik poklon za vse lastnike. Obstaja verjetnost, da so bili prejemniki teh izničenih posojil večinoma pripadniki tistega srednjega sloja, ki je postal blizu levim strankam.

V zadnjih dveh desetletjih socialističnega obdobja je začel nastajati in se krepiti srednji sloj, ki ideološko v socializmu ni bil predviden, kajti ideologija socializma je gradila na delavskem razredu kot večinskem in vladajočem razredu. Tehnologija, ki giblje moderen svet, pa je začela porajati srednji sloj, ki se mu niti komunistična ideologija ni mogla upreti. Ta srednji sloj, ki je bil socialno zelo različno razporejen, je vključeval inteligenco, menedžerje, državno upravo, samostojne obrtnike, partijsko elito in podobno. Del tega sloja je v sistemu delal pomembne kariere, saj cele vrste karier ni bilo mogoče delati brez članstva v partiji. V sodstvu in na družboslovnih fakultetah so bili praktično skoraj vsi včlanjeni v stranko, ki je edina vladala. Zato je ta sloj v sistemu, v katerem je delal svoje kariere, za ta sistem nosil tudi odgovornost in se je z njim bolj ali manj identificiral, če je hotel preživeti. Kdo pa je tedaj vedel ali slutil, da je komunizem kot evropski sistem blizu svojega propada?

Del srednjega sloja v socializmu je torej zavzemal pomembne položaje, obrtniški sloj je imel celo boljše pozicije kot po padcu socializma, ko se je soočil s konkurenco, določen del tega sloja je imel raznotere privilegije in bil tako interesno, vrednostno in ideološko vezan na sistem, ki je propadel. Ostale pa so stranke, ki so se razglašale za naslednice partije in so se pri tem distancirale od preživele dogmatične ideologije. Deli

srednjega sloja vidijo v njih svoje zaščitnike, posebno ker so se že v začetku bojevale proti vsaki obliki revanšizma. Zato ta del srednjega sloja deli vrednostni sistem leve in se zanjo tudi odloča, čeprav s propadom socializma finančno in materialno ni ničesar izgubil, verjetno pa je veliko pridobil. Seveda se ta sloj opredeljuje za slovensko levico, ki pa v evropskem smislu ni levica. Slovenski tajkuni so slovenska specifična levica. Delavski razred, na katerem temelji vsa komunistična ideologija, je številčno oslabil in šteje danes slabih 20 odstotkov delovnega prebivalstva; za večino strank ni več zanimiv, ker so njegovi glasovi razpršeni od leve proti desni. Je pa to sloj, ki je verjetno edini z novim kapitalizmom nekaj izgubil.

Morda je za vzdrževanje levičarskih stališč najpomembnejši učinkovit socializacijski in indoktrinacijski proces, ki je v socializmu prek šolskega sistema in vladajočih enobarvnih medijev trajal več kot pol stoletja. Njegova temeljna vsebina je bila v tem, da je bila revolucija pokrita z enobejem, da je zgodovina determinirana in znanstveno določena z marksizmom, ki nosi v sebi odrešitveno poslanstvo. Sestavni del indoktrinacije je bila huda demagogija. François Furet pravi, da so prebivalci od demagogije lahko »tako obsedeni in zastrupljeni, da ne razumejo nobenega drugega jezika«. V slovenskem prostoru leva politična stališča pomembno vzdržujejo dnevni mediji – predvsem Dnevnik in Delo –, ki vse obdobje propagirajo leva stališča oziroma stranke kontinuitete. Verjetno ni zanemarljiva kategorija volivcev, ki se odloča za levo opcijo, iz vrst nekdanjih sodelavcev Udbe. Le-ta je v času socializma rekrutirala več kot 100.000 obveščevalcev. Znano je, da politični zaporniki niso mogli zapustiti zapora, če niso podpisali pripravljenosti za sodelovanje. Glede na to, da so bili vsi sodelavci tajne policije v vseh socialističnih državah moralno ožigosani, je ta kategorija dobila občutek krivde ali slabe vesti. Zato je dobila v levih kontinuitetnih strankah – partija je preko najvišjega vodstva obvladovala Udbo – neizrečeno zagotovilo varnosti.

Na podlagi delovanja navedenih dejavnikov dobimo tako imenovani levi volilni blok, ki je stabilen in stalen ter zagotavlja levim strankam znatno moč. A to ni levica v evropskem smislu. Takšno ime je dobila iz propagandnih razlogov, ker se pojma levice drži znak naprednosti. Svoje socialno zaledje pa črpa iz dela srednjega in tudi višjega sloja, ne pa iz delavskega razreda. ■

Prvo soočenje predsednikov parlamentarnih strank na komercialni POP TV.

Do zadnje kaplje znoja

Petra Janša, foto: Gregor Pohleven

V predvolilni oddaji Slovenija odloča na komercialni POP TV so se prvič soočili predsedniki parlamentarnih strank. Glavne teme so bile sporni gospodarski prevzemi, drage investicije in socialne razlike.

Voditeljja Petra Kerčmar in Jani Muhič sta na prvem predvolilnem soočenju na POP TV gostila predsednico in osem predsednikov parlamentarnih strank. Kako so se odrezali, je na koncu pokazala anketa, ki jo je na podlagi vzorca 200 anketiranih med oddajo za POP TV izvedla Mediana. Da se s predsednikom največje opozicijske stranke SD Borutom Pahorjem nekaj dogaja, je bilo opaziti že na začetku oddaje, ko si je brisal prepoteni obraz. Zdelo se je, da ga premaguje trena. Njegova značilna sproščenost,

ki se v tej volilni kampanji kaže tudi v tem, da na televizijskih soočenjih ne nosi kravate, je izginila že po dobrih petih minutah, ko ga je predsednik SDS Janez Janša vprašal po konkretnem podatku. A kaj ko Pahor ni imel pri sebi beležke z barvnimi listki, ki jo je v oddaji Tarča pridno uporabljal. Govoriti in pokazati je moral tisto, kar ve in zna, ali bolje, česa ne zna. Naslednji dan se je sicer opravičeval, da je bil na soočenju bolan, kar je seveda mogoče, vendar pa žal prepozno, saj je bilo dejanje mimo, gledalcem pa je ostal v

spomenu prepoteni in neverodostojni Pahor. Vedeti bi moral, da je za funkcijo mandatarja, za katero se poteguje, poleg dobre telesne kondicije potrebna predvsem odlična psihična pripravljenost, te pa ni pokazal. Poleg tega pa, kot v eni od svojih kolumn pravi profesor retorike in argumentacije Igor Ž. Žagar, »nič nam namreč ne pomaga, če znamo govoriti, če nimamo kaj povedati«.

O odgovornosti tajkunov Najprej so predsedniki devetih parlamentarnih strank govorili o

spornih gospodarskih prevzemih. Predsednik SDS Janez Janša je v uvodu dobil vprašanje ali meni, da so bili nekateri prevzemi podjetij nezakoniti, in odgovoril, da se s preganjanjem spornih prevzemov ukvarjajo državni organi. Ti bodo po njegovo tudi presodili, ali je bil posamezni prevzem nezakonit ali ne. Je pa zanj moralno sporno, »da nekdo pride v družbeno podjetje s prazno aktovko, nekaj pozneje pa se predstavi kot njegov lastnik«. »Takšno dejanje mora biti sankcionirano, tisti, ki so oškodovani, pa morajo vedeti, da bo nekoč prišlo

Da so primeri, ko je nekdo čez noč obogatel, sporni, je na soočenju ocenil predsednik NSi Andrej Bajuk. Slednji je zato prepričan, da morajo državne ustanove takšno početje temeljito pregledati. Pri tem je pojasnil, zakaj sta NLB in NKBM poleg nekaterih drugih bank financirali prevzem Pivovarno Laško. »To so počele v skladu s svojimi pravili, takrat pa tudi še nihče ni vedel za Kolonel,« je dejal.

Predsednica LDS Katarina Kresal je naučeno ocenila, da so se tajkuni rodili 12. avgusta 2005 v pisarni premierja Janeza Janše. Takrat naj bi bila po njeno država pod mizo prodala delež v Mercatorju, v zameno pa dobila nadzor nad Delom. »Od takrat ima v Sloveniji ena sama oseba ekskluzivno licenco, da ljudi označuje za tajkune, to je Janez Janša,« je dejala Kresalova. Na to se je odzval premier in jo pozval, naj mu pove en sam primer, ko je nekoga osebno označil za tajkuna, Kresalova pa se je izmuznila odgovoru in sprenevedavo odgovorila, da ni govorila o konkretnih imenih, ampak na splošno.

Med številnimi vprašanji, ki sta jih voditelja naslovila na navzoče, je bilo tudi vprašanje, namenjeno predsedniku SLS Bojanu Šrotu. Voditelja je zanimalo, zakaj je v zgodbi, povezani s prevzemom Pivovarne Laško, stopil na stran svojega brata Boška Šrota in zakaj je SLS še vedno v koaliciji, če ne verjame premierju. Šrot je odgovoril, da njegov brat ni storil nič nezakonitega, saj naj bi bil vse delnice kupil na borzi. »Če pa je to sporno, potem je smiselno, da borzo ukinemo,« je dejal.

O spornih gospodarskih prevzemih so se na soočenju izrekli tudi predsedniki preostalih strank. Po oceni predsednika Zaresa Gregorja Golobiča so t. i. tajkuni resen moralni in pravni problem Slovenije, posebej če njihovo početje ni sankcionirano. Da mnenja o tem, kdaj se je zgodila prava »tajkunizacija«, niso

Prvak SD Borut Pahor v težavah

Predsednik SLS Bojan Šrot

enotna, je ocenil predsednik SNS Zmago Jelinčič. Po njegovo se je resnična »tajkunizacija« začela leta 1991 in 1992, ko je neznano kam izginilo eno največjih podjetij – Smelt. Predsednik Lipe Sašo Peče je dejal, da si Slovenija tega, kar se dogaja, ne zasluži. Po njegovo krivdo za sporne prevzeme nosita tudi vlada in parlament. Predsednik DeSUS Karl Erjavec pa je zanikal, da bi bila njegova stranka povezana s tajkuni. »Naša stranka nima kapitala, ima pa upokojenec,« je dejal Erjavec.

Pregrešno drage investicije V naslednjem sklopu oddaje so prvaki parlamentarnih strank govorili o tem, zakaj lahko družba SCT gradi hitreje pri zasebnikih kot pri državi. Predsednik SDS Janez Janša je opozoril, da ni predora ali cestnega odseka, ki ga je gradil SCT in se ne bi podražil. Po Janševih besedah so za ta problem krive vse vlade in tudi sedanja. »Podcenili smo problem,« je poudaril predsednik SDS in opozoril, da se je na področju gradbeništva »organiziral najmočnejši lobi«. Dodal je, da so »lovke tega lobija segale povsod, tudi v civilno družbo in vlado«. Prepričan je, da je bil »Dars organ v sestavi SCT, ne pa organ v sestavi ministrstva«. Janša je poudaril, da je bilo treba zamenjati upravo Darsa, da se je omejila moč tega lobija.

Pahor je dejal, da njegova stranka predlaga centralno agencijo

za javna naročila. Zavzel se je za bolj transparentne in gospodarne odločitve. Dodal je, da je treba »regulatorje izpod kape države preseliti pod kapo Banke Slovenije«. Na področju zdravstva, tako Pahor, »investiramo preveč za tisto, kar dobimo«. Država je po njegovem mnenju v načelu slab gospodar. Na soočenju je tudi dejal, da se mu zdi »črna lista eden od ukrepov zoper tiste izvajalce, ki dela ne opravijo dobro«.

Predsednik NSi Andrej Bajuk je opozoril, da je to »stara zgodba, ki se ni začela s to vlado«. Dodal je, da je dejstvo, da obstaja gradbeniški lobi. Predsednik NSi je navedel graditev Pediatrice klinike in pri tem opozoril na slabo načrtovanje v letu 2002. Po njegovih besedah je takrat ministrstvo za finance funkcionarko, ki je opozarjala na slabo izpeljavo projekta, »preprosto izključilo iz delovnega telesa«. Bajuk je še dejal, da je sedanja vlada naredila pomembne korake za izboljšave na področju investicij z javnim denarjem.

Po besedah predsednika SLS Bojana Šrota ima sam kot celjski župan dobre izkušnje s SCT. Ob tem je omenil, da je bil SCT pri graditvi celjske športne dvorane, ki je prav tako javna investicija, »korekten izvajalec in ni bilo aneksov«. Šrot meni, da je problem pri investicijah z javnim denarjem povezan s slabim načrtovanjem.

Predsednik Zaresa Gregor Golobič je dejal, da je »pediatrija odprta, a neopremljena«. Navedel je tudi primer kontrolnega stolpa Brnik, kjer je po njegovem mnenju odgovornost za zaplete na strani naročnika, ne pa izvajalca. »Državni uradnik, ki ▶

V soočenju je bil najprepričljivejši predsednik SDS Janez Janša. Gledalci so mu namenili 27,6 odstotka glasov.

do tega, da jim bo tisto, kar jim je bilo vzeto, vrnjeno,« je dejal Janša in dodal, da menedžerji vendarle niso vsi tajkuni.

Predsednik SD Borut Pahor je ocenil, da je gospodarski kriminal bil in tudi je, meni pa, da se preganja premalo uspešno. Po njegovi oceni je bilo v sedanjem mandatu več prevzemov kot v prejšnjem. Kot je pojasnil, jih je bilo v tem mandatu 24, v prejšnjem pa dva. Na to se je spretno odzval predsednik SDS in Pahorja pozval, naj mu jih našteje vsaj 12. A Pahor je dobesedno »zmzrnil«, izdaval le »Mercator«, potem pa dodal, da si lahko Janša to pogleda sam. Ko je Janša v nadaljevanju ocenil, da je bilo v prejšnjem mandatu vsaj trikrat več prevzemov kot v sedanjem, mu je Pahor vprašanje vrnil in ga pozval, naj jih nekaj našteje. Menedžerski prevzemi BTC, Perutnine Ptuj, SCT, Merkurja in Pivovarne Laško, mu je odgovoril predsednik SDS.

Predsednik SDS Janez Janša

Predsednica LDS se je označila za »edino nedolžno« med navzočimi.

Predsednik Zaresa Gregor Golobič

► je vodil projekt, je hotel vpeljati paradružinsko podjetje v posel,« je zatrdil. Omenil je še odpadanje ometa v šentviškem predoru. Menil je, da je za to kriva nova uprava Darsa, ki je »nekompetentna in ni vedela, da omet ni potreben«. Problem je po Golobičevih besedah v nekompetentnosti in v tem, da je stroka v ozadju, prvi so politični cilji.

Predsednik DeSUS Karl Erjavc je dejal, da ni gospod Zidar, da bi vedel, zakaj nekje gradijo slabo, nekje pa hitreje. Po njegovem mnenju je nadzor slab, prav tako je premalo konkurence na področju državnih investicij. Prepričan je, da bi se isto zgodilo tudi pri nakupu oklepnikov. Kot je poudaril, bi, če bi izbrali Sistemsko tehniko, imeli »25 aneksov kot pri valuku«. Zato so se, tako Erjavc, odločili za javni mednarodni razpis, na katerem

so izbrali patrie. Te so bile po Erjavčevih besedah za 20 odstotkov cenejše od oklepnikov, ki jih je ponujala Sistemsko tehnika.

Predsednica LDS Katarina Kresal je dejala, da je bistvo dobrega javnega naročila to, da je v njem natančno razdelano vse o izvajal-

Socialne razlike bodejo v oči

Predsedniki so na omenjenem soočenju na POP TV govorili tudi o socialnih razlikah in revščini v državi. Predsednik SD Borut Pahor je ocenil, da v Sloveniji dve tretjini ljudi živita s podpopprečno plačo. To po nje-

bi obdavčevala stanovanjskih gradenj, prav tako pa bi morala država zamrzniti cene. Konkretno rešitev je ponudil predsednik DeSUS Karl Erjavc. Po njegovo je rešitev v tem, da se pokojnine usklajujejo z netoplačami.

Predsednik Zaresa Gregor Golobič je vladi očital, da s spreminjanjem metodologije umetno znižuje število brezposelnih, in kot nedopustno ocenil, da toliko ljudi živi pod pragom revščine. Proti temu je protestiral premier Janša, rekoč, da se brezposelnost meri po evropski metodologiji, ta pa je po njegovo ves čas enaka.

O socialnih razlikah so se v oddaji izrekli tudi prvaki preostalih parlamentarnih strank. Predsednik SLS Bojan Šrot je menil, da je naloga politike, da bo slovenska plača postala enaka plačam najrazvitejših držav. Pri tem mora po njegovo država poskrbeti tudi za tiste, ki se v življenju niso znašli, »vendar ne s t. i. druginjskim dodatkom, ampak s sistemskimi rešitvami«. Da v zadnjem času v ospredje čedalje bolj prihaja materializem, vrednote pa postajajo nepomembne, je ocenil predsednik Lipe Sašo Peče. Dejal je, da se naša država hvali z gospodarsko rastjo, vendar »tega ne občuti nihče razen statistike«. Kritična je bila tudi predsednica LDS Katarina Kresal, ki je sebe v soočenju označila kot edino »nedolžno« med navzočimi politiki. Dejala je, da so ljudje ob vstopu Slovenije v EU upravičeno pričakovali, da bomo z vstopom zaplavalni na »valu razvitosti«. To se po njenem mnenju ni zgodilo, ker Janeza Janša ni razumel, da je državo dobil samo v upravljanje, ne pa v last. **D**

Po mnenju Zmaga Jelinčiča (SNS) se je resnična »tajkunizacija« začela leta 1991 in 1992, ko je neznan kam izginilo eno največjih podjetij – Smelt.

cih in podizvajalcih. Prepričana pa je, da je bistvo problema v tem, da država ni dobro upravljala s premoženjem.

Predsednik SNS Zmago Jelinčič je dejal, da ima občutek, da »smo se osamosvojili včeraj«. Po njegovih besedah tisti, ki so bili na oblasti od 1992 do 2004, sedaj govorijo, »kaj bodo naredili jutri«, kar je po njegovo »metanje peska v oči«. Dodal je še, da je SNS že leta 1996 v DZ vložila zakon o finančni policiji, a takrat ni bil sprejet; leta 2003 je poslanec SNS Bogdan Barovič znova predlagal finančno policijo, »a sta ga SD in LDS zavrnila, da je to oborožena davčna služba in dodaten strošek«.

Predsednik Lipe Sašo Peče je poudaril, da se pri javnih naročilih »vse podraži za štirikrat, za štirikrat se podaljšajo roki, na državnem nivoju pa je pri vsakem naročilu vlada ali ministrstvo«. Po njegovem mnenju bi bilo treba spremeniti zakon o javnih naročilih in onemogočiti anekse k pogodbam.

govo ni normalno, zato je napovedal, da bo stranka, če bo prišla na oblast, začela nova pogajanja, ki bi zvišala minimalne plače in pokojnine.

Da je to, da v Sloveniji okoli 11 odstotkov ljudi živi na pragu revščine, resen problem, je ocenil tudi predsednik SDS Janez Janša, vendar pa se po njegovo ne bi smeli ukvarjati samo s tem. »Trebalo se je posvetiti tudi tistim, ki ustvarjajo gospodarsko rast, sicer ne bo ničesar za deliti,« je dejal. Pritrdil mu je predsednik NSi Andrej Bajuk in dejal, da je iluzorno pričakovati, da bo država delila, če ne bo hkrati razvijala svojega gospodarstva. Glede na to je po njegovo zelo pomembno, da Slovenija tudi v prihodnje obdrži visoko gospodarsko rast.

Med nekaterimi konkretnimi ukrepi, kako bi zmanjšali število ljudi, ki živijo na pragu revščine, je predsednik SNS Zmago Jelinčič predlagal spremembe davčne politike. Te bi po njegovo morale iti vsaj v smeri, da država ne

Slave Klavora 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

Razpoke v opozicijskih vrstah

Gašper Blažič, foto: Dejan Mijović/STA, Gregor Pohleven, Andreja Velušček, Bor Slana

Volilna kampanja se počasi bliža vrhuncu, s tem pa naraščata intenzivnost in ostrina boja za oblast. Velike razpoke pa se znova kažejo v odnosih med opozicijskimi strankami, kjer vajeti prevzema predsednik Zaresa Gregor Golobič.

Potem ko je imel predsednik SD Borut Pahor prejšnji četrtek v soočenju predsednikov strank na POP TV zelo medel nastop (njegovo pomenje naj bi bilo posledica težav z zdravjem), so nekateri politični analitiki ocenili, da je s svojim nastopanjem škodoval tudi drugim opozicijskim strankam, zlasti LDS in Zaresu. Obe stranki Pahor vidi kot morebitni koalicijski partnerici, potem ko je javno naznanil, da se njegova stranka ne namerava povezovati s SDS, kar je precej nenavadno spričo dejstva, da je eden od Pahorjevih nesojenih ministrov Andrej Horvat nekdanj deloval kot državni sekretar v službi za razvoj v času sedanje vlade. Zdi pa se, da je ob

tem znova oživel konflikt med SD in preostalo opozicijo (njeno skrajno polje je Lipa).

Pahorjev preobrat Spomnimo se: že kmalu po volitvah leta 2004, ko je prvak SDS Janez Jan-

pom, če bi prišlo do tovrstnega sodelovanja. Kljub temu je Pahor vztrajal pri zmerni konstruktivni kritiki vlade, zaradi česar so ga zlasti predstavniki LDS razglasili tako rekoč za izdajalca, sami pa so agresivno napadali vlado. Šele

pila Pečetova frakcija, je Pahor – očitno v strahu pred preostalo opozicijo in volivci – spremenil taktiko in ubral pot t. i. blokvske politike. Tako je v času, odkar je javnosti sporočil, da ne namerava kandidirati za predsednika dr-

Vse kaže, da je primat SD na tranzicijski levici za Golobiča moteč, pri čemer je zanimivo predvsem to, da Golobič poudarja vsebino, ki naj bi je Pahorju primanjkovalo.

ša razglasil, da je pripravljen na koalicijsko sodelovanje z vsemi, so se pojavili namigi o nastanku koalicije med SDS in SD, vendar so se nekateri poslanci SD temu uprli in celo zagrozili z izsto-

ko je »velika« LDS razpadla na svoj sedanji ostanek in novonastalo stranko Zares, ko so štirje nekdanji poslanci LDS prestopili v SD in ko se je od SNS odce-

žave, naredil radikalen preobrat, kljub temu pa mu ni uspelo prepričati prvakov dveh opozicijskih strank Katarine Kresal (LDS) in Gregorja Golobiča (Zares) k ▶

Predstavitev Pahorjeve alternativne vlade je prinesla nekaj presenečenj.

Predsednik Zaresa Gregor Golobič si prizadeva priti na Pahorjevo mesto.

Podpredsednik SD Igor Lukšič

► Poudarjenemu predvolilnemu sodelovanju. Menda naj bi prav Pahorjeva negotovost in napa- ke v nastopanju silila veljake LDS in Zaresa k oddaljevanju

od sodelovanja s SD. Ker pa je Pahor v zadnjem času kar nekajkrat poudaril sodelovanje vseh strank tranzicijske levice, ni nič nenavadnega, da je izzval precej

ogorčene reakcije pri potencial- nih koalicijskih partnerjih.

Poudarek na vsebini Zanimivo je, da je tudi Golobič kljub svoji

»antiblokovski« usmeritvi na ti- skovni konferenci prejšnji teden znova poudaril, da njegova stran- ka ne namerava sodelovati s SDS. Napovedal je, da se bodo ključne razlike med strankami na teh vo- litvah med drugimi izkazale pred- vsem v okviru odnosa oblasti do posameznih družbenih sfer, nad- zornih institucij in neodvisnosti medijev. S tem naj bi bilo mišljeno, da Zares v nasprotju s SDS spo- štuje avtonomijo družbenih pod- sistemov, vendar pa je bil v času vladanja LDS prav Golobič tisti, ki je imel vpliv tako na gospodarstvo kot na medije. Po nekaterih nami- gih naj bi bil Golobič svoj vpliv v zadnjem času uporabil na POP TV (kjer so priznali, da je eden od politikov pritiskal nanje, vse gla-

Pahorjeva »sanjska« ekipa z obrazi preteklosti

Predsednik SD Borut Pahor je konec minulega tedna po mesecih številnih ugibanj vendarle predstavil alternativno vladno ekipo, ki pa v primeru zmage SD na volitvah najverjetneje ne bo ista, saj bo v tem primeru Pahor prisiljen sestavljati vlado skupaj s koalicijskimi strankami. Kot je ob predstavitvi dejal Pahor, je kandidatov 17, med njimi pa je »le« sedem članov SD. Med »vnaprej napovedanimi« kandidati za ministre so tako nekdanji guverner Banke Slovenije in finančni minister v dveh Drnovškovi vladah Mitja Gaspari (podpredsednik vlade, zadolžen za gospodarska vprašanja), podpredsednik SD in profesor na FDV Igor Lukšič (šolstvo), pomorski pravnik Patrick Vlačič (promet), Andreja Černak Meglič (delo, družina in socialne zadeve), nekdanji državni sekretar za razvoj Andrej Horvat (za razvoj in regionalno politiko), France Križanič (finan- ce), nekdanji državni sekretar na ministrstvu za notranje zadeve Bojan Bugarič (javna uprava) in direktor Cankarjevega doma Mitja Rotovnik (kultura). Med preostalimi kandidati pa je kar nekaj presenečenj. Tako naj bi mini- strstvo za zunanje zadeve prevzel Ciril Štokelj, sedanji namestnik vodje kabineta predsedni- ka evropskega parlamenta, medtem ko naj bi ministrstvo za gospodarstvo vodil Robert Ličen, ki je pomočnik predsednika uprave Gorenja. Ministrstvo za okolje in prostor ter ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in pre- hrano naj bi vodila univerzitetna profesorja Franc Lobnik in Milan Pogačnik (slednji je kmetijski resor vodil že v Ropovi vladi). Mi- nistrstvo za notranje zadeve naj bi prevzela tožilka Vlasta Nussdorfer, ministrstvo za pra- vosodje nekdanji ustavni sodnik Lojze Ude, ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in teh-

nologijo pa profesor na FDV Ivan Svetlik, ki je konec devetdesetih let vodil Nacionalni kurikularni svet, ki se je ukvarjal s prenovo osnovne šole. Profesorica na FDV Ljubica Je- lušič naj bi prevzela ministrstvo za obrambo, medtem ko naj bi ministrstvo za zdravje vo- dil Božidar Voljč, ki je to funkcijo opravljal že med letoma 1992 in 1997.

Pahorjev seznam kandidatov za ministre poraja več vprašanj. Tako na primer še ni zna- no, kako se bodo volivci SD odzvali na to, da je bil Ciril Štokelj na začetku svoje poklicne ka- riere duhovnik, med drugim se je šolal na va- tikanski diplomatski akademiji. Robert Ličen pa je bil še lani direktor Steklarne Rogaška, vendar je oktobra 2007 odstopil s te funkcije. O njegovi odstavitvi so se širile govornice že mesec dni pred njegovim odstopom, vzrok pa naj bi bili predvsem slabi poslovni rezultati. Zelo presenetljiva je tudi Pahorjeva izbira Božidarja Voljča, predvsem zato, ker je konec marca 1996 skupina poslancev vložila inter- pelacijo o delu in odgovornosti ministra za zdravstvo Božidarja Voljča »zaradi neizvajanja ter neučinkovitega in neodgovornega izvaja- nja nalog ministra pri uresničevanju sistema in politike zdravstvenega varstva Republike Slovenije«. Zanimivo je, da so se pod interpe- lacijo med drugim podpisali tedanji poslanci (ZL)SD Borut Pahor (!), Miran Potrč in Breda Pečan. Seveda pa ni rečeno, da bodo naštetih kandidati v resnici postali ministri, saj bo vse odvisno od tega, kakšna bo prihodnja koali- cijska povezava. Če bi Pahor sestavil koalicijo z Zares in LDS, bi utegnili oba prvaka strank, Gregor Golobič in Katarina Kresal, postati mi- nistra. Vendar je za Golobiča le malo verjetno, da bi prevzel katero od vladnih funkcij, med-

tem ko Katarino Kresal pogosto omenjajo kot ministrico gospodarstva ali za notranje zadeve. Omenjeni resor bi lahko prevzel tudi Bojan Bugarič (Zares), medtem ko bi zunanji minister lahko znova postal Ivo Vajgl, ki je bil zunanji minister že v Ropovi vladi. Podobno velja tudi za Mateja Lahovnika (Zares), ki je bil v Ropovi vladi minister za gospodarstvo. Funkcijo ministra za pravosodje bi lahko pre- vzel Aleš Zalar (LDS), nekateri zlobni jeziki pa namigujejo, da bi v vsakem primeru državni sekretar na omenjenem ministrstvu postal nekdanji tožilec Boštjan Penko. Za okolje in prostor bi iz vrst Zaresa prišla v poštev nek- danja ministra za to področje Pavel Gantar in Janez Kopač, medtem ko bi ministrstvo za zdravje lahko vodila Slavko Zihel (LDS) ali Andrej Rus (Zares). Postavlja se vprašanje, kateri resor bi prevzela DeSUS, če bo vstopila v koalicijo, vendar je le malo možnosti, da bi katerega od resorjev vodil sedanji predsednik DeSUS Karl Erjavec, saj se je z nakupom okle- pnikov patria zameril SD.

Na Pahorjevo predstavitev kandidatov se je v imenu SDS odzval minister za javno upravo Gregor Virant in med drugim dejal, da je ekipa kot celota »veliko razočaranje, še posebej glede na to, s kakšnim pompom je bila najavljana«. Sicer pa je po Virantovem mnenju problematičen predvsem kandidat za predsednika vlade Borut Pahor, za katere- ga pravi, da ni primeren za predsednika vlade. »Predsednik vlade mora dnevno sprejemati izjemno težke odločitve, od katerih je odvi- sno poslovanje gospodarstva in življenje lju- di, zato mora imeti človek posebna znanja, sposobnosti, lastnosti, tudi izkušnje. Gospod Pahor ničesar od tega nima,« sklene Virant.

Strokovni svet Slovenske demokratske stranke predstavlja podlago za prihodnjo vlado v primeru zmage SDS.

Minister Gregor Virant

snejše pa so tudi govorice o druženju Golobiča z vodstvom dnevnika Finance, ki je v zadnjem času zaostрил retoriko do vlade). Golobič se je sicer odzval tudi na izjavo podpredsednika SD Igorja Lukšiča, ko je slednji dejal, da »glas za SD pomeni glas proti SDS«. V njej Golobič vidi »strankarsko motivirano in marketinško potezo«, zato meni, da »kolikor se izbira na volitvah izvede zgolj z opredelitvijo za eno ali drugo stranko, obstaja nevarnost, da se zamenjajo obrazi, vsebina pa ne«. Vse to kaže, da je primat SD na tranzicijski levici za Golobiča moteč, pri čemer je zanimivo predvsem to, da Golobič poudarja vsebino, ki naj bi je pri Pahorju primanjkovalo. Ali je s tem mislil predvsem na Pahorjeve (nerealne) obljube, ni pojasnil. Vsekakor je Golobiča zmotila Pahorjeva izjava, da bo vlado sestavljal relativni zmagovalec. Golobič namreč meni, da mora vlada imeti absolutno večino, ki pa je smiselna samo, če temelji na predvolilnem programu.

Golobičeva »tretja pot« Ugiibanja o tem, zakaj je Golobič skeptičen do Pahorja oz. SD, se vrstijo že nekaj časa, vendar naj bi bili Golobičevi nastopi povezani s frustracijo zaradi pričakovanj, da bo Zares še pred volitvami na javnomnenjskih lestvicah prehi-

Golobičevi nastopi naj bi bili povezani z upanjem, da bo Zares še pred volitvami na javnomnenjskih lestvicah prehitel SD.

tela SD. To se je v resnici zgodilo le po nedavnem soočenju predsednikov strank na POP TV, ko se je zaradi slabega Pahorjevega nastopa Golobič prebil na drugo mesto, kljub temu pa je Janša imel še vedno večjo podporo kot Pahor in Golobič skupaj. Volilne projekcije so kljub temu za Golobiča še

vedno precej negotove in neenotne. Bržkone so z njegovo užaljenostjo povezani tudi namigi, da bi Golobič v televizijskih nastopih z Janšo opravil precej bolje kot Pahor, užaljen pa naj bi bil tudi zato, ker tudi mediji dajejo med prvaki opozicijskih strank prednost Pahorju. Zato ne preseneča, da

je Golobič na vsebinski ravni Pahorju »sunil« idejo »tretje poti« kot alternativo alternativni. Vprašanje pa je, kako bo ravnala LDS, ki naj bi se, kot pišejo Finance, prek gospodarstva povezovala s SDS, pri tem pa namigujejo na zvezo med Matjažem Gantarjem in Igorjem Bavčarjem. ■

Predsednik ne želi posegati v predvolilno kampanjo

Predsednik republike Danilo Türk iz načelnih razlogov ne želi komentirati predvolilnih sporočil posameznih kandidatov ali političnih strank, saj s tem noče posegati v predvolilni boj, so nedavno sporočili iz urada predsednika republike. S tem se je urad predsednika republike odzval na vprašanje novinarja Demokracije, ali so sklicevanja nekaterih kandidatov SD na predsednika države povezana z morebitnim javnim političnim opredeljevanjem predsednika Türka pred bližajočimi se parlamentarnimi volitvami, kar bi javnost lahko razumela kot podporo predsednika države nekaterim kandidatom glede na to, da je na lanskih predsedniških volitvah zmagovalnega kandidata Türka podpirala tudi SD. Vprašanje uradu

predsednika republike je povezano z zapisom na spletni strani podpredsednika SD Igorja Lukšiča, ki je v svoji predstavitvi med drugim zapisal, da je kombinacija znanja in izkušenj, kot jo predstavlja predsednik Republike Slovenije Danilo Türk, gotovo »dobra popotnica za Slovenijo«. Na predsednika Türka se je ob odprtju volilnega središča v Mariboru 25. avgusta skliceval tudi kandidat SD v Mariboru Matevž Frangež, ki je za STA dejal, »da je lanska izkušnja kampanje Danila Türka, ki je v času predsedniške kampanje odprl volilno središče v mariborskem gradu za lažji stik z volivkami in volivci, pomembno pripomogla k njegovi dostopnosti za težave in izzive ljudi«.

Predsednik republike Danilo Türk

Varuhi lokalnih interesov

Gašper Blažič, foto: Gregor Pohleven, Andreja Velušček

Od prvih demokratičnih volitev se je v slovenskem parlamentu med poslanci zvrstilo že kar nekaj županov. Čeprav je županska in poslanska funkcija hkrati za marsikoga moteča, pa kaže, da se ji nobena stranka ne namerava odpovedati.

Ustava RS zapoveduje, da je poslanec državnega zbora predstavnik vsega ljudstva in ni vezan na kakršnakoli navodila. To pomeni, da poslanec DZ vsaj formalno ni predstavnik svoje lokalne skupnosti, čeprav je izvoljen v določenem volilnem okraju. Iz tega sledi, da tudi nekdo, ki je župan, v državnem zboru ni zastopnik svoje občine, čeprav je v praksi pogosto drugače (to velja tudi za druge poslance, ki ne opravljajo pomembnejše občinske funkcije). Po drugi strani pa imajo poslanci DZ status redno zaposlenih oseb, zato župani, ki so hkrati tudi poslanci DZ, svojo funkcijo opravljajo nepoklicno. Iz tega razloga se med poslanci največkrat znajdejo predvsem župani manjših občin, medtem ko je v nekaterih večjih (predvsem mestnih) občinah uveljavljena poklicna funkcija župana. Dogaja pa se tudi, da mnogi župani delujejo poklicno

le do svoje izvolitve za poslanca. Prednost združevanja obeh funkcij je predvsem lažje lobiranje za interese lokalnih skupnosti, slaba plat pa preobremenjenost s poslanskim delom, zaradi česar mnogi župani svoje funkcije ne opravljajo dovolj dobro ali pa prepuščajo delo podžupanom. Tudi v vladi je nekaj oseb, ki so že opravljale župansko funkcijo. To so minister za regionalni razvoj Ivan Žagar, ki je bil do imenovanja za ministra župan v Slovenski Bistrici, minister za okolje in prostor Janez Podobnik, ki je bil nekdanj župan v Cerknem, in minister za gospodarstvo Andrej Vizjak, ki je bil do prihoda v vlado župan Brežic. Seveda ne smemo pozabiti na ministra za zunanje zadeve Dimitrija Rupla, ki je bil v devetdesetih letih ljubljanski župan.

Nekdanji in sedanji Kako je z župani med poslanci v tem mandatu?

V največji poslanski skupini, to je SDS, najdemo kar nekaj županov pa tudi nekdanjih županov. Med slednjimi so na primer Franc Jazbec (Štore), Mirko Zamernik (Luče ob Savinji), Jože Tanko (Ribnica) in Tomaž Štebe (Mengeš). Med sedanjimi župani v vrstah poslancev SDS velja omeniti župana Vranskega Franca Sušnika, župana občine Žiri Bojana Starmana in župana občine Bovec Danijela Krivca. V tem mandatu je bil med »županskimi« poslanci tudi Pavel Rupar, ki pa je leta 2006 izgubil tekmo v boju za vnovično izvolitev za tržiškega župana, kot poslanec pa je odstopil. Nekaj županov je tudi v drugih koalicijskih strankah. Med poslanci NSi so župan občine Ormož Alojz Sok – slednji je bil do izvolitve za župana pred dvema letoma vodja poslanske skupine NSi, potem pa se je tej funkciji odpovedal. V bitki za župana je premagal poslanskega

kolega iz Zaresa Vilija Trofenika. Omeniti velja tudi Martina Mikoliča, župana občine Rogatec, med nekdanjimi župani pa Antona Kokalja (Vodice). V poslanskih vrstah SLS, ki ima največ županov, so ta čas trije župani, in sicer Janez Kramberger (Lenart v Slovenskih goricah), Mihael Prevc (Železniki) in Andrej Fabjan (Črnomelj), ki je letos nasledil tragično preminulega poslanca in župana občine Sevnica Kristijana Janca. Med nekdanjimi župani velja omeniti še Marjana Drogenika (Podčetrtek), Josipa Bajca (Postojna) in Stanislava Brenčiča (Logatec). Med štirimi poslanci DeSUS župansko funkcijo opravlja Vili Rezman (Ruše).

Precej županov je tudi med poslanci opozicijskih strank (razen v poslanski skupini Lipa). Med poslanci SD sta župana Janko Veber (Kočevje) in Matjaž Han (Radeče), do leta 2006 pa je župansko funkcijo

jo v Izoli opravljala poslanka Breda Pečan. Med nekdanjimi župani iz vrst SD velja poleg Pečanove omeniti Aurelia Jurija, ki je bil koprski župan v začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja. Med poslanci LDS je ta čas najbolj priljubljen župan Matjaž Švagan, ki že kar nekaj časa deluje v Zagorju ob Savi, omeniti pa velja še župana Hrastnika Mirana Jeriča in župana Tržiča Boruta Sajovca. Med poslanci Zaresa kot župana delujeta Alojz Posedel (Žalec) in Davorin Terčon (Sežana), omeniti pa velja še nekdanjo domžalsko županjo Cveto Zalokar Oražem in nekdanjega ormoškega župana Vilija Trofenika. Enega župana ima v svojih vrstah tudi poslanska skupina SNS, in sicer Bogdana Baroviča v Trbovljah.

Največ jih ima SLS In kako je z župani na kandidatnih listah? Na listi SDS se bo za funkcijo poslanca zagotovo potegoval Danijel Krivec, ki bo kandidiral v drugi volilni enoti, na Tolminskem. V peti volilni enoti bo v Šentjurju pri Celju kandidiral župan Štefan Tisel, ki svojo funkcijo opravlja neprofesionalno. V neposredni sosesčini, v Štorah, bo kandidiral župan Mirko Jurkošek. Na Polzeli bo na listi SDS kandidiral župan Ljubo Žnidar, na območju Velenja šoštanjski župan Darko Menih, kandidiral bo tudi župan občine Vrnsko in poslanec Franc Sušnik. V osmi volilni enoti bo znova kandidiral dolgoletni poslanec in župan Destrnika Franc Pukšič. Večina županov, ki kandidirajo na listi SDS, bo kandidirala v peti volilni enoti, torej na širšem celjskem, šaleškem in koroškem območju.

Največ županov kandidira na listi SLS-SMS, in sicer Mihael Prevc (Železniki), Franc Čebulj (Cerklje), Uroš Brežan (Tolmin), Matija Potokar (Divača), Andrej Maffi (Kanal ob Soči), Janez Cimperman (Ig), Stanislav Žagar (Medvode), Valentin Južnič (Kostel), Viktor Robnik (Mislinja), Marijana Cigala (Dravograd), Andrej Fabjan (Črnomelj), Franc Hudoklin (Šentjernej), Franc Bogovič (Krško), Branko Ledinek (Rače-Fram), Janez Ribič (Duplek), Slavko Petovar (Veržej), Ludvik Novak (Puconci) in Friderik Bračič (Videm ob Ščavnici). Najbolj znan predstavnik

Največ županov bo kandidiralo na listi SLS-SMS, ki pa ji slabo kaže.

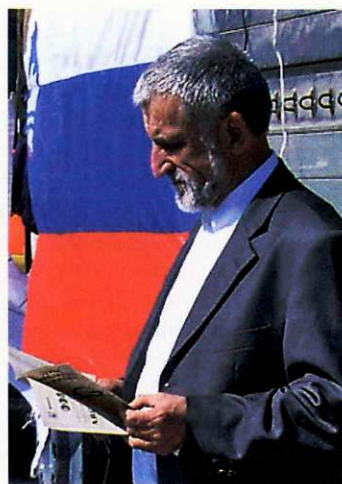
Poslanec Alojz Sok je ormoški župan.

Poslanec in župan Franc Pukšič

Bogdan Barovič bo branil barve SNS, Marjan Poljšak pa bo zastopal Lipo.

županov bo župan mestne občine Celje in aktualni predsednik SLS Bojan Šrot. Precej manj županov ima na svoji listi koalicijska NSi. Med njimi je najbolj znan ormoški župan Alojz Sok, za nov mandat pa se bo potegoval tudi župan v Rogatcu Martin Mikolič, kandidirala bosta še župan Dobrepolja Janez Pavlin in župan Gornjih Petrovcev Franc Šlihthuber. Na listi DeSUS kandidirajo župani Anton Tone

Smolnikar (Kamnik), Zlatko Martin Marušič (Miren-Kostanjevica), Matjaž Zanoškar (Slovenj Gradec), Vili Rezman (Ruše) in Franc Jurša (Ljutomer).

Župansko aktivna SD Precej županov je tudi na listah sedanjih opozicijskih strank. Tako bodo na listi SD kandidirali župani Mirko Brulc (Nova Gorica), Tomaž Tom Mencinger (Jesenice), Miroslav

Levar (Cerknica), Martin Rebolj (Moravče), Janko Veber (Kočevje), Alojz Muhič (Novo mesto), Matjaž Han (Radeče), Renata Brunskole (Metlika), Alan Bukovnik (Radlje ob Dravi), Jožef Merkuš (Hoče-Slivnica) in Anton Kampuš (Gornja Radgona). Med kandidati Zaresa bodo za poslance kandidirali Damijan Perne (Kranj), Alojz Posedel (Žalec) in Franc Škufca (Žužemberk). Barve LDS bodo na volitvah zastopali župani Jure Žerjav (Kranjska Gora), Borut Sajovic (Tržič), Janko S. Stušek (Radovljica), Leo Kremžar (Miklavž na Dravskem polju), Matjaž Švagan (Zagorje ob Savi), Miran Jerič (Hrastnik), Daniel Kalamar (Grad) in Milan Gumzar (Benedikt). Med župani iz vrst SNS, ki se bodo potegovali za poslanski mandat, velja omeniti Bogdana Baroviča (Trbovlje) in Alojza Kastelica (Trebnje), v vrstah Lipe pa se bo za poslanski mandat potegoval ajdovski župan Marjan Poljšak.

Kanglerja ne bo Med kandidati za poslance bo torej največ županov na listi SLS-SMS. Med njimi je tudi celjski župan Bojan Šrot, za katerega pa še ni gotovo, ali se mu bo uspelo prebiti v parlament, saj ima v isti volilni enoti kar nekaj precej močnih kandidatov iz svoje stranke. Zanimivo je, da se je v zadnjem času govorilo tudi o kandidaturi Franca Kanglerja, ki je bil v tem mandatu poslanec do izvolitve za mariborskega župana. Sicer pa je precej neobičajno, da za poslance kandidirajo župani mestnih občin – med njimi je kranjski župan Damijan Perne (Zares). Na vseh kandidatnih listah je tudi precej podžupanov in nekdanjih podžupanov. Vsekakor bodo župani tudi na tokratnih volitvah privlačna vaba za volivce, saj s svojo prepoznavnostjo v lokalnem okolju v povprečju dobijo več podpore od drugih kandidatov. Res pa je, da uvrstitev nekaterih županov na kandidatno listo tu in tam povzroči tudi pretrese v stranki, na primer v DeSUS, kjer je nekatere zmotila podpora kamniškemu županu Tonetu Smolnikarju in je zato izstopil eden od lokalnih veljakov DeSUS. A dosedanje izkušnje kažejo, da so takšni dogodki za vsak strankarski vrh bolj postranska škoda. ▣

Znova je nekdanji prvi komunist na Slovenskem in nekdanji prvi predsednik samostojne države pred volitvami zelo aktiven. In znova je v nenavadni, dobro znani vlogi novega demokrata in starega komunista. Čistega v svoji demokratični legitimnosti in nevprašljivega v dolgi oblastni avtoriteti, ki ne skopari s političnimi intervencijami, z diskvalifikacijami, anatemiziranjem aktualne oblasti, apodiktičnimi trditvami, upajoč, da še lahko prepriča, da ne gre za ceneno politično propagando.

Zli duh Slovenije

Dr. Ivan Klemenčič

Vendar naj bi bili tokrat poleg komunistične oblastiželjnosti v ozadju še zanj obremenilni arhivi v Beogradu, ki naj bi zaradi trditev o posameznikih iz kroga *Nove revije* potrdili dvoličnost prvega komunista in novega demokrata ter najbrž tudi po tej poti dokumentirali do zadnjega njegovo nasprotovanje demokratizaciji in osamosvojitvi Slovenije. Zato je motiv za kontinuitetno vlado toliko večji, treba je, da se začeti dogovori o vračilu arhivov ustavijo.

V vlogi obtožujočega kritika vlade in premierja uporablja stari novi politik že vpeljani model zamenjave vlog, o tem še pozneje, ki že sam po sebi veliko pove o morali njihovih uporabnikov. Nič zato, če je v naravi stvari, da demokratično naravnana oblast s svojimi vrednotami neprimerljivo bolje, naravneje organizira življenje družbe kot ideološko vezana totalitarna ali post-totalitarna. Tako pač vstopamo v območje komunističnega oziroma zdaj postkomunističnega novoreka – jezik dokazano veliko prenese, v območje novoreka ministrstva za resnico, ki sporoča, da ravno v času aktualne vlade živimo slabše, tako materialno – in to vse več ljudi, kot duhovno. Uporabljene so težke besede in svarila, ker da je prav ta demokratična vlada »zelo razkrojila vrednote«, da ne govorimo, kakšno je »njeno razumevanje demokracije«, in tem bolj, kakšne so njena »nepripravljenost na dialog, aroganca, nezavezanost resnici, neodgovornost do lastnih obljub in ignoriranje stroke«. Obtožnica navaja, da si vlada prisvaja državo in da celo uvaja ovaduštvo, ter, kar je še huje, načeto je celo »temeljno civilizacijsko načelo: Ne stori drugemu, kar nočeš, da drugi stori tebi.« (Po intervjuju v *Magu* povzelo *Delo*, 16. 7. 2008)

Za tiste, ki jih humanizem komunizma ni ravno prepričal, je prvo vprašanje, ali ni vendar vse to in še marsikaj počela totalitarna komunistična oblast, ki ji je novi demokrat dolgo pripadal z dušo in s telesom in ji dolgo načeloval. Ali ni kot tak po služ-

beni dolžnosti in s svojo zavzetostjo in s svojimi »vrednotami« nasiljeval in ustrahoval slovenski narod? Ali ni prav on dobil vsako jutro na mizo poročila in ovadbe tajne policije (v novoreku so jih spodobno imenovali preverke), ki gredo v deset in desetisoče. Ali ni prav on vzdrževal sistema kadrovanja na podlagi »moralno-političnih meril«, ki so delila slovenski narod? Zdaj pa nas hoče poučevati, in to s cenenim demagoškim populizmom. In ali ni ta novi demokrat (za takšnega se je sam razglasil v intervjuju za *Ampak*, decembra 2000) danes ključna oseba, ki zavira demokratizacijo Slovenije? Ali ni že kot novi demokrat nastopil v slovenskem državnem zboru s pismom proti resoluciji Evropske zveze, ki priporoča lustracijo v nekdanjih komunističnih državah? Ali ni prav njegov načrt iz ozadja tajkunizacija Slovenije, še utrjena s Forumom 21, ki se je stremljivo začinjala v času »zgodbe o uspehu«? Takrat je prišlo do načrtnega razslojevanja družbe – teh njihovih delavcev, ki so jih imeli vedno polna usta. Prišlo je načrtno do stečajev podjetij, ki so jih prej razvrednotili. Denar je šel po možnosti v tujino, v žepe posameznikov – zanje in za imperij je bila to res »zgodba o uspehu«, delavce pa so pognali na cesto (takrat nista bila navzoča tista dva tako pravičniška sindikalista, stavke »zgodbi o uspehu« niso bile potrebne). Načrt je bil s pomočjo kapitala obdržati oblast, obubožane delavce, ki so jim bili očitno zadnja skrb, pa zdaj poskušajo podtakniti premierju Janezu Janši. Gre za formalni in neformalni nadzor države, za državo in paradržavo, za nadzor vseh podsistemov, začenši s sodstvom, šolstvom, zdravstvom, javnim obveščanjem, gre za ohranitev privilegijev. Je po vsem tem ta nekoč tako zaresno živi tovariš in današnji nepogrešljivi gospod kot politik verodostojen? Za koga je pravzaprav uporabljal težke besede vrednote, resnica, demokracija? Ali ni to malce nespodobno?

Neformalni vodja Vemo nadalje, da novemu demokratu in sedanjemu učitelju demokracije najbolj ustreza neformalna vloga iz ozadja. Tako je bilo nedvomno že ves čas prej, ko je bil prvi komunist in tudi prvi predsednik države, tako je zdaj, ko posredno ali neposredno »vodi« državo in paradržavo kot boter vseh botrov, kot zadnji iz ozadja. Da je kot tak še vedno prvi, nekakšen večni predsednik, to čutimo, to je spregledal Justin Stanovnik (*Zaveza* št. 68, marec 2008, str. 7–8) po njegovem nastopu na nacionalni televiziji (29. maja 2007). Novi demokrat »ni namreč govoril kot nekdanji pred-

O avtorju

Publicist Ivan Klemenčič je magistriral in doktoriral je na Oddelku za muzikologijo Filozofske fakultete v Ljubljani in se tam habilitiral za docenta. Dlje časa je vodil Glasbeno zbirko NUK in Muzikološki inštitut ZRC SAZU. Poleg publicističnega in kritičnega dela se je ukvarjal s preučevanjem noveše in starejše slovenske glasbe. Objavljal je v domovini in tujini. S kritičnimi prispevki o slovenski družbeno-politični stvarnosti se je oglašal zadnjih dvajset let, na mnenjskih straneh *Demokracije* sodeluje deset let.

sednik – kot upokojenec z nekimi ideološko določenimi ingerencami, a vendar upokojenec –, ampak kot človek, ki ima oblast«. Pozabil je na distanco, njegovim pa so mu pripravili kontekst, uvrstili so ga na začetek dnevnika, zato se je vse skladalo. Tako je sam nehote razodel svoje vrednote.

Živi tudi on slabše? Privilegijev nekdanjega prvega komunističnega res ni več, vendar je, sodeč po videzu, dosegel že nadstandard; proti svoji volji lahko demonstrira kvečjemu dobro življenje. In stvarni podatki, ki jih ne sporoča ministrstvo za resnico, so pa na voljo v slovenskem statističnem uradu? Če pogledamo samo plače v katerem koli obdobju delovanja sedanje vlade, so se realno, se pravi z všteto inflacijo, le višale (denimo od začetka leta 2006 do avgusta letos za 4,4 odstotka, od leta 2004 do 2008 za približno 7 odstotkov), in to bolj kot v katerem koli prejšnjem obdobju. Na tej podlagi – z uradnimi podatki – je zadnje verodostojno primerjavo med to in prejšnjo vlado avgusta objavil *Reporter*, dokumentirano sta se isti mesec odzvala *Demokracija* in brezplačnik *Ekspres*. Statistično gledano gre za vrsto podatkov od gospodarske rasti, rasti plač in pokojnin, stopnje brezposelnosti, še posebno mladih, do državnega suficita, zmanjšanja javne porabe in znižanja davkov, do kazalnikov nizke stopnje revščine, ki so za sedanjo vlado nedvomno impresivni, praviloma ali večidel sploh najboljši doslej, nekateri najboljši med državami Evropske zveze. Kdor trdi nasprotno in mimo uradnih podatkov, dokazuje, da ima drug namen, da z lažno politično propagando in prevaro pride na oblast. Če je tako in ker je tako, pomeni za posttotalitarno stran takšna nepoštena propaganda vnaprejšnjo samodiskvalifikacijo, pomeni njeno neverodostojnost.

In kakšna je politična identiteta pričevalca o slovenski revščini? Po Havlu je kot komunist živel v neidentiteti, kot novi demokrat v posttotalitarizmu, ki ga je sam ustvaril, živi še v novi neidentiteti, živi v dvojni neidentiteti. Živi dvakrat neresnično, rekli bi lahko, dvakrat lažno. Zanj ključno je, da ni pretrgal popkovic s komunizmom. Znašel se je v vlogi varuha svojih neposrednih in legitimnih predhodnikov, partijskih voditeljev in učiteljev, zločincev s krvavimi rokami. Govori o nekakšni napaki ter skriva imena zločincev, ki so na Slovenskem pobili blizu 200.000 ljudi raznih narodnosti na blizu 600 moriščih, pognali v emigracijo v vsem skoraj polstoletnem obdobju po oceni čez

250.000 do več kot 300.000 Slovencev, predvsem pokončnih demokratov (podatek o emigraciji povzet iz govora premierja Janeza Janše: Ob dnevu človekovih pravic, *Ampak*, marec 2008, št. 3); to je bil drugi genocid nad slovenskim narodom, povezan s tretjim, s katerim so komunisti spodbudili z juga nekdanje države »uvoz« predvsem nekvalificirane delovne sile, po oceni okoli deset odstotkov prebivalstva.

Varuh revolucije in zločincev Govoriti ob takšnih genocidnih razsežnostih o napaki, ko gre vendar za bistveno, temeljno značilnost komunizma, ne pomeni le govoriti neresnice, pomeni dajati legitimnost zločincem. In obravnava zločin kot napako ter zločin kot zločin brez zločincev je cenen trik novega demokrata, ki mu slovenski narod še vedno naseda. Tako imamo zdaj zločine brez odgovornosti in hkrati zločine s partijsko odvezo: Najprej je partija morila, nato si je sama dala odvezo. To je etika, morala novega demokrata, to so njegove vrednote. Da ne govorimo o očitaniu o temeljnem civilizacijskem načelu, kaj ne delati drugemu, kar nočeš, da drugi delajo tebi. Ali to ne pomeni najprej in predvsem pomesti pred lastnim pragom, za kar bo težko dovolj eno življenje? Ali ni prav prvi komunist in novi demokrat delal in dela ves čas v nasprotju s tem civilizacijskim načelom? Ali ni to nasprotje inherentno naravi njegovega komunizma, in to v skrajni obliki, se pravi krvavo nasilje za osvojitve oblasti in novo nasilje za njeno ohranitev? Nasilje v skrajnem nasprotju z ljudsko voljo. Ob tem se novi demokrat obnaša sprevrženo kot človek brez vesti, brez odgovornosti, kot novodobni barbar.

Dajati legitimnost nelegitimnim pomeni prevzemati njihovo nelegitimnost – in to še hkrati s svojo nelegitimnostjo iz celotnega komunističnega projekta na Slovenskem z nasilnim prevzemom oblasti –, pomeni s tem prevzemati njihovo zlo nase, kri nedolžnih žrtev z njihovih rok na svoje. Ali kot moralno presoja slovenski narod: Tat je tisti, ki krade, in tisti, ki drži vrečo. Prvi komunist in novi demokrat nastopa v tej vlogi kot tat, ki s pomočniki drži vrečo: zato so zločini na Slovenskem še vedno najvišje vrednote in zločinci s krvavimi rokami narodni heroji, slavljani s spomeniki, poimenovanjem ulic itd. Te psevdovrednote, te antivrednote, te zločinske vrednote kot najvišje vrednote veljajo v največji meri tudi za jugoslovanskega diktatorja in samodržca, ki se mu še naprej izvaja kult osebnosti in ki še ni prevzel odgovornosti za krvavo revolucijo in državljansko vojno z več kot milijon mrtvimi. Gre seveda za ključno zadevo: brž ko pade legitimnost tega in drugih zločincev, temeljnih kamnov, pade zgradba celotnega legitimnostnega konstrukta o osvobajanju slovenskega naroda s komunističnim totalitarizmom.

Zato komunistični projekt v Sloveniji ne more biti končan. Vodi ga trojni interes njegovih ustvarjalcev in podpornikov: pred slovenskim narodom ohraniti legitimnost nelegitimnega, zločinskega pohoda na oblast, zato je, kot drugo, treba tudi v posttotalitarnih razmerah ohraniti oblast, kar pomeni nadaljevanje državljanske vojne z drugimi sredstvi (zato le v Sloveniji ni bilo mogoče pokopati pobitih političnih nasprotnikov), in kot tretje, ohraniti od tod izhajajoče privilegije. Tako smo pri osrednjem vprašanju: ne gre za komunistični *mea culpa* za vse povzročeno zlo, gre za ohranitev oblasti za vsako ceno, na račun naroda. Narod in njegov razvoj je večni komunist žrtvoval za svojo oblast in oblast svojih.

Kakor jugoslovanski diktator simbolizira zlo Jugoslavije, tako slovenski diktator (kot se zdaj le še bolj kaže, tudi njega označuje kult osebnosti v njegovem izvornem slogu na prijazen način) pooseblja zlo Slovenije, današnje in včerajšnje. Z zaupanjem zločinskega komunističnega vrha je zastopal in ohranjal celoten komunistični sistem, celoten imperij (kot imperij zla), kot obliko totalne represije, nadzora nad slovenskim narodom s sistematičnim kršenjem človekovih pravic, ideološkega boja proti razrednim sovražnikom. V svoji formalni in neformalni vlogi vodje v posttotalitarnem obdobju, kot ga je oblikoval in ga oblikuje, si prizadeva, da brez moralnih civilizacijskih zadržkov s svojimi ohrani formalno in neformalno oblast nad slovenskim narodom. Se pravi zlo na zlo, kontinuiteta zla. S tem je njegova osrednja vloga prerasla v simbol, veljaven za celotno Slovenijo in celotno obdobje. V simbol zla, simbol nesvobode in ideološkega nasilja, nestrpnosti in izključevanja, v simbol neodgovornosti do slovenskega naroda, v simbol njegovega razdvajanja za ohranitev nadzora nad njim. Ali z besedami Mahatme Gandhija: »Kar je bilo pridobljeno s silo, je mogoče obdržati le s silo.« ■

Sporni menedžerski prevzemi

Vida Kocjan, foto: Gregor Pohleven, Andreja Velušček, Bor Slana

Vlada je lani z napovedjo ostrega boja proti tajkunom povzročila pravi vihar. Danes je jasno, da so se sporni menedžerski prevzemi oziroma priprave nanje začele pod prejšnjimi vladaми. Istrabenz še ni dokončno prevzet.

menedžerjev. Pred volitvami je seveda upravičeno vprašanje, koliko takšnih prevzemov se je zgodilo pod prejšnjimi in koliko pod sedanjo vlado. Zanimivo je tudi vedeti, katerim političnim strankam pripadajo oziroma so naklonjeni direktorji, ki so prevzeli posamezna podjetja. Tabela, ki jo objavljamo posebej, kaže, da se je večina menedžerskih prevzemov zgodila pod prejšnjimi vladaми. Dokončen seznam, kot smo že omenili, še ni znan, saj je do prevzemov prihajalo v strogi tajnosti. Iz znanih podatkov pa je že jasno, da vsi direktorji, ki so prevzemali slovenska podjetja, pripadajo strankam opozicije. Iz tabele o menedžerskih prevzemih je razvidno, da je bilo v času prejšnjih vlad izvedenih najmanj devet velikih menedžerskih prevzemov podjetij, in sicer so menedžerji prevzeli: BTC, Viator & Vektor, Autocommerce, Adrio Mobil, SCT, Primorje, Aktivno Group in Perutnino Ptuj. Če pogledamo, kdo so prevzemniki in vodijo te družbe, ugotovimo, da vsi sodijo v Pahorjevo SD, nekdanjo združeno listo, večina med njimi pa je tudi članov Foruma 21 ali so mu vsaj zelo blizu.

BTC in Viator & Vektor Za prevzem delniške družbe BTC je za dobro plačilo študijo o načinu prevzema izvedel Matej Lahovnik, nekdanji minister za gospodarstvo (za nekaj mesecev je nasledil Teo Petrin), danes pa poslanec, ki se poteguje za nov mandat na listi stranke Zares, ki jo vodi Gregor Golobič. BTC je danes v večinski lasti Jožeta Mermala in drugih menedžerjev. Za Mermala seveda ne moremo reči, da sodi h kateri od strank vladajoče koalicije. Viator & Vektor je prevzel Zdenko Pavček, nekdanji predsednik uprave te družbe. Po prevzemu je vodilno mesto prepustil drugi osebi, sam

Ko Borut Pahor, predsednik opozicijske SD, vztrajno ponavlja, da sta bila v času prejšnjih vlad izvedena le dva prevzema podjetij, v tem mandatu pa jih je bilo kar 24, je očitno, da ne loči med menedžerskimi prevzemi in tistimi, ki so v poslovnem svetu običajni in normalni. Po nam dostopnih podatkih je bilo vseh pre-

vzemov podjetij doslej 185. Med njimi je treba izvzeti menedžerske prevzeme, do katerih je prišlo na dvomljiv in morda tudi nezakonit način. Pahor torej ponavlja tisto, kar je v javnosti prvi omenil Milan Kučan. Pri tem ni nepomembno, da na vprašanje, ali lahko našteje te prevzeme, ne zna odgovoriti. Med soočenjem na komercialni

televiziji je bil njegov največji dosežek, da je omenil Mercator, dlje ni prišel. Dodajmo, da med 185 prevzemov ni vštet Istrabenz, ker še ni dokončno izveden. Pa pojdi-mo po vrsti.

Prevzemi V zadnjem času burijo duhove predvsem prevzemi največjih slovenskih podjetij s strani

pa je še vedno zaposlen kot svetovalec uprave. Pomembnejše je to, da je Pavček tudi predsednik Gospodarske zbornice Slovenije. Pavček je bil vedno pripaden LDS in Gregorju Golobiču, čeprav naj bi se bil po naših podatkih po zadnjih volitvah poskušal približati tudi eni od vladajočih strank (SDS), vendar mu to ni uspelo. Gre torej za človeka, ki ga zanimajo predvsem osebne koristi. Pogodbo z Viator & Vektorjem ima sklenjeno tudi Jerca Legan, spremljevalka Martina M. Cvikla, ki ga je pod svoje okrilje vzel Pahor.

Da je Jože Mermal lahko prevzel BTC, mu je pomagal Matej Lahovnik.

Rigelnikov AC Autocommerce (AC) je danes v lasti Hermana Rigelnika in nekaterih menedžerjev. Rigelnika se večina spomni kot t. i. železnega Hermana, nekdanjega predsednika državnega zbora in člana združene liste v času, ko je to vodil Janez Kocijančič, danes pa SD. Z AC je povezan tudi menedžerski prevzem novomeške družbe Adria Mobil, ki jo vodi Sonja Gole. Adria Mobil je najprej s pomočjo Rigelnikovega AC prevzelo poslovanje te družbe, nato pa so prevzem izvedli tako, da je novomeška družba prišla v last Autocommerce, katerega lastniki so člani menedžerske ekipe z Rigelnikom na čelu.

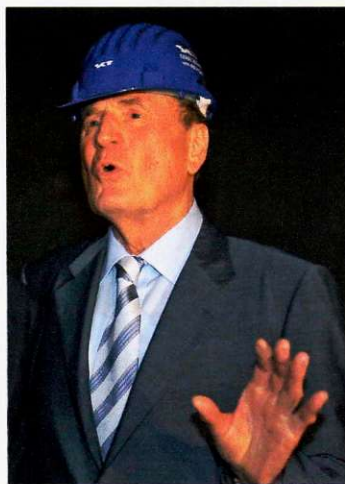

Zdenko Pavček, Viator & Vektor

Herman Rigelnik, Autocommerce

SCT in Primorje Zgodba o SCT in Primorju iz Ajdovščine je javnosti dobro znana. Prva je v lasti Ivana Zidarja, ki mu na starost grozijo številne ovadbe, druga pa v lasti menedžerske ekipe pod vodstvom Dušana Černigoja. Tako SCT kot Primorje sta družbi, znani iz akcije „čista lopata“, v kateri so kriminalisti odvzeli prostost nekaterim vodilnim zaradi suma korupcije in dajanja podkupnin pri načrtovani graditvi kontrolnega stolpa na Brniku. Kot sporen in dvomljiv prevzem naj navedemo primer iztisnitve malih delničarjev iz družbe SCT. Zidar jih je iztisnil tako, da jim je ponudil odkup lastniških deležev (delnic) po ceni, ki ni bila niti približno enaka njihovi dejanski vrednosti, ampak je bila najmanj desetkrat nižja.

Ivan Zidar, SCT

Dušan Černigoj, Primorje

toric Nevenka Črešnar Pergar, sporna pa je bila iztisnitev malih delničarjev. Aktiva Group je po lastninskem preoblikovanju nekdanje družbene lastnine zbirala certifikate državljanov (jih odkupovala po minimalnih cenah), jih nato zamenjala za delnice posameznih podjetij in tako povečevala premoženje. Družba

je prefinjeno izvedla neke vrste iztisnitev malih delničarjev oziroma tistih, ki jim delnic niso bili pripravljene prodati po ceni, kakršno so določili v Aktivni Group. Nevenka Črešnar Pergar je bila nekaj časa tudi generalna sekretarka vlade (v času vladavine LDS), ena od ustanovnih članic Foruma 21, ki ga vodi Milan Ku-

čan, zdaj pa je generalna sekretarka Foruma 21. V zvezi s Črešnar Pergarjevo smo si zapomnili tudi to, da so nekatere novinarke ugotovile, da so njena obleka, čevlji, torbica in nakit vredni več kot znaša letna plača zaposlene delavke v katerem od slovenskih podjetij, in to označile kot slabo popotnico za navidezno socialno noto Kučanovega foruma.

Perutnina Ptuj in Glaser Perutnino Ptuj vodi Roman Glaser, član ali simpatizer Pahorjeve SD in član Foruma 21. Glaser bi se lahko že zdavnaj umaknil v pokoj, vendar tega ne naredi. Izvedel je menedžerski prevzem Perutnine Ptuj, za kar je nedavno dejal, da se je na to pripravljaval že od leta 1996. Kmalu po letu 2000 je Perutnina Ptuj prevzela ljubljansko družbo Jata in jo kljub drugačnim obljubam po prevzemu povsem uničila. S tem si je Glaser zagotovil večji vpliv na trgu. Postal je dobesedno monopolist. Zaposlene v ljubljanskem Zalogu je spravil na rob obupa, dohodkovno pa je zelo prikrajšal tudi kooperante, rejce živali za nekdanjo Jato, pa tudi druge dobavitelje tega ljubljanskega podjetja.

Vzorčen primer: Kolonel Iz zapisanega (pri tem smo našli le nekaj prevzetih družb) je torej razvidno, da so vse prejšnje vlade LDS, v katerih je sodelovala tudi SD (ta je bila v vladah 12 let), dopuščale marsikaj in da torej še zdaleč ni bilo tako, kot poskušajo zdaj prikazati Kučan, Pahor, Golobič in drugi iz te družine. Če gremo naprej, vidimo, da je do nekaj menedžerskih odkupov prišlo tudi v času te vlade, vendar je njihovo število bistveno manjše. In zakaj zdajšnja vlada ni takoj stopila na prste vsem, ki so to poskušali narediti, saj je nekaterim od njih, kot je videti, to uspelo? Na to vprašanje sta minister za gospodarstvo Andrej Vizjak pa tudi predsednik vlade Janez Janša že večkrat odgovorila. Med drugim sta pojasnila, da so bili lastniški deleži (delnice) razpršeni v portfeljih prijateljskih povezanih družb. Šlo je torej za parkirišča, ki jih ni bilo mogoče prav hitro odkriti. Primer je Kolonel, kjer je bila Danijela Rakovič lastnica ▶

Nevenka Črešnar Pergar

Darko Horvat, Aktiva Group

Bine Kordež, Merkur

Vse niti vodijo h Kučanu in Forumu 21.

► podjetja vsega nekaj tednov, pa še to verjetno le slamnata, nato pa je družbo odkupil Boško Šrot prek svoje družbe Atka Prima. Lastniških sprememb dve leti niso vpisali v sodni register, prav tako jih niso sporočili Ajpesu. Oboje bi morali storiti, pa niso, s čimer so bila kršena zakonska določila. Prek Kolonela in v povezavi s številnimi drugimi družbami je Šrot prevzel Pivovarno Laško. Seveda nihče ni mogel vedeti, kaj se dogaja, zato tudi ukrepati ni mogel nihče.

UVK in ATPV Pri raziskovanju tega slovenskega fenomena pridemo tudi do tega, da je ta vlada podedovala izredno slabo zakonodajo s tega področja. Zapuščina prejšnjih vlad je bila namreč zakonodaja, ki od slovenskih direktorjev ni zahtevala preglednih postopkov lastninjenja. Ceneje je bilo namreč deleže podjetij parkirati pri prijateljskih družbah kakor objaviti prevzemne ponudbe.

Zaradi »neambicioznih« vodstev nadzornih organov (agencije za trg vrednostnih papirjev – ATPV in urada za varstvo konkurence – UVK) pravzaprav ni bilo nobenega nadzora nad tem. Spomnimo, da je UVK vodil Andrej Plahutnik, ATPV pa Neven Borak. Oba je s petletnim mandatom tik pred iztekom svojega mandata leta 2004 nastavila takratna Ropova vlada, čeprav je opozicija temu nasprotovala. Plahutnik naj bi bil po naših podatkih na UVK skrbel predvsem za to, da so se zaposleni izobraževali, tudi v tujini, da je Slovenija urad ustanovila skladno z normativi in zahtevami EU, vendar ta ni deloval oziroma ni opravljal svoje naloge. Nekoliko drugače je delal Borak, ki je s svojo aroganco poskrbel, da so bili zaposleni na agenciji povsem deprimirani pri opravljanju svojega dela. Boraka se spomnimo tudi kot nekdanjega Kučanovega svetovalca, v času slovenskega osamosvajanja pa je v enem od

slovenskih dnevnikov pod psevdonimom Veno Karbone pisal kolumne, v katerih je osamosvojitvi nasprotoval. Po osamosvojitvi se je zaposlil v kabinetu nekdanjega predsednika države.

Zakonodaja Ker v preteklosti tudi sodišča niso razumela koncepta delniških parkirišč, so bili do nedavnega posamezniki vedno korak pred državo in so si z menedžerskimi prevzemi pridobili

ogromno premoženje. Šele vlada Janeza Janše je spremenila zakonodajo in zagotovila pogoje za učinkovito delo nadzornih organov. Spremenjeni so bili številni zakoni, in sicer zakon o prevzemih, o gospodarskih družbah, o omejevanju preprečevanja konkurence, o bančništvu. Sprememba zakonodaje je prinesla mednarodno primerljive sankcije, ki ne samo da uvajajo denarne globe, ampak lahko tudi izničijo določene

Prevzemi pod prejšnjimi in sedanjo vlado

PREJŠNJE VLADE

1. BTC
2. Viator & Vektor
3. AC, Autocommerce
4. Adria Mobil
5. SCT
7. Primorje
8. Aktiva Group
9. Perutnina Ptuj

SEDANJA VLADA

1. Merkur
2. Pivovarna Laško (PL)
3. Mercator
4. Istrabenz

Opomba: Prevzem družbe Istrabenz še ni končan.

Ne loči pojmov

Prevzemov podjetij je bilo v preteklem desetletju ogromno. Vendar je tisto, kar v času predvolilnih soočenj najbolj bode v oči, uporaba terminologije. Borut Pahor govori, da sta bila v času prejšnjih vlad le dva prevzema, kar ne drži. Prevzemov je bilo 185! Pahor očitno ne loči med terminoma prevzem in menedžerski prevzem. Prevzemi večinoma niso sporni, sporni so le menedžerski prevzemi.

Predsednik SD Borut Pahor ne ve, kaj govori, kaj šele da bi razumel, kaj sta počela Milan M. Cvikel in Anton Rop.

Roman Glaser, Perutnina Ptuj

Boško Šrot, Pivovarna Laško

ne posle. Prikrivanje parkirišč je za prevzemnike postalo zelo tvegano. S spremembo zakonodaje in z aktivnostjo nadzornih organov se je razkrila vsa obsežnost menedžerskih prevzemov.

Zidar in Šrot V zadnjem času ugotavljamo, da direktorji, ki so tako prevzeli svoja podjetja, poskušajo zdaj formalizirati postopke, ki so se začeli pod prejšnjimi vladami. Zelo nazoren je primer SCT. Prevzem delniške družbe Delfi, ki ima v lasti delniško družbo SCT, s strani družbe z omejeno odgovornostjo Glotis, ki je v lasti predsednika SCT Ivana Zidarja, se je končal leta 2004. Ivan Zidar je leta 2008 zadevo poskušal legalizirati. Z drugimi besedami to pomeni, da je poskušal legalizirati črno gradnjo. Spremenjena zakonodaja in učinkovito delovanje nadzornih organov sta omogočila, da je podjetje Ivana Zidarja, ki posredno obvladuje SCT, izgubilo glasovalne pravice. Na isti podlagi je glasovalne pravice s povezanimi osebami v Mercatorju izgubil Boško Šrot, v Istrabenzu pa Igor Bavčar. Vendar iznajdljivost lastnikov kapitala nima meja. Igorju Bavčarju je tako pred kratkim na pomoč priskočil strankarski kolega in pisec gospodarskega programa LDS Matjaž Gantar, ki odkupuje njegove deleže v Istrabenzu in poskuša tako znova pridobiti izgubljene glasovalne pravice. Na potezi so torej spet nadzorni organi, ki morajo ugotoviti, ali je šlo tudi v tem primeru za »preparkiranje« delnic. Če bodo ugotovili, da je šlo le za to, so nadaljnji koraki znani.

Parkirišča Ob vsem tem lahko ugotovimo, da ima s stališča varstva konkurence parkiranje delnic pri prijateljskih družbah še posebej negativen učinek, in to predvsem takrat, ko se delnice parkirajo pri dobaviteljih. Dobavitelji imajo namreč praviloma boljše pogoje, saj se lahko skozi dražje pogodbe o dobavah financirajo tudi »parkirane« delnice. Da o tem, da ugodnejši dobavitelji ne dobijo poslov, niti ne govorimo. Ceno seveda plačamo potrošniki.

Mercator in Pivovarna Laško

Da so bili menedžerski odkupi načrtovani že precej prej, kot so se zgodili, potrjujeta primera Mercator in Pivovarna Laško. Četudi je vsakomur jasno, da do prevzemov ne more priti čez noč, to dodatno dokazujejo odzivi Boška Šrota in njegovih 'prijateljev'. Šrot je bil član SD menda do lani, ko naj bi bil protestno izstopil iz stranke (vprašanje pa je, ali je tudi formalno izstopil), srečeval se je tudi s Kučanom. Še lani je zatrjeval, da je Pivovarna Laško trdno v rokah delničarjev in da menedžerskega prevzema ne bo. Kmalu se je izkazalo, da ne govori resnice. Če je ni govoril pred nekaj meseci, zakaj bi mu verjeli zdaj, se sprašuje marsikdo, ki spremlja to zgodbo. Gre namreč za to, da se Šrot v zadnjem času prek svojih medijev, ki jih lastniško obvladuje, intenzivno vključuje v blatenje vlade in njenega predsednika. Očitno ve, da je edino jamstvo, da mu nihče ne bo prišel do živega, zmaga levice, to je SD, LDS in Zaresa. Dodajmo, da sta bili v zadnjem času skupščini Mercatorja in Pivovarne Laško. Za nadzornika v Mercator-

Janša toži Šrota

Janez Janša je prek pooblaščenice odvetniške pisarne Zidar Klemenčič vložil civilno tožbo proti predsedniku uprave Pivovarne Laško Bošku Šrotu zaradi laži, ki jih je ta izrekel v intervjuju za Večer, objavljenem preteklo soboto. Predsednik vlade v tožbi zahteva, da Boško Šrot umakne lažne izjave, med drugim izjavo o tem, da Janša parkira delnice Petrola, Term Čatež, IBI Kranj in Palome, hkrati pa zahteva tudi plačilo odškodnine na račun humanitarnih organizacij. »Izjave Boška Šrota so v celoti neresnice. V intervjuju za Večer je Boško Šrot prešel z insinuiranja na odkrito in neposredno laganje ter prestopil vse meje še sprejemljivega dialoga v demokratični družbi. Širjenja laži ne štiti nikakršna pravica, še več, zaradi ljudi je pomembno, da se laži razčistijo na za to edino pristojnem forumu – sodišču in da se ugotovi odgovornost tistih, ki jih širijo,« je dejala pooblaščenka Janeza Janše Nina Zidar Klemenčič iz odvetniške pisarne Zidar & Klemenčič. Posebej nedopustna in žaljiva je izjava Boška Šrota v Večerju, da Janez Janša posle parkiranja delnic zavestno izvaja tudi na demografsko ogroženih območjih in s tem neposredno ogroža »prav vsa delovna mesta«. Nedopustnost, žaljivost in protipravne posledice te izjave so toliko večje ob dejstvu, da gre za predsednika vlade, ki ima med svojimi javnimi in prepoznavnimi cilji (pa tudi nalogami) tudi zmanjševanje brezposelnosti in ustvarjanje razmer za hitrejši razvoj demografsko ogroženih območij. »Izjava Boška Šrota je tako zavestna, izrečena z očitnim namenom škodovati,« je še dejala odvetnica Nina Zidar Klemenčič. V. K.

Janez Janša zahteva od Boška Šrota odškodnino v višini 5 milijonov evrov v korist Rdečega križa in Karitas.

ju je poskušal Šrot spraviti predstavnika avstrijske družbe, vendar mu to zaradi odvzema glasovalnih pravic ni uspelo. Paradoksalno je, da Šrot zdaj napoveduje tožbe proti Janiju Soršaku, direktorju UVK, ki ni dovolil prodaje skoraj četrtinskega deleža avstrijski družbi v posredni lasti banke Raiffeisen. S tem bi Šrot prišel do skoraj četr-

milijarde evrov gotovine, s katero bi lahko konsolidiral zastavljeno lastniško verigo. V Pivovarni Laško mu namreč ne gre vse po načrtih, saj družba dosega nižje poslovne izide, manjši fizični obseg prodaje in nižji dobiček od načrtovanega. Podobno je tudi v Mercatorju, kjer letošnji poslovni izidi niso takšni, kot so jih pričakovali. ■

ma-tisk, d. o. o.

p.p. 313
špelina ul. 2
2102 maribor
slovenija

telefon
+386 (02) 330 16 30

fax
+386 (02) 330 16 65

e-mail
info@ma-tisk.si

web
www.ma-tisk.si

Pokrajini v tem mandatu ne bo

Damjan Popič, foto: Gregor Pohleven, Andreja Velušček

Ker avgustovska izredna seja državnega zbora o uvedbi pokrajin ni bila sklicana, je postalo jasno, da pokrajini v tem mandatu ne bo mogoče uvesti. S tem se projekt regionalizacije prestavlja na prihodnji mandat.

Dejstvo, da se s pokrajinami v tem mandatu ne bo dogajalo nič več, je v javnost prišlo po izjavi predsednika parlamentarnega odbora za lokalno samoupravo Franca Jazbeca. Edina možnost, da bi do uvedbe pokrajin prišlo še v tem mandatu, bi bila izredna avgustovska seja državnega zbora, s katero bi lahko koalicija v naslednji mandat prenesla v tem mandatu napisano pokrajinsko zakonodajo.

Premajhna podpora Do izredne seje državnega zbora ni prišlo, pa

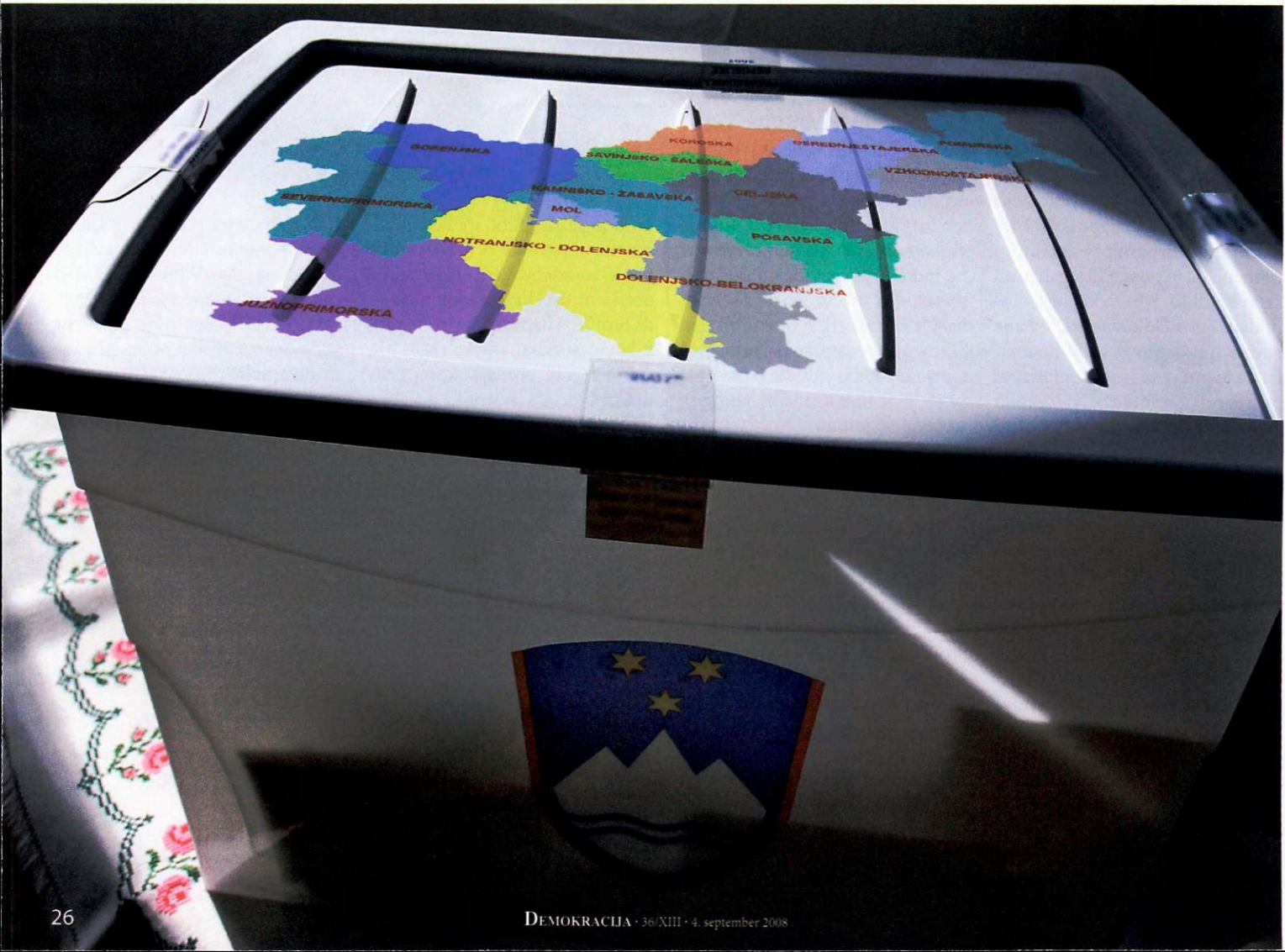
tudi če bi, bi bilo le malo verjetno, da bi v času pred volitvami vladni predlog dobil dve tretjini glasov v parlamentu. Pri tem vprašanju se je zataknilo že pri stranki DeSUS, ki se je izrekla proti glasovanju za koalicijski predlog, opozicijski poslanci pa so že pred časom napovedali, da ne bodo podprli nobenega vladnega predloga v tem mandatu. Pokrajinska zakonodaja ostaja torej ena od prioritarnih nalog, njena uvedba pa je nujna še pred lokalnimi volitvami leta 2010. V nasprotnem primeru bi prav lahko prišlo do zapletov, ki

bi sprejemanje pokrajinske zakonodaje še odložili.

Po junijskem posvetovalnem referendumu, na katerem so se volivci odločali o ustanovitvi dvanajstih pokrajin in dodatne ljubljanske, je vlada svoj predlog preoblikovala in predlagala uvedbo štirinajstih pokrajin. Tudi novi predlog je bil trn v peti opozicije, za katero je hitro postalo jasno, da pred septembrskimi volitvami ne bo podprla nobenega predloga pokrajinske zakonodaje ne glede na besedilo predloga in število pokrajin. Ko je prvak SD Borut

Pahor začel poudarjati, da z uvedbo pokrajin ni »smiselno hiteti«, je postalo jasno, da opozicija odkrito računa na trofejo sprejetja pokrajinske zakonodaje.

Cenena demagogija Ker je pokrajinska zakonodaja kot načrt zelo pomemben nabiralec političnih točk, hkrati pa tudi pomemben del koalicijske pogodbe – ki jo je seveda podpisala tudi DeSUS in v končni fazi pripomogla k temu, da ne bo izpolnjena v celoti –, so poslanci opozicije proti sprejemanju zakonodaje nastopili

zelo ostro. Kot izrazit kritik pokrajinske zakonodaje se je izkazal poslanec Zaresa Matej Lahovnik, ki pravi, da je njegova stranka mnenja, da »bi uvedba štirinajstih pokrajin pomenila le to, da bi poleg državne in občinske dobili še eno organizacijsko raven, ki bi prinesla dodatne administrativne stroške«. Prav tako je mnenja, da so občine končno ugotovile, da se poleg finančnih sredstev z lokalno zakonodajo na lokalno raven prenašajo tudi naloge, ki bi za svoje izvajanje zahtevale veliko več denarja, kot ga obljublja vlada.

Da gre pri tem za ceneno demagogijo, kaže dejstvo, da vladni načrt predvideva tako prenos sredstev kot nalog za vsako posamezno načrtovano pokrajino, poleg tega pa so predvideni tudi deleži, koliko finančnih sredstev naj bi posamezna pokrajina porabila za izvajanje teh nalog in koliko za lasten razvoj. Poleg tega vladni načrt predvideva tudi prenos kadrov na lokalno raven za vsako pokrajino posebej – ti uslužbenci bi bili namesto na državni ravni zaposleni na ravni lokalnih samoupravnih centrov, s čimer bi bili neposredno vpeti v pokrajinsko administracijo. Glede na namen, s katerim je poskušala vlada sprejeti pokrajinsko zakonodajo, te tendence so obstajale že v času prejšnjih vlad, je pravzaprav nerazumljivo, da dejstvo, da lokalna raven na svoja ramena sprejme tudi določene naloge, za nekatere ni sprejemljivo, saj je bistvo decentralizacije, da se lokalni centri sami odločajo, kako bodo razporedili sredstva, namesto da to počnejo birokrati v Ljubljani.

Vsebinski sveženj pokrajinske zakonodaje je bil v celoti pripravljen že pred letom dni. Pripravljen je bil tehnični zakon, ki govori o prenosu pristojnosti, vlada pa je v zvezi s projekcijo proračuna za leto 2009 sprejela sklepe, v katerih je popolnoma jasno zapisan obseg financ in kadrovskega načrta, ki se prenaša na pokrajine. V tem letu, ko je potekal postopek v državnem zboru, je bilo mogoče predlagati tudi konkretne rešitve, ki bi pripomogle k izboljšanju zakonodaje, a po besedah ministra za lokalno samoupravo Ivana Žagarja razen pavšalnih trditvev, da stvari niso dobro pripravljene, konkretnih pripomb ni bilo.

Minister Ivan Žagar

Poslanec Zaresa Matej Lahovnik

Poslanec SDS Franc Jazbec

Glede števila pokrajin, ki je bilo od vsega začetka sprejemanja pokrajinske zakonodaje najbolj sporno vprašanje ali pa vsaj vprašanje, s katerim je bilo mogoče zakonodajo najlažje spodbijati, je prav tako treba izpostaviti dejstvo, da si je marsikateri opozicijski poslanec med procesom sprejemanja »premisllil« in hitro spremenil ideologijo. Med te spada tudi Lahovnik, ki je izrazil podporo, da nastane najmanjša izmed vseh štirinajstih pokrajin, Savinjsko-šaleška pokrajina, medtem ko zdaj podpira idejo o treh kohezijskih središčih za črpanje evropskih sredstev, to pa

bi bila po njegovem mnenju tudi dobra iztočnica za končno število pokrajin. Na žalost Lahovnik ni osamljen primer spreobrnitve, saj je denimo tudi LDS v okviru sprejemanja zakona o skladnem regionalnem razvoju na statistično-razvojni ravni podprla povečanje števila pokrajin z 12 na 14, v zadnjem času pa je vladnemu predlogu odkrito nasprotovala.

Kdaj torej pokrajine? Minister Žagar predvideva, da do pokrajin še dolgo ne bomo prišli, če bo v naslednjem mandatu začel postopek teči od začetka, razen če bi zakonodaja,

ki je sedaj pripravljena, v naslednjem mandatu znova uvrstili v fazo sprejemanja. Poleg tega se minister boji, da bi stopnja decentralizacije, ki se odraža skozi ta finančni okvir, lahko bistveno okrnili. Slovenija tako še naprej ostaja brez pokrajin, brez razvejene lokalne samouprave in brez učinkovite infrastrukture za črpanje evropskih sredstev. Edina možnost, da se projekt regionalizacije vendarle izvede v doglednem času, je, da se v naslednjem mandatu besedilo pokrajinske zakonodaje takoj prenese v sprejemanje v državnem zboru, kar pa je, če bo zmagala zdajšnja opozicija, malo verjetno. ■

Nova slovenska občina?

Vlada je na svoji redni seji sprejela mnenje, da so izpolnjeni zakonski pogoji za ustanovitev nove občine Loče. Državnemu zboru Republike Slovenije je predlagala, da nadaljuje postopek z razpisom referendum, s katerim bo ugotovil voljo volivcev v delu občine Slovenske Konjice, ki naj bi postal območje nove občine. Vlada je na seji ugotovila, da predlagano območje izpolnjuje vse pogoje za ustanovitev občine po 13. členu Zakona o lokalni samoupravi. Predlagana občina Loče sicer glede števila prebivalcev nekoliko odstopa od zakonskega pogoja 5.000 prebivalcev (občina naj bi bila ustanovljena z izločitvijo štiriindvajsetih naselij iz območja občine Slovenske Konjice s 4.309 prebivalci), vendar izpolnjuje pogoje po tretjem odstavku istega člena, ki določa, da ima lahko občina manj kot 5.000 prebivalcev, če gre za ustanovitev nove občine z združitvijo dveh ali več občin, in da se zaradi geografskih, obmejnih, narodnostnih, zgodovinskih ali gospodarskih razlogov lahko izjemoma ustanovi občina, ki ima manj kot 5.000, vendar ne manj kot 2.000 prebivalcev. Preostali del območja občine Slovenske Konjice izpolnjuje pogoje za občino. Predlagatelj utemeljuje predlog z zgodovinskimi razlogi, skupnimi interesi in željo

Na Štajerskem se obeta nastanek nove občine Loče.

po hitrejšem razvoju območja, v katero bi spadala naslednja naselja: Brezje pri Ločah, Draža vas, Klokočevnik, Koble, Ličenca, Lipoglav, Loče, Mali Breg, Mlačje, Ostrožno pri Ločah, Penoje, Petelinjek pri Ločah, Podob, Podpeč ob Dravinji, Selski Vrh, Spodnje Laže, Spodnji Jernej, Suhadol, Sveti Jernej, Štajerska vas, Zbelovo, Zbelovska Gora, Zgornje Laže, Žiče. Za sedež nove občine so predlagane Loče.

Letos bo prag osnovne šole prvič prestopilo več kot 17 tisoč učencev.

Znova v šolske klopi

Klemen Kocjančič, foto: Andreja Velušček, Gregor Pohleven

Ta teden so se znova odprla vrata osnovnošolskih in srednješolskih ustanov. V tem mandatu so uvedli številne novosti, ki zadevajo vse izobraževalne ustanove od vrtca do univerze.

Začetkom novega šolskega leta bo začel veljati finančni ukrep, po katerem bodo starši oproščeni plačila vrtca za drugega otroka (pod pogojem, da ga hkrati obiskuje že prvi otrok). Tako naj bi razbremenili starše okoli devet tisoč otrok. Hkrati bo začela veljati uredba o državnem sofinanciranju zasebnih vrtcev z enim samim oddelkom (do zdaj je zasebni vrtec moral imeti najmanj dva oddelka). Generalna direktorica direktorata za vrtce in osnovno šolo Mojca Škrinjar je napovedala tudi postopno znižanje cen vrtcev do leta 2014, ko naj bi prepolovili današnjo ceno. Za izboljšanje pregleda prostih mest v vrtcih so posodobili tudi spletno Info točko, kjer vrtci sami sproti vpisujejo prosta mesta. Zmanjšali so tudi birokratsko pot za uveljavljanje nižjega plači-

la. V lanskem letu se je vpis otrok povečal za 3,2 odstotka, kar pričakujejo tudi letos. Zaradi povečanega vpisa so nekateri vrtci že zelo hitro zapolnili prosta mesta, tako da so se ponekod odločili za odprtje novih (dislociranih) od-

delkov oz. namestitev mobilnih enot (bivalnih zabojnikov).

Reforma osnovnega šolstva

V osnovne šole bo letos predvidoma vstopilo 17.769 prvošolcev, tako da bo letos osnovne šole obi-

skovalo 161.914 otrok. Osnovno šolstvo poteka v 448 javnih in dveh zasebnih šolah, medtem ko bo osnovnošolski prilagojeni program izvajalo 29 samostojnih in 21 javnih šol. Novo šolsko leto bo tudi končalo proces uvajanja devetletke. V 16 zavodih bo potekalo izobraževanje za otroke s posebnimi potrebami. Letos bodo v 48 osnovnih šolah začeli postopno uvajati drugi obvezni tuj jezik za učence 7. razreda; večina šol bo ponudila nemščino, druge pa angleščino, italijanščino in francoščino. Namesto dveh do treh izbirnih predmetov bodo učenci zdaj izbrali dve uri (oz. tri s soglasjem staršev) izbirnih predmetov, pri čemer ne bo treba izbirati po enega predmeta iz vsakega sklopa (družboslovno-humanističnega in naravoslovno-tehničnega). Osnovne šole

Minister za šolstvo in šport Milan Zver

Ministrca za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo Mojca Kucler Dolinar

Srednje šole bodo morale zagotoviti dijakom en brezplačen topli obrok na dan.

bodo letos lahko tudi drugače razporedile tedensko število ur pouka predmetov (razen jezikov, matematike in športne vzgoje, ki morajo potekati čez vse leto); potekale bodo lahko v obdobju dveh zaporednih tednov. Organizirali so tudi brezplačno podaljšano bivanje za učence od 1. do 5. razreda. Spremembe so v načinu ocenjevanja učencev, saj od zdaj ne bo več podan splošni učni uspeh. Učenec v 2. triadi (4.–6. razred) bo lahko ponavljal razred; do sedaj je bilo za to potrebno soglasje staršev, zdaj pa se bodo ti lahko le pritožili na predlog razrednika in odločitev učiteljskega zbora. Šole bodo v skladu z zakonom o osnovni šoli pripravile vzgojni načrt, v katerem bo načrtano delovanje na vzgojnem področju. Spremenili so tudi nekatere pravice in dolžnosti učencev: natančneje so določili status športnika in učenca, ki se vzporedno izobražuje; v primeru motenja pouka ali ogrožanja drugih lahko učenca vpelejo v druge oblike organiziranega dela; v izrednih primerih bodo lahko učenca prešolali v drug zavod brez soglasja staršev.

Ministrstvo je v tem mandatu nadaljevalo s prakso učbeniških skladov, pri čemer so letos uvedli brezplačno izposojlo učbenikov. Zaradi prevelike teže nekaterih učbenikov so sofinancirali tudi nakup učbenikov in drugih učnih gradiv, ki ostanejo v razredu. Šole, ki edine v Sloveniji izvajajo določeno obliko izobraževanja, so prav tako upravičene do sredstev za nakup učbenikov, gradiva in pripomočkov. Sofinanciranje poteka tudi na področju učbenikov za otroke italijanske oz. madžarske narodne manjšine in za otroke s posebnimi potrebami.

V tem mandatu se je vzpostavil tudi skupni projekt z norveško vlado, pri čemer bodo vzpostavili Center za pomoč slepim in slabovidnim v skupni vrednosti več kot 800.000 evrov (vsaka država bo prispevala polovico finančnih sredstev).

Spremembe pri štipendijah

Po pritožbah dijaške in študentske organizacije so dosegli dogovor glede štipendij. Letos bo tako Zoisove štipendije prejemale 13.000 (500 več kot lani) dijakov in študentov, medtem ko jih bo 37.000 dobivalo državne štipendije. Tako je ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve po besedah državne sekretarke Romane Tomc zagotovilo 27,6 milijona evrov za Zoisove in 74,7 milijona evrov za

Število otrok narašča, zato je treba zagotoviti nove šole in vrtce.

državne štipendije. Dogovorili so se tudi o individualnem ugotavljanju materialnega položaja prosilcev, hkrati pa bodo zlati maturanti še vedno prejeli Zoisovo štipendijo, čeprav ne bodo dosegli potrebne povprečne ocene.

Predsednik študentske organizacije Tomaž Černe je dejal, da je ministrstvo upoštevalo pet njihovih predlogov od devetih, tri pa bodo dokončno razrešili pozneje. Po novem prav tako ni omejen rok za oddajo prošnje za štipendije, pri čemer se bodo le-te vlagale na centrih za socialno delo.

Visoko šolstvo V tem mandatu je ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo sprva vodil Jure Zupan, ki pa je 30. avgusta 2007 podal odstopno izjavo.

Nedavne vremenske nevšečnosti so po besedah podsekretarja službe za investicije Borisa Kečiča prizadele tudi med 50 in 60 osnovnih šol oz. vrtcev. Vlada bo iz proračunskih rezerv zagotovila 1,850.000 evrov pomoči za sanacijo. Pri tem se je pojavilo vprašanje neenakega zavarovanja teh objektov, saj je le-to v pristojnosti lokalnih skupnosti.

Vsakoletni preventivni akciji na začetku šolskega leta, ki jo organizirajo pristojna ministrstva in organizacije za večjo varnost v prometu, se je letos pridružila tudi Rimskokatoliška cerkev. Duhovniki naj med svojim delom opozorijo na prometno varnost, so sporočili s tiskovnega urada Slovenske škofovske konference.

Položaj je zasedla Mojca Kucler Dolinar. Med predsedovanjem Slovenije Evropski uniji so dosegli, da bo v Portorožu sedež prihodnje Evro-sredozemske univerze. Takrat so uvedli tudi t. i. ljubljanski proces o evropskem sodelovanju na področju

dvigovanje plač v tem sektorju, in sicer za 17 odstotkov do leta 2010. Nadaljevalo se je pridobivanje dokumentacije za graditev NUK II. Julija letos je ministrica podpisala tudi pogodbo, vredno okoli 8 milijonov evrov, za sanacijo in vzdrževanje botaničnega vrta, ki je najstarejša nepretrgano delujoča kulturna in izobraževalna ustanova v Sloveniji, potem ko MOL ni prispevala polovice dosedanjih sredstev zaradi spora z državo.

Naložba v prihodnost Mandat se je uspešno končal. Povečalo se je število študentskih postelj, več je študijskih programov in visokošolskih ustanov ... Podpisani so bili sporazumi z evropskimi in južnoameriškimi državami o sodelovanju na tem področju. Šolstvo torej ostaja tisti temelj naše družbe, ki ga je treba nenehno nadgrajevati, da se bo Slovenija lahko še naprej razvijala. Z večjim vlaganjem vanj bodo tudi rezultati boljši. ■

Radio Krka
106.6 MHz

Na seji o škodi in rešitvah

Maruša Mihelčič, foto: Andreja Velušček, Gregor Pohleven

Pretekli teden se je pod vodstvom ministra Podobnika sešla posebna delovna skupina, ki je spremljala izvedbo nujnih ukrepov za odpravo posledic gmotne škode, nastale zaradi neurja, ki se je razbesnelo nad Slovenijo 15. in 16. avgusta.

Vlada bo oškodovanim pomagala s konkretnimi rešitvami – kratkoročni-mi posojili, svetovanjem, z davčnimi olajšavami ...

odpisu davčnih obveznosti prizadetim v avgustovskem neurju, hkrati pa so se zavzeli tudi za dajanje strokovne pomoči. Seveda je poleg dela pristojnih organov in človekoljubnih organizacij treba pohvaliti tudi humanost in dobroto posameznikov. Številni so se udeležili delovnih akcij, na katerih so fizično, na kraju opustošenja, pomagali ljudem, ki so v pičlih nekaj minutah ostali brez imetja in strehe nad glavo. Za sanacijo streh bodo na Ekološkem skladu oškodovanim pomagali z ugodnimi brezobrestnimi posojili.

Ukrepi v kmetijstvu Poleg škode na objektih je neurje za sabo pustilo veliko opustošenje tudi na obdelovalnih površinah. Minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Iztok Jarc je zagotovil, da imajo ekipo, izdelano metodo in izračun za sanacijo totalnih škod ter večletni izpad dohodka iz kmetijstva. Pristojni zatrjujejo, da bo že letošnje jesen vsaj eden od teh ukrepov dosegel tistega, ki ga je prizadelo avgustovsko neurje. Strokovnjaki ocenjujejo, da je bilo samo v julijskih in avgustovskih neurjih uničenih ali

poškodovanih skupno 42.029 hektarjev kmetijskih površin, kar je približno petina vseh primerljivih kmetijskih površin v Sloveniji. Na kmetijskem ministrstvu tako že pripravljajo nove ukrepe, ki bodo pomagali prizadetim kmetom. Za prihodnje leto načrtujejo povišanje sofinanciranja premij za zavarovanje pridelka. Trenutno sofinanciranje znaša 40 odstotkov premije, v prihodnje pa je predlagano zvišanje sofinanciranja na 50 odstotkov. Poleg tega se je vlada zaradi velikega obsega škode odločila za nekatere dodatne oblike pomoči. Ministrstvo za kmetijstvo naj bi v prihodnje izplačalo akontacije za nekatere ukrepe kmetijske politike, že v tem mesecu pa naj bi objavilo tudi poseben razpis za obnovo trajnih nasadov in protitočne mreže ter razpis za obnovo gospodarskih objektov. V načrtu imajo tudi skupni projekt z okoljskim ministrstvom, ki predvideva rešitev težav zaradi izpada dohodka pri poškodbi trajnih nasadov.

Prilagoditev na spremembe

Dejstvo je, da so nestanovitne vremenske razmere tako v Sloveniji kot v svetu postale vsakdanje. Ljudje se bomo počasi morali prilagoditi podnebnim spremembam, ki jih strokovnjaki napovedujejo že nekaj let. Na vse to je opozoril tudi minister za razvoj Žiga Turk, ki prav tako sodeluje pri delovni skupini za obnovo. Turk je pojasnil, da v sodelovanju z ministrstvom za okolje in prostor pripravljajo tako kratkoročne kot dolgoročne rešitve, ki vključujejo svetovanje ter objavljanje priporočil in najboljših praks v zvezi z graditvijo objektov. Navezujejo se na novodobne standarde v zvezi s podnebnimi spremembami in učinkovito rabo energije. To so smernice, ki bodo odločale o naši prihodnosti. **D**

Vponedeljek, 25. avgusta, se je na ministrstvu za okolje in prostor prvič sešla posebna delovna skupina, katere naloga je spremljanje izvedbe sklepov za odpravo posledic neposredne škode, ki jih je 21. avgusta sprejela vlada. Po sklepu vlade skupino vodi minister za okolje in prostor Janez Podobnik, ki je tudi imenoval člane te skupine. Sestavljajo jo ministri za obrambo, kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, finance, šport in razvoj pa tudi poveljnik Civilne zaščite (CZ) in še nekateri drugi predstavniki. Škodo uničujočega neurja je težko oceniti v evrih, zgodbe ljudi pa nam jo dokončno prikažejo, čeprav ne v številkah. Vendar se pristojni vsak po svoje trudijo za izboljšanje stanja in pomoč.

7,830.000 evrov, sprejela pa je tudi odločbo o ustanovitvi tehnično-informacijske pisarne, ki deluje na Ptuj. Slednja daje tako strokovno kot tehnično pomoč oškodovancem pri obnovi poškodovanih objektov ter koordinira izvajanje sanacijskih ukrepov na območju, kjer se je razbesnelo neurje.

Pomagali tudi posamezniki

Minister za finance Andrej Bajuk je pojasnil, da so na omenjenem ministrstvu nakazali 3.000.000 evrov tudi osrednjima humanitarnima organizacijama pri nas, Rdečemu križu in Karitas. Davčni urad Republike Slovenije (DURS) je izdal navodila za enoten pristop pri upravičenem

Na seji delovne skupine, ki jo vodi Janez Podobnik, o škodi in rešitvah

Sredstva občinam Minister Podobnik je v izjavi za javnost dejal, da je pristojno ministrstvo v celoti realiziralo sklep vlade, po katerem je treba zagotoviti pomoč občinam in njihovim občanom, ki jih je 15. in 16. avgusta prizadelo neurje, močan veter in toča. Vlada je predvidela sredstva v višini

0 Slovincih nekdanje Jugoslavije

Lucija Horvat, foto: Andreja Velušček

Dr. Vera Kržišnik Bukič, znanstvena svetnica na Inštitutu za narodnostna vprašanja, je avtorica več knjig o Slovincih na Hrvaškem ter v Bosni in Hercegovini pa številnih člankov o Slovincih s celotnega območja nekdanje Jugoslavije.

Na osmem vseslovenskem kongresu v državnem zboru julija letos se je vaša razprava nanašala na Slovence iz prostora nekdanje Jugoslavije. Se je že kdo pred vami sistematično raziskovalno ukvarjal s temi Slovinci in kako je prišlo do tega, da raziskujete ta pojav?

Naj začnem pri zadnjem. Sama sem do osamosvojitve Republike Slovenije 23 let živela in kot raziskovalka, zlasti na področju zgodovinopisja, delovala v Bosni in Hercegovini, v Banjaluki. Zato je kar logično, da sem ob svoji vrnitvi v Ljubljano predlagala dolgoročni raziskovalni projekt o Slovincih z območja

nekdanje skupne države. Kajti že skozi lastni primer mi je bila ta tematika zelo blizu, po drugi strani pa sem ugotavljala, da se z njo pravzaprav sploh nihče med družboslovci v Sloveniji ni posebej ukvarjal, kar je bil zame še dodaten izziv.

Po razpadu Jugoslavije se je precej Slovencev znašlo odrezanih od matične domovine.

Res je, tako rekoč čez noč so ostali »odrezani« od domovine matičnega naroda. Sicer pa je tudi res, da se v drugih republikah nekdanje države do tedaj niso počutili tuje. Jugoslavija je bila vendarle skupna država, ki so jo Slovinci doživljali kot t. i. širšo domovino. Gotovo tudi zato, ker ni znano, da bi se čutili na kakem njenem območju zapostavljene, drugorazredne ali kaj takega.

O kakšnem številu Slovencev govorimo in ali se je spričo dogodkov, ki so sledili na Hrvaškem, v BiH in Srbiji, to število kaj zmanjšalo?

Glejte, ko gre za pripadnike katerega koli naroda bodisi v okviru države ali območja njihove večinske naselitve, bodisi njihove manjšinske navzočnosti v družbenem okolju drugega večinskega naroda, je govoriti o ►

Skokovito zmanjševanje števila Slovencev na Hrvaškem v zadnjih dveh desetletjih je predvsem posledica slabih odnosov med Slovenijo in Hrvaško.

► številka vedno tako početje, ki v bistvu ne zmore izkazovati točnega števila. Še posebej velja to v primeru pojava narodne manjšine. Če tako štetje izvajajo institucije dominantnega večinskega naroda, je včasih tudi moralno lahko zelo sporno. Toda ko gre za »naše« Slovence, se to vendarle v glavnem ni dogajalo. Popisi prebivalstva še iz časa Avstro-Ogrske na območjih Hrvaške in BiH ter kasneje v obdobjih obeh Jugoslaviji na tem celotnem območju

bili življenje, več jih je doživljalo druge vrste izgub, škod in ponižanja. Najbolje so jo odnesli tisti, ki se jim je uspelo vrniti oz. priti v Slovenijo. Nekateri so se kot begunci znašli v tretjih državah, vendarle jih je daleč največ ostalo tam, kjer so živeli do tedaj. Popisno gledano se je njihovo število po razpadu Jugoslavije izrazito zmanjšalo na Hrvaškem, za BiH novejših popisnih podatkov ni, manj jih je ostalo tudi v Srbiji, Črni gori, na Kosovu in v Makedoniji.

V obleganem Sarajevu je v letih 1992–1995 zaradi vojnih dogajanj življenje izgubilo okrog 60 Slovencev.

so skozi skoraj stoletje in pol kolikor toliko objektivno prikazovali tudi število pripadnikov slovenskega naroda zunaj ozemlja današnje Slovenije. To število se je na obravnavanem območju skozi ves ta čas zelo spreminjalo. Do približno druge polovice 20. stoletja je skoraj premočrtno raslo, nato pa podobno upadalo. Po popisnih podatkih iz leta 1991 naj bi jih bilo okrog 35.000, v svojih dodatnih raziskavah pa sem ugotovila, da se je njihovo dejansko število ob razpadu Jugoslavije vrtele okrog vsaj 100.000. Odgovor na drugi del vašega vprašanja je pričakovano pritrden. Dogajanje na območju nekdanje skupne države je bilo ob njenem znanem nasilnem razkrajanju v glavnem nesrečno tudi za tamkajšnje Slovence. Maloštevilčni so v vojnah na Hrvaškem in zlasti v BiH izgu-

Da, zadnja vojna na ozemlju Hrvaške, BiH in Srbije je gotovo za vsakogar, ki jo je doživel, grozovita izkušnja. Ste raziskovali, kako so jo doživljali Slovenci? Kakšna je bila (morda) njihova vloga?

Naj se tukaj malo zadržim le ob Slovencih iz BiH, ki sem jih v kontekstu te vojne tudi največ raziskovala, a prav vojna v BiH je bila, kot veste, najbolj krvava. Temeljna značilnost tega vojnega obdobja je bilo nevarno in splošno materialno bedno življenje, ki so ga Slovenci v BiH delili z drugim prebivalstvom. Večina tistih Slovencev, ki je ostala v BiH, se je opredelila za državo BiH, zanjo delovala in se tudi bojevala, kar velja zlasti za Sarajevo. Samo v obleganem glavnem mestu Bosne in Hercegovine je v letih 1992–1995 zaradi vojnih dogajanj življenje izgubilo okrog 60 Sloven-

cev. Poleg tega so bili sarajevski Slovenci z dobro organizirano kulturno dejavnostjo med najpomembnejšimi in najvztrajnejšimi protagonisti ohranjanja in negovanja tradicionalnega skupnostnega kulturnega duha Bosne.

Ali lahko govorimo o avtohtoni slovenski manjšini na Hrvaškem?

V tistem smislu, kot pojem avtohtonosti pojmuje slovenska ustava, so Slovenci na Hrvaškem avtohtoni v relativno ozkem obmejnem pasu med državama, in kot sem poskušala dokazati že pred desetletjem zlasti v Zagrebu in na Reki ter deloma v današnji hrvaški Istri.

Kako na Slovence na Hrvaškem vplivajo obmejne napetosti med Hrvaško in Slovenijo?

Odgovor je znan in razumljiv – vplivajo seveda slabo. V tem kontekstu bi bilo mogoče družbeno substanco Slovencev na Hrvaškem primerjati s položajem talca že dolgoletnih slabih odnosov med slovensko in hrvaško državo. Naglo in skokovito zmanjševanje števila Slovencev na Hrvaškem v zadnjih dveh desetletjih je predvsem posledica teh odnosov, saj je danes težko »hoteti biti Slovenec« (Janez Janša) na Hrvaškem.

Kakšen je položaj Slovencev na Hrvaškem v primerjavi s položajem Slovencev v Italiji ali Avstriji?

Izpostavila bi le dve dimenziji, in še to samo tisti, ki se nanašata na sedanji družbeni trenutek. Najprej, ker so bili tako rekoč vse do včeraj Slovenci na Hrvaškem znotraj južnoslovanskega govornega in kulturnega korpusa nekako skrita ali nevidna manjšinska populacija, jih v času socialistične Jugoslavije niti slovenske republiške institucije niso prepoznavale kot manjšinski ali izseljenki del slovenskega naroda. To so tako v obravnavi nove slovenske kot nove hrvaške države dejansko in formalno postali po letu 1991. Glede na Slovence v Italiji ali Avstriji so Slovenci na Hrvaškem torej izrazito nova narodna manjšina. Konkretno to pomeni, da niso bili ti Slovenci kot manjšina nikoli samoorganizirani, čeprav so že ob prelomu

19. in 20. stoletja ustanavljali svoja zlasti kulturna društva, ki jih je danes že 15. Skozi zgodovinski razvoj so se Slovenci na Hrvaškem ozavestili kot samosvoj narodnostno-kulturni segment prebivalstva brez kakršnihkoli kolektivnih političnih ambicij, kar jih bistveno opredeljuje še danes. Kot naslednjo poglavitno razlikovalno dimenzijo moram poudariti problem odsotnosti institucionalnih vzvodov, ki jih imajo tako dobro razvite Slovenci v Avstriji in Italiji, kar jih je v veliki meri do danes obdržalo kot manjšini. Poleg kulturnih društev bi za svoj narodnostni obstoj Slovenci na Hrvaškem namreč nujno potrebovali vsaj nekatere narodnostno socializatorske mehanizme, ki bi utrjevali njihovo zavest o slovenski kulturni posebnosti. Gre za take narodotvorne instrumente, kot naj bi bila vsaj ena ali dve raziskovalni enoti, ena v Zagrebu, ena na Reki, z domačimi mladimi slovenskimi kadri, ki bi sistematično in na dolgi rok raziskovali, preučevali in objavljali avtorska dela o slovenstvu na Hrvaškem. In gre še vsaj za osrednji informativni center, ki bi ob sodobni elektronski tehnologiji na različnih področjih družbeno-ekonomskega življenja povezovalno deloval tako med Slovenci na Hrvaškem kot med njimi ter drugim slovenskim kulturnim in gospodarskim prostorom. Ker se nikoli prej sami niso čutili kot manjšina, kar danes dejansko so, in ker jih Slovenija ni obravnavala kot manjšincev, teh institucij Slovenci na Hrvaškem še danes nimajo. Naj še pripomnim, da jim kljub že večletnim ustreznim jasnim in znanim pobudam pristojni organi slovenske države še nadalje niso pripravljene dati niti malo podpore, kot jo v tem segmentu že desetletja dajejo Slovincem v Italiji in Avstriji. Tako imamo namesto iz že povedanih razlogov potrebne pozitivne manjšinske diskriminacije opraviti s klasično diskriminacijo, ki jo izvaja slovenska država med svojimi manjšinami v sosednjih državah.

Kdaj so se Slovenci naseljevali v Srbiji, na Kosovu, v Črni gori in v Makedoniji? So se priseljevali kot posamezniki ali v skupinah in kaj je bil glavni vzrok?

Prihajali in ostajali so že v 19. stoletju v Srbiji in predvsem v Beogradu, večje priseljevanje pa je mogoče spremljati v Srbiji, na Kosovu, v Črni gori in v Makedoniji v 20. stoletju. Priseljevali so se bodisi kot posamezniki, bodisi v skupinah. V primeru prvih so bili razlogi navadno zelo osebne narave ali pa je šlo za naključno in državnoplansko zaposlovanje. Slednje se je dogajalo tako v času prve kot druge Jugoslavije. Skupinsko priseljevanje je bilo skoraj vedno in povsem poklicnega značaja. Naj omenim zlasti rudarske strokovnjake in druge delavce, ki so prihajali v kako rudarsko središče ali drug kraj, kjer so bile potrebne kolektivne delavske izkušnje v industriji, Slovenci pa so bili povsod cenjeni. Bilo pa je tudi nekaj agrarnih slovenskih kolektivnih naselbin, in sicer v BiH, Vojvodini, Makedoniji, ki pa so se s časom povsem stopile z večinskimi narodnostnim okoljem.

Kako so Slovenci s teh območij povezani s Slovenijo in kako močna je asimilacija? Kako se ohranja slovenščina?

Slovenci z obravnavanih območij so bili vedno bolj ali manj povezani s Slovenijo, zlasti na ravni širše družine, saj so se z medseboj-

nimi obiski sorodnikov ti odnosi negovali in se tudi razvijali. Pogosto so novi slovenski priseljenci prihajali v kraje, kjer so že imeli sorodnike. Mogoče je govoriti še o mnogih drugih vidikih zlasti simbolne povezanosti. Vedno so bili pomembni tudi gospodarski stiki. Narodnostna asimilacija je bila v 20. stoletju zelo močna, a je mogo-

če s celo vrsto primerov dokazati, da se je po razpadu Jugoslavije ta proces marsikje ustavil oziroma lahko govorimo celo o vnovičnem oživljanju slovenstva. Prav z uvajanjem tečajev slovenskega jezika za otroke in starejše, ki so znani po novoustanovljenih slovenskih kulturnih društvih na Hrvaškem, v BiH, Srbiji in v Makedoniji, je veliko storjenega za ohranjanje slovenščine in slovenske kulture sploh. Zanimivo je, da se teh tečajev marsikje iz različnih razlogov udeležujejo tudi pripadniki večinskih narodov določenega okolja.

Kakšne so najpomembnejše potrebe, ki jih imajo ta čas Slovenci v državah, nastalih na ozemlju nekdanje Jugoslavije?

Nekaj je bilo že govora o kolektivnih potrebah Slovencev na Hrvaškem. V drugih državah, nastalih na ozemlju nekdanje Jugoslavije, kjer je Slovencev vendarle bilo vedno razmeroma manj kot na Hrvaškem, imamo prav tako opraviti s potrebami po zagotavljanju pogojev za ohranjanje slovenstva. Po eni strani slovenska država finančno in delno kadrovsko podpira aktivnosti slovenskih kulturnih društev, po drugi pa je mogoče reči, da so družbenopolitična okolja teh novih držav večinoma naklonjena tamkajšnjim slovenskim kulturnim organizacijam. To je vidno recimo po tem, da dejansko dajo na razpolago zlasti prostore za ta društva. Seveda so v večini primerov po teh društvih prizadevanja posameznikov za razvoj društvenih dejavnosti večja, kot je možnosti, ki jih daje narodovečinsko okolje ali slovenska država. No, to je tipična usoda vseh manjšin po svetu. Drugi sklop vprašanj se seveda nanaša na individualne potrebe, ki jih imajo slovensko opredeljeni posamezniki v teh državah. To pa bi bile že zgodbe za kak nov pogovor. Rada pa bi sklenila z ugotovitvijo, da je mogoče danes na splošno s precejšnjo mero optimizma zreti v prihodnost slovenstva na celotnem območju. Tudi s svojimi raziskavami, nekaterimi narodotvornimi pobudami in z načrtno vzgojo tamkajšnjih mladih raziskovalnih kadrov, kolikor je pač mogoče, želim pripomoči k takemu razvoju. **D**

Tedenski utrip

NEREŠENO VPRAŠANJE TOPOGRAFIJE Avstrijska zunanja ministrica Ursula Plassnik, ki je glavna kandidatka ljudske stranke (ÖVP) na avstrijskem Koroškem, je izrazila obžalovanje, da vladajoči koaliciji socialdemokratov (SPÖ) in ÖVP ni uspelo rešiti vprašanja dvojezičnih napisov. Kljub temu pa je po njenem mnenju nastala pomembna podlaga za rešitev tega vprašanja, na katero se bo mogoče zanešti v prihodnosti. Na njene besede se je odzval glavni kandidat Liberalnega foruma (LIF) na Koroškem Rudi Vouk, ki obžalovanje Plassnikove jemlje resno, a hkrati opozarja, da je ravno ÖVP leta 2007 preprečila rešitev tega vprašanja.

Ursula Plassnik

JUBILEJ BORISA PAHORJA Tržaški pisatelj Boris Pahor je 26. avgusta praznoval 95. rojstni dan. Večer v čast jubilantu so slovenske kulturne organizacije iz Avstrije in Italije v Repnu pri Trstu pripravile že dan pred tem, ob tej priložnosti pa je Študentska založba izdala njegovo avtobiografijo *Moje suhote*. Boris Pahor je eden najbolj znanih slovenskih pisateljev, ki je v Evropi zaslovel predvsem z deli, v katerih opisuje grozote nacističnih koncentracijskih taborišč, znan pa je tudi po angažiranju na družbenem in političnem področju. Kot rojenega Tržičana ga je fašistični požig slovenskega Narodnega doma 13. julija 1920 zelo pretresel, prav tako tudi kasnejše fašistično preganjanje primorskih Slovencev. Med drugo svetovno vojno se je pridružil narodnoosvobodilnemu gibanju, bil leta 1944 aretiran in poslan v nacistično taborišče. Povojnemu režimu v Sloveniji se je zameril predvsem z izidom knjižice *Edvard Kocbek pričevalec našega časa* leta 1975, ki jo je skupaj z Alojzjem Rebulom napisal ob 70-letnici Edvarda Kocbeka. V intervjuju je takrat Kocbek prvič govoril o povojnem pokolu vrnjenih slovenskih domobrancev, zaradi česar so Pahorju jugoslovanske oblasti za dalj časa prepovedale vstop v državo. Boris Pahor in njegova dela so doživela vnovično ovrednotenje šele po demokratizaciji in osamosvojitvi Slovenije, ko je prejel Prešernovo nagrado in častni znak svobode Republike Slovenije.

Zamejski pisatelj Boris Pahor

Zaupanje

Karitas

Spoštovani!

Pred vami so življenjske preizkušnje družin, ki potrebujejo podporo in pomoč. Verjamemo, da nam bo skupaj z vami uspelo njihovo življenje premakniti na bolje.

»Pomoč potrebuje 77-letna gospa, ki živi sama v skromni hiški. Umrli ji je mož, pred kratkim tudi sin in je tako ostala sama. Zaradi starosti in bolezni ne more več uporabljati obstoječe kopalnice. Morala bi jo popolnoma preurediti, a sama tega finančno ne zmore. Spoštovani bralci tednika Demokracija, na vas se obračamo s prošnjo, da skupaj pomagamo gospo. Hvala!

Iskrena zahvala za vašo pomoč, izkazano v prejšnjem mesecu, namenjena pa je bila tričlanski družini, ki je pred časom izgubila očeta. Dokončali smo streho, saj jim je do sedaj voda tekla v hišo.«

Slovenska Karitas, Kristanova ulica 1, 1000 Ljubljana, TRR: 02140-0015556761, Sklic: 00 500904, Namen: zaupanje. Informacije: 01/300 59 60 ali www.karitas.si/zaupanje

Na konvenciji Demokratske stranke v Denverju so dobile epilog skoraj leto in pol trajajoče primarne volitve.

V pričakovanju sprememb

Ana Müllner, foto: Reuters

Ameriški demokrati so pretekli teden iz Denverja poslali jasno sporočilo: čas notranjih dvobojev je minil in stranka bo poenoteno začela naskakovati predsedniški položaj. Toda ali so notranje razprtije zares pozabljene?

Pretekli teden je na konvenciji ameriških demokratov epilog dobilo več kot šestnajst-mesečno predvolilno dogajanje znotraj stranke. Barack Obama je tudi uradno postal predsedniški kandidat in vse je že nared za končnico največjega političnega dogodka v tem letu – novembrske predsedniške volitve v Belo hišo. Razlika med Obamo in njegovim tekmečem iz republikanskih vrst Johnom McCainom je zelo majhna in v prihajajočih devetih tednih si lahko obetajemo buvne razprave med obema finalistoma. Ne glede na to, kdo bo januarja nasledil Georgea W. Busha, so se letošnje volitve že zapisale v zgodovino, saj se kot uradni kandidat katere od obeh strank še nikoli ni predstavil pred-

stavnik temnopolnih Američanov, medtem ko je McCain najstarejši kandidat, ki se je kadar koli potegoval za mandat v Beli hiši. Bo na koncu slavila zmago želja po spremembah ali politična izkušnost?

Strnitev vrst Štiridnevna konvencija demokratov v Denverju je bila strankinim veljakom nedvomno v ponos in ob pogledu na 85 tisoč ljudi, ki so v tamkajšnji dvorani glasno navijali tako za Baracka Obamo kot tudi za stranko, se je marsikdo že videl v Beli hiši. V uvodnem dnevu je s svojim go-

vorom v ospredje stopila Michelle Obama, v naslednjih dneh pa so se na govorniškem odru zvrstili praktično vsi, ki imajo znotraj stranke vsaj malo veljave. Eden najbolj pričakovanih je bil seveda govor Hillary Clinton, ki je nedvomno podprla svojega nekdanjega tekmeča in tako vsaj pred televizijskimi kamerami rešila stranko pred nadaljnjimi delitvami. Isto je storil tudi njen soprog in nekdanji predsednik Bill Clinton. »Vse, česar sem se naučil v osmih letih kot predsednik in kasneje, mi je prepričalo, da je Barack Obama

pripravljen prevzeti položaj predsednika ZDA,« je dejal Clinton in na ta način nakazal, da ga podpira kljub porazu soproge. Najbolj presenetljiv pa je bil nastop senatorja Edwarda Kennedyja, staroste Demokratske stranke in brata umorjenega Johna F. Kennedyja. Hudo bolni Kennedy je s težavo prišel na oder in udeležence konvencije v svojem govoru opomnil na nekdanjo veličino Demokratske stranke. Z njegovim nastopom pa so organizatorji konvencije sporočili prebivalcem ZDA, da je napočila nova velika doba v zgodovini stranke.

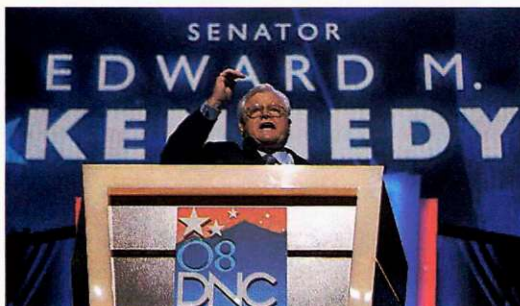
McCain lahko nekajodstotno razliko poveča samo s pomočjo odpadlih demokratov in potencialnih volivcev Hillary Clinton.

Vsi za enega, eden za vse V prihajajočih osmih tednih, kolikor jih je še ostalo do predsedniških volitev, se bo moral Obama pošteno potruditi, da bo preusmeril pozornost s sebe kot kandidata na svojo politiko. »Celotna kampanja Baracka Obame sedaj sloni na tem, da volivce prepriča, naj ne volijo na podlagi rasnega vprašanja ter na podlagi njegove zrelosti in političnih izkušenj. Demokrati bodo v prihajajočih tednih hkrati morali odvracati pozornost z rasnega vprašanja in z vprašanja izkušenosti ter hkrati močno poudarjati glavne točke svoje kampanje: slabo vladavino zadnjih osmih let, poslabšanje gospodarskega stanja in utrujenost zaradi vojne v Iraku,« meni ameriški analitik Frank Rich. A pred tem se bodo morali tudi pošteno potruditi, da bodo prepričali ameriško (in svetovno) javnost o svoji enotnosti. V času primarnih volitev sta si Obama in Clintonova namreč izrekla nešteto očitkov in kritik, tako da sta nemalokrat dajala vtis, da pripadata rivalskim strankam. McCain se je v enem svojih prvih govorov kot kandidat republikancev celo zahvalil demokratom, da so mu tako olajšali delo: »Ne glede na to, kdo bo na koncu moj tekmeč, bom proti njemu lahko samo še naprej ponavljal vse tiste očitke, ki so bili izrečeni v času kampanje med Clintonovo in Obamo.« Čeprav so besede pred nekaj meseci zvenele kot šala, so se v tem času popolnoma uresničile: v taboru McCaina so lansirali televizijski oglas, ki prikazuje Clintonovo v času predvolilne kampanje, kako hvali McCaina in kritizira Obamo.

As v rokavu Oba predsedniška kandidata pa sta v preteklih dnevih z imenovanjem svojih podpredsedniških kandidatov potegnili dodatnega asa iz rokava. Prvo potezo je z izbiro svoje desne roke storil Obama, ki je za podpredsedniškega kandidata izbral dolgoletnega senatorja in dvakratnega predsedniškega kandidata Joea Bidena. Obama je z njegovo izbiro poskrbel, da so se tudi njegovi največji kritiki za kratek trenutek znašli brez besed. Biden namreč slovi prav po tistih lastnostih, ki jih najbolj primanjkuje Obami. Če slednjemu najpogosteje očitajo pomanjkanje izkušenj,

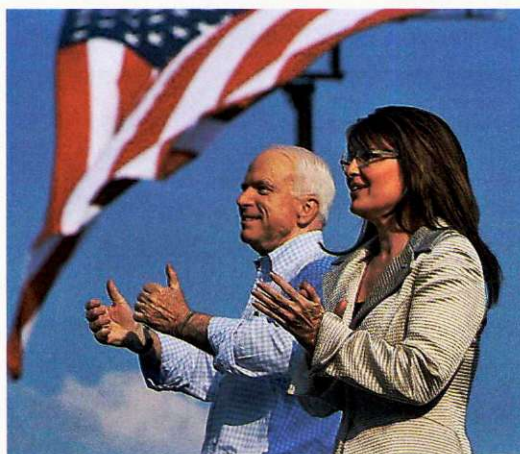
Na konvenciji je v ospredje stopila Michelle Obama.

Nestor Demokratske stranke Edward Kennedy

Hillary Clinton je (vsaj navidez) zakopala bojno sekuro.

McCain je za podpredsednico izbral Sarah Palin.

ima Joe Biden za seboj že več kot tri desetletja dolgo politično kariero, za še posebej podkovanega pa velja v zunanji politiki, kar je prav tako ena šibkejših točk Baracka Obame. Republikanci bodo v volilni kampanji Bidenu še najbolj lahko očitali dejstvo, da je leta 2002 glasoval za vojaški poseg v Iraku, čeprav je sčasoma spre-

nil mišljenje, priznal napako pri podpiranju vojne strategije in postal eden njenih največjih kritikov v ameriškem senatu – v nasprotju s Hillary Clinton, ki kljub svojemu nasprotovanju vojni v Iraku ni nikoli obžalovala svojega glasovanja zanj v senatu. In s prvimi skupnimi nastopi sta Obama in Biden že dala jasno vedeti, da bosta ves čas

delovala čim bolj usklajeno, saj le tako lahko resno računata na sodelovanje v prihodnjih štirih letih.

Z mislijo na nežnejši spol Če izbira Bidena za podpredsedniškega kandidata ni nikogar presenetila, pa je toliko bolj presenetila izbira republikancev. McCain je namreč za podpredsedniško kandidatko izbral Sarah Palin, 44-letno guvernerko Aljasko, ki je bila do sedaj politična neznanka celo za večino kolegov iz republikanskih vrst. Čeprav gre nedvomno za izredno sposobno političarko, je McCain s svojo izbiro želel doseči isti učinek kot Obama – izbrati podpredsedniškega kandidata, ki se ponaša prav s tistimi vrlinami, ki McCainu najbolj primanjkujejo. In če so kritike na McCainov račun najpogosteje usmerjene na njegovo starost, je izbral mlado kandidatko. Z izbiro Palinove, matere petih otrok, želi McCain prav tako utišati očitke, da bo v primeru izvolitve v Belo hišo nadaljeval politiko aktualnega predsednika. Njena mladost in relativno kratka politična kariera jo v tem pogledu uvrščata ob bok Obami in obljubljata volivcem, da bi tudi izvolitev McCaina prinesla spremembe v ameriško politiko. Z imenovanjem Palinove pa je McCain želel doseči še dvoje; nagovoriti ženske volivke in prepričati konservativno strujo znotraj Republikanske stranke. Palinova velja za zgledno katoličanko in eno največjih nasprotnic pravice do splava v ZDA, kar bi njej in McCainu prineslo močno potrebno podporo med konservativnimi volivci, katerih večina McCainu do sedaj še ni uspelo prepričati. Republikanci pa računajo tudi na zapolnitev praznine, ki jo je z odstopom od predsedniške tekme za seboj pustila Hillary Clinton. Precej njenih podpornikov še sedaj ni prebolelo razočaranja zaradi njene neizvolitve in bodo raje volili McCaina kot Obamo, poleg tega pa je bil med potencialnimi volivci Clintonove zelo visok odstotek žensk. Z izbiro Palinove tako republikanci nedvomno računajo na povečan odstotek volilnih glasov. In kdo ve, morda bo na koncu prav to novembra nagnilo tehtnico v prid McCainu. ■

Španci zaskrbljeni

Španski svet za jedrsko varnost (CSN) poziva vse upravljavce jedrskih obratov, naj vložijo več v njihovo varnost. CSN, najpomembnejši organ za jedrsko energijo v Španiji, je zaradi niza incidentov v španskih jedrskih elektrarnah za september sklical sestanek z njihovimi upravljavci. Osem španskih jedrskih obratov je namreč v tem letu prijavilo že skoraj 50 incidentov. Med njimi je tudi požar v jedrskem kompleksu Vandellos II, ki je botroval zaprtju elektrarne, dokler se ne raziščejo vzroki. Novembra 2007 je v obratu Asco I prišlo do uhajanja radioaktivnih snovi, ki pa ni predstavljalo tveganja za zdravje. Oba obrata sta v pokrajini Tarragona na severovzhodu Španije. Španska socialistična vlada, ki nasprotuje jedrski energiji, želi zapreti vsaj starejše obrate, njihovo delovanje pa naj bi nadomestili alternativni viri energije. Poleg tega je že napovedala, da bo jedrskim elektrarnam dovolila delovanje, dokler jim ne potečejo dovoljenja.

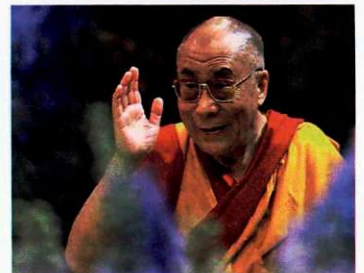
Najdeni dvojčici Britanski egiptolog Robert Connoly, eden prvih znanstvenikov, ki so v šestdesetih letih preteklega stoletja raziskovali Tutankamonovo grobnico v

Luksorju, je svetu predstavil novo odkritje. V grobnici slovitega egipčanskega vladarja so že pred leti odkrili mumiji mrtvorojenih dvojčic, najnovejše raziskave pa dokazujejo, da sta Tutankamoni hčerki. Do odkritja so prišli s pomočjo primerjave krvnih skupin Tutankamona in obeh otrok. Sedaj so na potezi egiptologi, ki bodo poskušali ugotoviti, zakaj sta hčerki slavnega vladarja umrli prezgodaj in zakaj sta bili pokopani v isti grobnici. Vprašanje, kdo sta obe trupli, je dolga desetletja begalo preučevalce starega Egipta. Najnovejše odkritje zna odkriti še kakšno tančico iz življenja enega največjih vladarjev starega Egipta. Prav Tutankamo-

nova grobnica, ki jo je leta 1922 odkril Howard Carter, je bila ključnega pomena za razumevanje starega Egipta in navad egipčanskih vladarjev.

Dalajlama izčrpan Tibetanski duhovni vodja dalajlama je zaradi izčrpanosti odpovedal predvideni potovanji v Mehiko in Dominikansko republiko. Namesto tega bo odšel v indijski Mombaj na zdravniške preiskave, nato pa si bo vzel čas za počitek. 73-letni Nobelov nagrajenec je nekaj dni tarnal o slabem počutju, potem pa so njegovi zdravniki ugotovili, da trpi za izčrpanostjo. Dalajlama več mesecev v letu preživi na potovanjih po svetu, kjer širi vest o

prizadevanjih Tibetancev za večjo svobodo pod Kitajsko in uči o budizmu. Nove moči si bo dalajlama po zdravniških preiskavah nabiral v severnoindijskem mestu Dharmasala, kjer je nastanjen od pobega iz Tibeta leta 1959, ki je sledil neuspelemu uporu proti kitajskim oblastem. Drugih podrobnosti o njegovem zdravstvenem stanju niso razkrili.

TUJI TISK

Corriere della Sera

Najlepša redovnica

V Italiji so odpovedali lepотно tekmovanje redovnic, ki bi sicer bilo drugačno od vseh drugih, saj se tekmovalke po odru seveda ne bi sprehajale v kopalkah. Tekmovanje je imelo že izbrano ime Sister Italia 2008, toda spletna

stran, ki je nakazovala začetek tekmovanja, je obstajala borih 48 ur in jo je odpravil sam pobudnik tekmovanja, in sicer zato, ker so ga od nadaljevanja projekta odvrnile reakcije obiskovalcev strani. »Načrtovano tekmovanje sem odpovedal, da bi zavaroval sebe in redovnice, ki so se namenile udeležiti tekmovanja,« je dejal don Antonio. Obiskovalci spletne strani so si tekmovanje razlagali čisto napačno, čeprav so bili pogoji za udeležbo na njem čisto preprosti – dovolj je bilo, da bi redovnice poslale svojo fotografijo, ki bi bila objavljena na spletni strani, najlepšo redovnico pa bi ne tej podlagi izbirali uporabniki interneta. Tekmovanje torej niti ne bi potekalo v živo.

The Guardian

Drugačna pravila

Zadnji dogodki v Gruziji so še tako velike dvomljivce prepričali, da so se pravila mednarodne politične igre za vedno spremenila. Medvedjev je namreč razglasil priznanje dveh spornih gruzijskih enklav. Sporočilo Rusije je bilo jasno: re-

zultatov napada na Južno Osetijo ne bodo upoštevali. Pri tem pa ne bodo pomagale besede velikanov ameriškega imperija. Dogodki na Kavkazu so spremenili mednarodno politiko, čeprav se ne morejo primerjati z avgustom 1914, pa tudi ideje o novi hladni vojni so pretirane. Ne glede na vse manevre na Črnem morju in groženj, podkrepjenih z jedrskim orožjem, nasprotovanja Rusije ZDA ni mogoče primerjati z dogodki, ki so pripeljali do prve svetovne vojne. Sedanja napetost nima tiste ideološke in globalne sestavine, ki je opredeljevala štiridesetletno nasprotovanje Zahoda Sovjetski zvezi. Rusija se je pač odločila, da bo pokazala, da ameriške zahteve ne bodo obveljale povsod.

Oborožili učitelje Učitelji v majhni šoli v ameriški zvezni državi Teksas so ob začetku pouka s seboj poleg učnih potrebščin prinesli tudi pištole. Šola blizu meje z zvezno državo Oklahoma naj bi bila prva šola v ZDA, ki učiteljem dovoljuje nošenje orožja v učilnicah. V majhni, skoraj izolirani šoli v občini Harrold je skupno okoli 110 učencev. Po besedah predstavnikov šole so učitelje oborožili, da bi povečali varnost na šoli, ki je od najbližje policijske postaje oddaljena kar 30 minut. Seveda so morali vsi učitelji pred tem opraviti posebno usposabljanje in dobiti potrdilo. Kritiki menijo, da nevarnost zaradi nošenja orožja v bližini otrok pretehta verjetnost morebitnega oboroženega napada. Množični morilci

so po šolah namreč pobili ogromno učencev. Na nekaterih šolah so vgradili drage varnostne sisteme, ki pa vseeno niso preprečili pokolov, kot je bil na primer tisti v Pensilvaniji leta 2006, v katerem je umrlo pet deklet.

Nesrečni prebežniki Tovarna ladja je s čolna, ki se je potapljala v Sredozemskem morju, rešila 25 afriških priseljencev. Preživeli so povedali, da je na čolnu že umrlo od 25 do 35 ljudi. Afriške

priseljence so s čolna rešili južno od španske province Almeria in jih prepeljali v mesto Malaga. Na čolnu naj bi bilo iz Afrike odrinilo od 50 do 60 ljudi, koliko točno, pa ne bo mogoče ugotoviti. Od lakote in žeje je namreč med potjo umrlo več potnikov, njihova trupla pa so vrgli v morje. Španija in Kanarski otoki so pravi magnet za afriške priseljence, ki za delo in novo življenje v Evropi tvegajo življenje. Dve podobni nesreči v vodah južne Španije sta julija terjali skoraj 30 žrtev.

Sporna odločitev

Severna Koreja je nehala onesposabljanje svoje jedrske objekte in bo še razmislila o njihovem vnovičnem zagonu. Za to se je odločila, ker je ZDA niso umaknile s seznama držav podpornic terorizma, kot so obljubljale. ZDA so izjave Pjongjanga označile kot korak nazaj in ponovile, da ta še ni izpolnil svojih obveznosti. S severnokorejskega zunanjega ministrstva pa so sporočili, da je do ustavitve prišlo 14. avgusta, o čemer so tudi obvestili države, ki sodelujejo v šeststranskih pogajanjih glede jedrske razorožitve Severne Koreje. V pogajanjih poleg Severne in Južne Koreje sodelujejo še Kitajska, ZDA, Rusija in Japonska. ZDA, ki so obljubljale, da bodo Severno Korejo v zameno za ustavev delovanja jedrskih objektov umaknile s seznama držav podpornic terorizma, pa tega nočejo storiti, dokler Severna Koreja ne privoli v postopke preverjanja. Šeststranska pogajanja o opustitvi severnokorejskega jedrskega programa potekajo že od leta 2003, pri čemer vpletene države Pjongjangu v zameno za jedrsko razorožitev ponujajo energetsko pomoč ter poročstva na diplomatskem in varnostnem področju.

VIP STA

TUJI TISK

Mignews

Potresi

Kako nastanejo velike civilizacije? Mogoče je, da na to ne vplivajo samo rodovitnost zemlje, rudno bogastvo in tehnologije. Neki ameriški znanstvenik namreč trdi, da bi na nihanje civilizacij, torej na njihove vzpone in padce, lahko

vplivala seizmična aktivnost. Geolog Erich Fors, ki dela na arizonski univerzi, je primerjal geološko in zgodovinsko karto. Rezultat je bil nepričakovan. Od petnajstih evrazijskih velikih civilizacij jih je trinajst ležalo ob seizmološki liniji alpsko-himalajskega gorskega hrpta. Samo Egipt in Kitajska sta zunaj tega območja. V resnici ideja o povezavi seizmoloških in kulturnih aktivnosti ni nova in obstajajo različne teorije, zakaj se je v potresnih in vulkanskih območjih življenje razvijalo s podvojeno močjo. Toda nobena teorija tega opažanja ne pojasnjuje dokončno, lahko bi veljalo tudi, da je življenje na nevarnem območju botovalo temu, da so starši otroke bolje pripravljali na življenje.

The Times

Glasba in politika

Glasba prebuja najbolj razumljiva čustva. Z njeno pomočjo so se v preteklosti podajali v bitke, praznovali zmage, spremljali poroke in pogrebe. Mnoga velika znanstvena dela so se rodila pod vplivom zgodovinskih pretresov: na Beethovna

so močno vplivale Napoleonove zmage, Šostakovič je pisal glasbo v slavo Leningrajskanom, ki so umrli med blokado. Če se ozremo v še ne tako oddaljeno preteklost, so glasbo uporabljali pri vseh globalnih dogodkih, ki so imeli velike posledice. Koncert Live Aid je pomagal in pomaga milijonom iz Etiopije. Rostropovič je svoj violončelo naredil za svetilnik svobode, ko je nastopil pri berlinskem zidu. In kdo se ne bi spomnil čustvenega ozračja, ki ga je vzbudil Bernstein, ko je med padanjem berlinskega zidu dirigiral Beethovno Odo radosti. Kakor koli že, koncert Valerija Gergijeva v Južni Osetiji bo neizbežno vzbudil kritike, češ da je ponižal svoj talent s tem, da je svojo glasbo naredil za inštrument ruske zunanje politike.

INTERVJU

Mag. Andrej Vizjak

Prepričan sem, da je bil mandat izveden zelo uspešno

Vida Kocjan, foto: Andreja Velušček

Andrej Vizjak, v začetku avgusta je dopolnil 44 let, je v tem mandatu zelo uspešno vodil ministrstvo za gospodarstvo. Slovenija je v tem času dosegla pomembne gospodarske premike na vseh področjih. Na prihajajočih državnoborskih volitvah kandidira na listi SDS, in sicer v občinah Brežice in Sevnica. Prepričan je, da lahko to območje dobi poslanca v državnem zboru le z njegovo izvolitvijo, sicer bosta občini ostali brez svojega predstavnika v parlamentu, kar bi bila za obe občini kot tudi celotno Posavje slaba popotnica za nadaljnji razvoj.

Kaj ocenjujete kot največje dosežke mandata, kaj je danes drugače v slovenskem gospodarstvu kot pred štirimi leti, ko ste prevzeli ministrstvo?

Uvodoma naj povem, da smo se ob koncu mandata na ministrstvu odločili, da izdamo brošuro, v kateri smo povzeli vse rezultate tega mandata. Statistični podatki kažejo, da je bil na gospodarskem področju ta mandat najuspešnejši doslej, saj je bila v treh letih, to je leta 2005, 2006 in 2007, povprečna gospodarska rast več kot 5-odstotna, največja pa je bila v letu 2007, ko je bila 6,1-odstotna. Želim si, da bi to podjetja delila tudi z zaposlenimi, zato smo sprejeli zakon o udeležbi zaposlenih pri dobičku. Tudi drugi podatki, ki kažejo gospodarski razvoj, so ugodni. Pri tem naj izpostavim nova delovna mesta, kazalniki o zaposlenosti ali stopnji brezposelnosti so izjemno ugodni. To je torej dobra podlaga za naslednji mandat. Sprejeli smo celo kopico zakonodaje, katere najpomembnejši cilj je bil ustvariti pogoje za razvoj gospodarstva, to je za razbremenitev gospodarstva tako finančno kot administrativno, hkrati pa omogočiti, da gospodarski subjekti svoje razvojne potencialne, kolikor je mogoče, hitro in učinkovito izvedejo in izkoristijo. Tudi sredstva evropskega sklada za regionalni razvoj, ki je bil namenjen dvigu konkurenčnosti gospodarstva, smo zelo učinkovito

črpali. Naj povem samo to, da je bilo v letu 2004 iz tega naslova na voljo 9,6 milijona evrov, podprti pa so bili 104 projekti, in sicer prek Slovenskega podjetniškega sklada, kar pomeni, da je bilo to namenjeno za projekte malih in srednje velikih podjetij. V letu 2007 je bilo podprtih 607 projektov in razdeljenih 65,3 milijona evrov. To pomeni skoraj 6-krat toliko sredstev v letu 2007, kot jih je bilo v letu 2004. Tudi na drugih področjih, kot so spodbujanje razvojno-raziskovalnih podjetij, srednje velikih in velikih podjetij, da ne govorimo o naložbah v turistično infrastrukturo, so se sredstva izjemno povečala. S tem smo tudi zelo uspešno črpali evropska sredstva. Vse to je dvigovalo konkurenčnost in razvojno naravnost podjetij. Če gledamo področje turizma, so uspehi precejšnji, kar je zagotovo tudi rezultat novih vlaganj.

Mandat torej ocenjujete kot uspešnega?

Prepričan sem, da je bil mandat na gospodarskem področju izveden zelo uspešno. Ne rečem, da se ne bi dalo narediti še kaj več, zagotovo, vendar pa so to izzivi za v prihodnje. Gotovo je še en velik izziv za v prihodnje usmerjen v prilagajanje delovne sile potrebam gospodarstva. Ko danes obiskujemo slovenske kraje, opažamo veliko spremembo glede na tisto, kar smo zaznavali pred tremi ali štirimi leti. Takrat je bila brezposelnost velik problem, danes je večji problem pomanjkanje ustrezne delovne sile. To pomeni, da je treba šolski sistem naravnati na potrebe gospodarstva in razvijajoče se družbe, kar je zelo pomemben izziv. Naslednji pomemben izziv je nadaljnja tehnološka nadgradnja podjetij. To pomeni, da podjetja potrebujejo tudi sofinanciranje svojih razvojnih projektov, da se lahko tehnološko prenovijo, povečajo dodano vrednost, posledično pa imamo nato višje plače in tudi višje pokojnine. Samo s pridnostjo rok se žal ne bo več dalo. Zelo pomembno je tudi vse drugo, s čimer

se lahko poveča dodana vrednost, in kot sem že rekel, temu lahko sledijo višje plače.

Kaj je bil za vas najtrši oreh v tem mandatu?

Gotovo sta bila zelo trda oreha dva. Prvi je bil razvoj konkurence. Slovenija je majhno gospodarstvo in določenim sektorjem je prav težko zaradi ekonomije obsega zagotavljati razvoj konkurence, vemo pa, da razvoj konkurence krepi ponudbo tako v cenovnem kot v kakovostnem smislu. To je recimo eden od problemov, sploh na primer konkurenca na energetske in telekomunikacijskem področju. To so procesi, ki bodo žal še trajali, saj to ni stvar, ki se lahko zgodi v kratkem obdobju. Vseeno pa so rezultati na telekomunikacijskem področju pozitivni, saj se tržni delež alternativnih operaterjev krepi. Na področju energetike je težje, ker so investicije v nove energetske objekte izredno dolgotrajne, tudi zaradi splošne družbene sprejemljivosti. Vsi namreč želimo imeti poceni elektriko, redko kdo pa bi privolil, da gre mimo njegove hiše na primer daljnovod ali pa je v bližini elektrarna ali kaj podobnega. To so zelo trdi orehi, ki jih je treba streti, da pride na koncu do rešitve, hkrati pa se s tem ne poseže pretirano v pravice ljudi in njihovo življenjsko okolje. Seveda je trd oreh tudi inflacija, ki je zelo tesno povezana s konkurenco. Nekateri dvigi cen so tudi posledica monopolnih in oligopolnih struktur na trgu. Moram pa reči, da sem še vedno prepričan, da so ključni dejavniki, ki so vplivali na inflacijo v Sloveniji, zunanje narave, še posebej cene energentov. To se lepo kaže sedaj, ko se cene energentov umirjajo in je stopnja inflacije nižja, kot je bila v obdobju, ko so se cene energentov na svetovnih trgih strmo povečevale.

Problem v Sloveniji so t. i. tajkuni. Zakaj vlada ni prej predlagala sprememb zakonodaje, da bi to preprečili? Kaj je bil razlog ▶

► **in zakaj niste predlagali zamenjave vodstva urada za varstvo konkurence (UVK) prej oziroma zakaj vlada ni odstavila direktorja UVK in direktorja agencije za trg vrednostih papirjev (ATVP)?**

Moram reči, da je zakonodaja, ki ureja delovanje vodstev obeh nadzornih ustanov, nastavljena tako, da sta to res neodvisna organa in da to precej onemogoča poseg politike v imenovanje in ne nazadnje tudi v krajšanje oziroma prekinitve mandatov direktorjev. Po svoje je to narejeno za idealno družbo, za idealne razmere. Nedelo enega ali drugega, tako UVK kot ATVP, ni pravzaprav med ključnimi razlogi za prenehanje man-

konca. Vendar sem optimist, verjamem, da na koncu pravica zmagaja, in tako bo tudi v tem primeru.

Kakšno je vaše stališče do tega, da bi bila UVK in ATVP povsem samostojni ustanovi, in kaj menite o uvedbi finančne policije?

Menim, da je ideja o vzpostavitvi finančne policije dobra. To pa zaradi tega, ker ima Slovenija premalo strokovnih in tehničnih resursov. Danes seveda številni govorijo o sodelovanju med organi in podobno. Ko so ti organi pod različnimi strehami, je to sodelovanje vedno na koncu nekih formalnosti, nekih nalogov, kar se potem

Predvsem se mi zdi pomembno, da bi bilo to dejansko neodvisno, strokovno telo, ki po drugi strani lahko hitro ukrepa in ima močna pooblastila.

Kakšno je vaše stališče do tajkunov? Nekateri naj bi že zašli v težave. Kako se bo to končalo?

Težave posameznikov, ki so izvajali tovrstne stvari, so bile pričakovane. Mimogrede, obema ustanovama zagotavljamo vsa potrebna finančna sredstva za vse organizacijske ukrepe, saj želimo, da ima tako UVK kot tudi ATVP, ki sodi pod okrilje ministrstva za finance, zagotovljene prav vse pogoje za svoje delovanje. Ne želimo, da bi zaradi nekaj tisoč ali deset tisoč evrov, ki jih potrebujejo za svoje delo, obstal kakšen od pomembnih projektov, ki jih izvajajo. Prepričan sem tudi, da je zakonodaja dovolj dobra in da daje številna pooblastila, vendar je nedelo teh organov v preteklosti ali pa tudi neželja po ciljnem delu, morda tudi nezavedanje, da je zelo pomembno pravočasno ukrepanje, povzročilo, da so se t. i. tajkuni razvili. Ob spremljanju številnih primerov sem prepričan, da so številni vodilni v firmah zlorabili tudi notranje informacije. S spremembo zakona o gospodarskih družbah smo omejili članstvo posameznika v nadzornih svetih na največ tri družbe. Pred to spremembo je lahko posameznik sedel v desetih nadzornih svetih, predsednik uprave je bil lahko še v petih nadzornih svetih podobnih družb. To je prav klicalo po tem, da so posamezniki med seboj spletli mreže, si medsebojno pomagali ter formirali in financirali razne piramide, mreže, zato smo danes znani po teh prepletenih strukturah. Nihče tega ni preprečeval, nihče ni v to posegel, opozoril, odredil ali celo odvil glasovalne pravice. Ko to postane praksa, se razbohoti. Zdaj pa smo priče temu, da sta se tako UVK kot ATVP spustila v središče struktur in ugotovila številne nepravilnosti, zato sprejemata odločitve, ki jemljejo glasovalne pravice tudi polovici lastništva neke družbe.

To pa je nekaj najhujšega, kar se lastniku lahko zgodi ...

Seveda. To je najhujše, ker jim lahko mali delničarji posledično spremenijo nadzorne svete, uprave. Ne poznam hujšega ukrepa.

Če se vrneva še k izteku mandata ...

Ob izteku mandata torej lahko ugotovimo, da smo kljub nezavidljivi dediščini le vzpostavili nadzorne ustanove, da učinkovito delajo in da so se tudi stvari v praksi začele urejati. Dovolite mi na koncu še sklepno misel. Prepričan sem, da je ta opcija edini porok, da se bo to tudi končalo. Zelo dvomim, da bodo strankarski prijatelji iz preteklosti ime-

Statistični podatki kažejo, da je bil na gospodarskem področju ta mandat najuspešnejši doslej, saj je bila povprečna gospodarska rast več kot 5-odstotna.

data najodgovornejših. Seveda je bila vlada tako na začetku mandata kot tudi pozneje ob čisto vsaki kadrovski menjavi deležna ostrih kritik, da izvaja kadrovske cunami, in ti direktorji so se pač skrivali pod streho nedela, ne strokovnih napak, ampak nedela. Navedeni instituciji (UVK in ATVP) sta žal potrebovali nekaj časa, da sta se usposobili za učinkovitejše delo, in rezultati so tu. Bolje pozneje kot nikoli in marsikatera zadeva bo še doživela epilogo. Za epilogo pa bo verjetno treba počakati odločitve sodišča, saj vse zadeve teh ustanov na koncu pristanejo na sodišču. Vemo, da imajo tisti, zoper katere so uvedeni postopki, na voljo ugledne pravne strokovnjake in da bodo stvari gnali do

kaže navzven kot neučinkovitost. Zato sem zagovornik institucije, ki bi te organe povezala v učinkovito nadzorno institucijo, ki bi imela tudi močna pooblastila, in to samo zato, da se v primerih zlorab zadevi hitro pride do dna, saj je to tudi preventivno dobro. Kajti če nekdo začuti, da nadzor deluje, to preventivno vpliva na spoštovanje zakonodaje. Prej se torej drži predpisov, kot bi se jih sicer.

Bi bila ta krovna institucija lahko Banka Slovenije?

Mislím da ne. Menim, da je nekaj zgledov v tujini in celo v neposredni bližini, kako je to mogoče učinkovito urediti.

li dovolj moči in volje, da se tega lotijo, če se jim ponudi ta priložnost.

Kakšno je vaše stališče do podražitev elektrike in zadnjih ugotovitev UVK?

Menim, da je ukrep UVK posledica ugotavljanja morebitnega dogovora o povišanju cen, saj so vsa elektropodjetja reagirala identično oziroma zelo podobno. UVK je to zmotilo. Menim, da urada ni zmotila sama višina podražitve električne energije, pač pa usklajeno delovanje. Moramo se zavedati, da se je v Sloveniji cena električne energije v letu 2008 povečala le za 4 odstotke v končnem računu. Prepričan sem, da je to najmanj v EU pa tudi širše in da so v vseh drugih državah cene bistveno bolj narasle, saj so se vsi bistveni energenti izjemno podražili. Paziti moramo na to, in to je tudi del energetske politike, da ne bi postala elektrika za gospodinjstva cenejša od cene kurilnega olja ali plina in da gospodinjstva električne energije ne bi uporabljala za ogrevanje. Slednje bi bilo namreč za elektroenergetski sistem zelo slabo. Zato sem prepričan, da je skozi prihodnje ukrepe tudi s strani elektropodjetij mogoče nagraditi racionalno rabo in kaznovati razsipništvo z energijo. Tudi distribucijskim podjetjem sem vedno doslej predlagal, da so za tiste, ki porabijo malo električne energije in ki varčujejo z njo, podražitve neznatne, tiste pa, ki z energijo ravnajo razsipniško, je treba destimulirati.

Tega doslej ni bilo ...

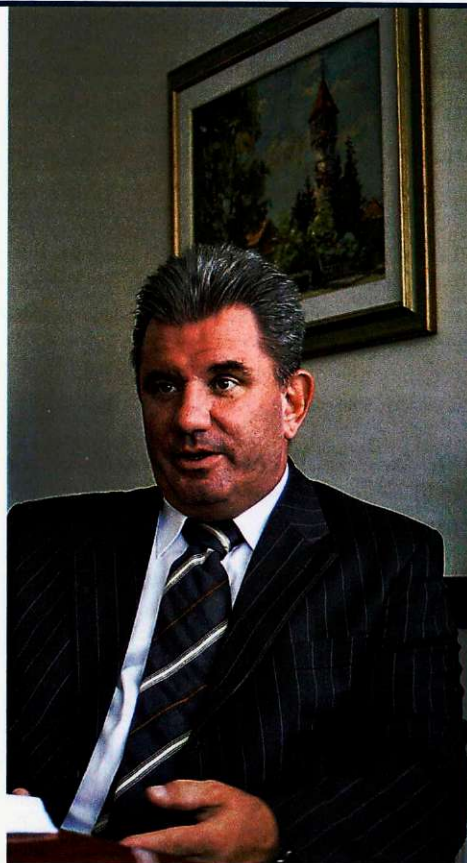
Pričakujem, da bo prvi ukrep distribucijskih podjetij šel v to smer.

Kaj pa pozivi, naj prebivalci po odločitvi UVK računov ne poravnava v celoti, naj vlagajo tožbe proti elektropodjetjem in podobno?

Menim, da do dokončnih odločitev, teh pa še ni, takšna državljanska nepokorščina ne bi bila na mestu.

Kaj pa vračanje vlaganj v telekomunikacije? Stvari ne gredo ravno po načrtu, nekateri poslanci SDS so zahtevali odstop državne pravobranilca Lucijana Bembiča, saj naj bi vam bil dajal napačne podatke. Vam je lagal ali kaj?

Tako je. Povedati moram, da smo na ministrstvu naredili vse, dvakrat smo spremenili zakon in prisluhnili vsem idejam, da bi do teh vračil prišlo čim prej. V znatni meri je do njih že prišlo, vendar so vsa vračila vezana na sklenjene poravnave, ki jih v imenu države sklepa državno pravobranilstvo. Tudi denarja za vračilo je dovolj. Sredstva smo zagotovili prek Slovenske odškodninske družbe, tako da denar in zakonske podlage niso vprašanje. Problem so samo poravnave, ki jih sklepajo upravičenci s pravobranilstvom.

Pred to spremembo je lahko posameznik sedel v desetih nadzornih svetih, predsednik uprave je bil lahko še v petih nadzornih svetih podobnih družb.

Praktično so vsi individualni upravičenci, kolikor sem seznanjen, te poravnave že sklenili. Drugače je z lokalnimi skupnostmi, ki so na neki način kolektivni upravičenci. Zajemajo celo kopico upravičencev in tu do poravnave še ni prišlo. Zato smo na vladi sprejeli sklepe, da se sklepanje teh poravnav pospeši, da pravobranilstvo stori vse, da do poravnave pride. Verjamem, da bi bilo to že urejeno, če bi se pravobranilstvo nekoliko bolj podjetniško obnašalo in bi naročilo tudi kakšno strokovno zunanjo pomoč. Nikoli niso bila vprašljiva sredstva zato bi bilo lahko sklenjenih precej več poravnave. Kakor koli, menim, da bo problem v naslednjem mesecu ali dveh v celoti rešen.

Širokopasovno omrežje tudi sodi pod vaše okrilje, zdí pa se, da se na tem področju stvari počasi premikajo. Še vedno so marsikje brez te povezave. Ste zadovoljni z napredkom?

Mislím, da smo s kar številnimi ukrepi začeli vzpostavljati tudi to področje, precej prijavi je bilo, veliko denarja smo namenili za to. Tudi razvoj širokopasovnih omrežij, to je optike same, gre naprej in v program SDS smo zapisali zelo pomemben cilj, da bo do konca leta 2010 sleherni državljan

v Republiki Sloveniji imel možnost vključitve v širokopasovno povezavo oziroma hitri internet.

Stvari se torej premikajo?

Seveda, saj smo tudi po indeksu kar visoko v primerjavi z evropskimi državami. Nenehno smo priče tudi novim vlaganjem v to infrastrukturo. Vesel sem, da tudi operaterji precej vlagajo. Na območjih, kjer pa ni ekonomskega interesa, da se to naredi, smo pomagali z evropskimi sredstvi, ki jih imamo rezervirana za to.

Govorili ste že o turizmu v povezavi z vlaganji, vendar pa javno dostopni podatki s tega področja niso na zavidljivi ravni, saj kažejo, da se je v sosednji Hrvaški obisk turistov letos povečal za 3 odstotke, v RS pa le za enega. Kako ste na splošno zadovoljni z vodenjem tega področja?

V prvih sedmih mesecih beležimo v Republiki Sloveniji rast prihodov in prenočitev gostov za 4 odstotke in rast prihodkov iz turizma za 15 odstotkov. To so zelo dobri rezultati in ocenjujem, da bomo konec leta zabeležili rast, ki je predvidena v nacional-

nem načrtu razvoja in usmeritvah slovenskega turizma. Republika Hrvaška je šele lani uvedla evropsko metodo satelitskih računov, zato so hrvaške in slovenske številke nekoliko neprimerljive.

Glede razvoja pa se mi zdi zelo pomembno, da se Slovenija po Svetovnem gospodarskem forumu, ki je izvedel oceno konkurenčnosti in razvoja turističnega sektorja, med 130 državami uvršča na 36. mesto. S 44. mesta smo torej napredovali na 36., za osem mest torej. To je indikator in dober odgovor na vse to. S turizmom sem zadovoljen in napovedujem tudi nadaljnjo rast. Turizem ima ogromen potencial.

V zadnjih dneh ste bili na Kitajskem, zelo opazni ste bili tudi na prizorišču letnih olimpijskih iger. Kakšen je bil cilj tega obiska?

Obisk v času olimpijskih iger na Kitajskem sem načrtoval že dlje časa. Gotovo so OI zelo pomembna priložnost za krepitev gospodarskega sodelovanja. Na Kitajskem je bila z menoj tudi gospodarska delegacija, tisti, ki so podprli delovanje Olimpijskega komiteja Slovenije ter tudi drugi, ki podpirajo šport in športnike. Zato smo za te gospodarstvenike organizirali dve poslovni konferenci, eno v Šanghaju in eno v Pekingju. Organizirali ▶

► smo tudi poslovni seminar, kako poslovati s Kitajsko in kako poslovati s Slovenijo. Imeli smo tudi dva dvostranska sestanka. Prvič s kitajskim ministrom za trgovino, ki je eden najpomembnejših kitajskih ministrov. Kitajska namreč ogromno svojega BDP ustvarja s trgovanjem, še posebej v trgovini z EU. Pogovarjala sva se o krepitvi nadaljnjih stikov. Imeli smo tudi dvostranski sestanek s kitajskim podministrom, pristojnim za energijo. Te olimpijske igre sem seveda izkoristil v smislu promocije in ne nazadnje krepitve gospodarskih stikov med Kitajsko in Slovenijo. Podpisan je bil tudi memorandum o sodelovanju med našo agencijo za podjetništvo in tuje investicije ter kitajskim uradom za spodbujanje tujih investicij. Bilo je torej kar delavno, termine med tem pa smo izkoristili za ogled tekmovanj naših športnikov. Moram reči, da so se več kot odlično uvrstili, še posebej pa sem ponosen na zlato kolajno Primoža Kozmusa, ki ga tudi osebno poznam in spoštujem.

Ste športnikom pomagali pri njihovem trudu za finančno pomoč, o čemer je v zadnjih tednih precej govora?

Menim, da je šport, posebno vrhunski,

zelo odvisen od naklonjenosti oziroma pomoči gospodarstva športu in športnikom. Zato sem vesel, da so se številna podjetja odzvala vabilu, podprla Slovensko hišo v Pekingu, podprla slovenski olimpijski komite, podpirajo šport in športnike. Tega sem vesel in tudi apeliram na gospodarstvo, da to počne. Tudi sam se večkrat vključim v to, in če verjamem v športnika, v Primoža Kozmusa sem verjel že precej pred osvojitvijo te kolajne, seveda lahko tudi pomagam in to sem tudi v tem primeru naredil.

V Brežicah, od koder prihajate, imate kar nekaj vrhunskih športnikov. Kako je poskrbljeno zanje?

Res je. Imamo tudi kopico mladih športnikov, ki na mladinskih tekmovanjih dosegajo vrhunske rezultate, tako da je v občini Brežice seveda načrtovanih še precej vlaganj v nove športne objekte. Gradili bomo športno dvorano, gradili bomo dvorani pri gimnaziji in srednji ekonomski šoli; po teh rezultatih pa atleti pričakujejo tudi potrebno investicijo za zagotavljanje pogojev predvsem za zimsko vadbo. V Brežicah imajo atleti sicer lep stadion, vendar je pomanjkljiv, saj nima spremljajočih prostorov. Ta naložba nas torej še čaka.

Kandidiral bom v Brežicah in Sevnici. Verjamem, da lahko v Brežicah v sodelovanju s sedanjim aktualnim županom udejanjimo vse programske prioritete.

Prav tako tudi v Sevnici.

Na prihajajočih državnozbornih volitvah boste kandidirali na listi SDS. Kje?

Kandidiral bom v Brežicah in Sevnici. Verjamem, da lahko v Brežicah v sodelovanju s sedanjim županom udejanjimo vse programske prioritete. V Sevnici pa so ne samo pred državnozbornimi, ampak tudi pred županskimi volitvami. Verjamem, da bo na njih zmagala Meri Kelemina. Skupaj lahko naredimo ogromno tako za občino Sevnica kot za celotno Posavje. Glede na analizo kandidatov sem tudi prepričan, da lahko le SDS, torej z moji izvolitvijo, dobi poslanca v Brežicah in v Sevnici, drugače po moji oceni ne ena ne druga občina ne bo imela poslanca, kajti drugi volilni okrajji imajo zelo močne kandidate. Zato je glas za SDS ključnega pomena, da ti dve občini dobita predstavnika v državnem zboru.

Kakšna so vaša ključna programska izhodišča?

Še posebno se mi zdi vredno poudariti, da je za nadaljnji razvoj zlasti teh dveh volilnih okrajev ključno sodelovanje z državo in udejanjanje najpomembnejših državnih projektov. To sta tretja razvojna os in boljše cestna povezava s Sevnico ter učinkovita izvedba državnih projektov, kot je graditev gospodarsko-logističnega središča s civilnim letališčem v Cerkljah ob Krki kakor tudi učinkovita zgraditev spodnjesavske verige hidroelektrarn. Tudi tehnološki preboj, zlasti malega in srednje velikega podjetništva v eni in drugi občini, je ključnega pomena, zato je potrebno nadaljnje črpanje evropskih sredstev, predvsem za tehnološko posodobitev. To lahko posledično privede do višje dodane vrednosti in seveda tudi do več denarja za delitev tako zaposlenim kot tudi za razvoj teh družb. Pomembno je izpostaviti tudi šolstvo. Zavedamo se, da sta gospodarstvo in razvoj zelo povezana z ustreznimi kadri in znanjem, zato želimo znanje približati ljudem, zaradi česar ustanovljamo fakulteti, dve pa sta že ustanovljeni. V vsaki od posavskih občin želimo ustanoviti najmanj eno fakulteto. Tik pred ustanovitvijo je fakulteta v Brežicah in tudi Sevnica zasluži svojo fakulteto za področje, ki ga predstavljajo delujoči gospodarski subjekti na tem območju. Mladim želimo poleg šolanja približati tudi stanovanja in seveda zaposlitev, kar je povezano z razvojem gospodarskih subjektov, zato si prizadevamo za pridobitev novih delovnih mest. Ob trendih v zadnjem mandatu, ko se je v Posavju vzpostavilo več kot tisoč novih delovnih mest, sem optimist, da je mogoče to nadgraditi tudi v prihodnosti. Še vrsta drugih pomembnih razvojnih vidikov je, vendar se mi zdita ta dva, ki sem ju omenil, to sta gospodarski vidik v povezavi s šolskim sistemom in infrastruktura v povezavi s tretjo razvojno osjo ter občino Sevnica, ključni razvojni prioriteti. ■

Privoščite si knjigo ...

... z 10-odstotnim popustom in darilom!

PRIČEVANJA

Avtor se spominja mladosti za časa terorja na Primorskem, boj v 2. svetovni vojni v italijanski in jugoslovanski kraljevi vojski ter sanj, ugaslih v udbovsem zaporu, o pravičnejši družbeni ureditvi.

Avtor: *Viktor Miklavčič*
 Obseg: 320 strani
 Format: 17x24,5 cm
 Trda vezava
 Cena: 20,44 EUR

MATI SLOVENIJA

Pesmi pesnika slovenske pomladi, tradicije, vrednot

Avtor: *Tone Kuntner*
 Obseg: 72 strani
 Format: 13,5x22,5 cm
 Trda vezava
 Cena: 9,18 EUR

MED SVOBODO IN RDEČO ZVEZDO

Pripoved iz časa druge svetovne vojne in po njej. Dodan seznam sodelavcev Udbe.

Avtor: *Dušan S. Lajovic*
 Obseg: 347 strani
 Format: 17x24,5 cm
 Trda vezava
 Cena: 25,87 EUR

ZADNI IZVODI!**100 LET SOCIALDEMOKRACIJE**

Prikaz klasičnega obdobja slovenske socialdemokracije in njene vnovične oživitve konec prejšnjega stoletja

Avtor: *Milan Zver*
 Obseg: 125 strani
 Format: 15x21 cm
 Brošura
 Cena: 9,18 EUR

OKOPI

Politični razvoj slovenske države od leta 1994
 Prodana je bila že v več kot 18.000 izvodih!

Avtor: *Janez Janša*
 Obseg: 309 strani
 Format: 16,5x24,5 cm
 Trda vezava
 Cena: 9,18 EUR

PREMIKI

Nastajanje in obramba slovenske države 1988-1992
 Prodana v več kot 65.000 izvodih!

Avtor: *Janez Janša*
 Obseg: 363 strani
 Format: 15,5x23,5 cm
 Trda vezava
 Cena: 9,18 EUR

USTAVA ZDRUŽENIH DRŽAV AMERIKE s pojasnili

Ustava Združenih držav Amerike je najstarejša veljavna pisana ustava v svetu pa tudi najpomembnejše, najvplivnejše in najbolj študirano pravno besedilo, kar jih je bilo napisanih. Po več kot dveh stoletjih se še danes uporablja v domala nespremenjeni obliki. Neizmeren je tudi njen vpliv na ustavni razvoj v Evropi in drugod po svetu.

Avtorja: *mag. Klemen Jaklič in mag. Jurij Toplak*
 Obseg: 144 strani
 Format: 11x16 cm
 Trda vezava
 Cena: 20,82 EUR

DRŽAVNA UREDITEV REPUBLIKE SLOVENIJE

Knjiga prinaša aktualen pregled zakonodaje s področja državne in ustavne ureditve Republike Slovenije. Poleg besedila najpomembnejših predpisov s področja državne ureditve, organov oblasti, človekovih pravic, volitev in referendumov ter ustavnega sodstva govori tudi o postopkih pred ustavnim sodiščem in nekaterih njegovih odločitvah. Knjiga je opremljena z vzorci vlog pred ustavnim sodiščem in z uvodnimi pojasnili.

Uredniki: *prof. dr. Rafael Cijan, mag. Jurij Toplak, Tadej Dubrovnik*
 Obseg: 376 strani
 Format: 17x24,5 cm
 Trda vezava
 Cena: 35,46 EUR

NAROČILO (označite z x):

cena s popustom

☐ Viktor Miklavčič: Pričevanja	18,40 EUR
☐ Tone Kuntner: Mati Slovenija	8,26 EUR
☐ Dušan S. Lajovic: Med svobodo in rdečo zvezdo	23,28 EUR
☐ Milan Zver: 100 let socialdemokracije	8,26 EUR
☐ Janez Janša: Okopi	8,26 EUR
☐ Janez Janša: Premiki	8,26 EUR
☐ Jaklič in Toplak: Ustava Združenih držav Amerike s pojasnili	18,74 EUR
☐ Cijan, Toplak, Dubrovnik (ur.): Državna ureditev Republike Slovenije	31,91 EUR

Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov
 Nova obzorja d.o.o., Mivka 25,
 1000 Ljubljana ali na
faks 01 24 47 204.

Naročila sprejemamo tudi
po telefonu na številko 01 24 47 200 ali
e-mail knjigarna@demokracija.si.

Vse cene vsebuje 8,5-odstotni DDV. Poštnino
 po veljavnem ceniku Pošte Slovenije plača
 naslovnik ob prevzemu. Akcija velja do
 30. 9. 2008 oziroma do razprodaje zalog.

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum naročila: _____

Ulica: _____

Podpis in žig naročnika

Kraj, poštna št.: _____

(samo pravne osebe): _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec: NE DA ID za DDV: _____

Destrnik

Destrnik – Sveti Urban

V. M.

Občina Destrnik leži v Slovenskih goricah in meji na mestno občino Ptuj ter na občine Lenart, Trnovska vas, Duplek in Sveti Andraž. Obsega 17 vasi, ki segajo od Pesniške doline prek grebenov v Rogozniško dolino.

Občina Destrnik je nastala leta 1994. Samostojna občina pod imenom Sveti Urban je bila že pred drugo svetovno vojno in revolucijo. Sprva je obsegala tudi območje Trnovske vasi in Vitomarcev, kasneje (leta 1998) pa sta se ta dva kraja »osamosvojila«. Zgodovina cerkve svetega Urbana – po njem se je kraj nekoč imenoval – ter s tem tudi kulturnega in duhovnega razvoja v teh krajih sega 500 let nazaj. Ime kraja se je v pisnih virih prvič pojavilo pred več kot 800 leti. Obe obletnici sta botrovali, da je občina Destrnik, katere župan je že več mandatov Franc Pukšič, izdala vsebinsko bogat zbornik.

Zbornik o Destrniku V zborniku *Destrnik – čas, ljudje, dogodki* je objavljena vrsta prispevkov o sedanjosti in preteklosti Destrnika. Župan Franc Pukšič in Anton

Kovačec sta uvodoma predstavila občino Destrnik. Andrej Lapajne piše o termalni vrtini Jan-1/04 v Janežovcih. Mojca Vomer Gojkovič je predstavila antične najdbe iz okolice Destrnika, Marija Heranja Masten pa prepis tistega dela iz rokopisa Simona Povodna, ki

Spominska plošča Leopoldu Volkmerju

govori o Svetem Urbanu pri Ptujju ter vasi in prebivalce območja Destrnik v popisih zemljiškega gospostva Gornji Ptuj. O kiparski opremi cerkve svetega Urbana v Destrniku piše Polona Vidmar, o županih občine Destrnik pa Nataša Majerič Kekec.

»Junak« Jože Lacko Irena Mavrič Žižek piše o občini Destrnik med nacistično okupacijo 1941–1945, vendar precej pomanjkljivo, saj je zamolčala enega ključnih dogodkov iz 6. avgusta 1942, ko so partizani umorili kmeta Janeza Žampo v Levanjih, kar je potem povzročilo nadaljnje tragedije. Umor Janeza Žampe je bil tipični umor komunistične revolucije. Zaradi tega in drugih »akcij« oz. umorov leta 1942 je bila t. i. Slovenjgoriška četa navadna zločinska združba. Zato je bilo v posmeh resnici in pravici, da so

nas v osnovni šoli indoktrinirali s »pravljico« o mučeniškem Jožetu Lacku, ki so mu sredi Ptujja – pred cerkvijo seveda – postavili mogočen spomenik.

Šole, društva, osebnosti Zgodovino osnovne šole skozi šolsko kroniko (1878–1910) je predstavila Nada Jurkovič, kroniko Osnovne šole Destrnik pa Drago Skurjeni. O društvih v Destrniku med letoma 1900 in 1941 piše Nataša Kolar, od 1929 do 2005 pa Metka Kajzer. O občini Sveti Urban pri Ptujju od konca 19. stoletja do okupacije leta 1941 piše Ljubica Šuligoj. Branko Oblak je predstavil hranilnico in posojilnico Sveti Urban pri Ptujju – Destrnik, okrajno opekarno v Janežovcih Nataša Majerič Kekec, fotografa Jakoba Šilca in njegovo hčer Marijo Krajnc iz Levanjcev pa Monika Simonič Roškar.

Zasluzne osebnosti Destrnika je predstavila Mira Jerenec. Jakob Emeršič je posebej predstavil Leopolda Volkmerja, Milan Kos župnika Mihaela Valdhubnerja, ki je 33 let služboval pri svetem Urbanu, Robert Erich Kramberger pa na kratko še zgodovino družine Kramberger iz Svetega Urbana.

Izvir v Janežovcih V občini, ki je navezana na bližnji Ptuj, delujejo: osnovna šola, vrtec, zdravstveni dom, 14 društev in 33 podjetnikov. Imena vasi so značilna za Slovenske gorice: Desenci, Destrnik, Drstelja, Dolič, Gomila, Janežovci, Janežovski Vrh, Jiršovci, Levanjci, Ločki Vrh, Placar, Strmec, Svetinci, Vintarovci, Zasadi in Zgornji Velovlek.

Načrtujejo rekreacijsko-turistični center v Janežovcih, ki bo stal v naravnem okolju, gostom pa bo ponujal termalno vodo in zdravilno glino.

Leopold Volkmer Duhovnik, vzgojitelj in pesnik Leopold Volkmer, ki se je rodil leta 1741, umrl pa leta 1816 v Destrniku, velja

za eno najbolj znanih osebnosti Destrnika. Šolal se je v Varaždinu, v Gradcu je študiral teologijo in filozofijo in bil posvečen v duhovnika. Kot kaplan je najprej služboval na Ptuj, leta 1784 pa je prišel k Svetemu Urbanu. Z njegovim prihodom je šolstvo dobilo nov zalet. V župnišču je ustanovil posebno šolo, ki je bila na ravni normalke in prvih razredov nižje gimnazije. Za potrebe šole je sproti naročal knjige in zbral bogato knjižnico, ki je izginila med drugo

svetovno vojno. Med letoma 1799 in 1812 je služboval v Vurbergu in Dvorjanah, po upokojitvi pa se je vrnil k Svetemu Urbanu ter nadaljeval duhovniško in pesniško delo do smrti.

Oral je ledino Volkmer je slovel kot učitelj in vzgojitelj mladine pa tudi kot pridigar, širše pa velja za prvega posvetnega pesnika na slovenskem Štajerskem. Bil je tudi prevajalec ter avtor cerkvenih pesmi in obrednih besedil. Volk-

Glavni oltar sv. Urbana je pripisan delavnici znamenitega mariborskega kiparja Jožefa Holzingerja.

merjevo delo je bilo v preteklosti ocenjevano z dveh nasprotnih stališč. Medtem ko je Anton Martin Slomšek poudarjal Volkmerjev pomen za slovenski jezikovni preporod v času ponemčevalnega pritiska in vzgojno vrednost njegovih basni, jih je France Prešeren ostro obsodil in popolnoma zavrnil kot neslane. Seveda je čas pokazal, da je imel prav Slomšek. Medtem ko ga je Prešeren ocenil izrazito enostransko, le skozi ozko optiko svojega lastnega poslanstva – tu mu Volkmer seveda ni bil dorasel – je kasneje postalo jasno, da je Volkmer oral trdo ledino pri uveljavljanju slovenstva na tem, takrat še povsem nemškem jezikovnem in kulturnem območju. Kot tak ima neprecenljive zasluge za Štajersko. Leta 1996 so na župnišče v Destrniku vzdali spominsko ploščo v njegov spomin ter priredili simpozij, katerega sad je *Volkmerjev zbornik* (1998). **D**

Cerkev sv. Urbana na Destrniku

**Vozniki, voznice,
cesto si spet
delimo ...**

... z nadebudnimi
in razigranimi
šolarji.

PREVIDNO!

**Otroci nimajo
zavor...**

RADIO OGNJIŠČE

Radio Ognjišče, Im. Brod, 11. Koper, foto: Val Pomikvar

Vladar rimsko-nemškega cesarstva

Bogdan Sajovic, foto: arhiv Demokracije

Naše gore list je nekoč že vladal v združenju Evropi. Pred tisoč dvesto leti je namreč vojvoda Arnulf Koroški, ki je po imenu in delno tudi po rodu izhajal iz naših krajev, postal vladar karolinškega cesarstva.

Arnulf Koroški, cesar rimsko-nemškega cesarstva

Pred dvema mesecema smo Slovenci uspešno končali predsedovanje Evropski uniji. Predsedovanje je bilo predstavljeno kot velik uspeh naše države. Vendar to ni prvo slovensko predsedovanje evrop-

skim narodom, Slovenija oziroma naše dežele pa niso prvič del večje evropske skupnosti. Seveda na to dejstvo tisti, ki še dandanes menijo, da je edino slovensko upanje povezava z Balkanskim polotokom, radi gladko pozabijo.

Naše dežele so bile že pred tisoč dvesto leti del evropske skupnosti. Vanjo so se vključile z vojaškim pohodom, priključitev pa ni bila izvedena po prosti volji prebivalstva. Vendar so bili Nemci, Čehi, Flamci, Italijani, Francozi, Švabi, Bavarci in vsi drugi v enotno državno tvorbo vključeni prav tako kot naši predniki. Tako je pač bilo in se zato zgodovinskega dejstva, da so bili del frankovske države in kasneje nekateri tudi rimsko-nemškega cesarstva, niti najmanj ne sramujejo, še manj pa stalno ponavljajo, kako so bili samo podložni hlapci, ampak poskušajo najti svoje rojake, ki so se v tistih časih odlikovali na političnem, vojaškem, verskem ali znanstvenem področju. Prek teh svojih nekdanjih rojakov poskušajo tako kovati tudi malce kapitala v sedanjosti. Poudarjajo pač, da so bili vedno bolj ali manj pomemben del velike države, ki je obsegala večino evropske celine.

V tej nekdanji državi smo imeli Slovenci tudi svoje politike, vojskovodje, plemiče in diplomate, cerkvene kneze in druge velikaše. Resda je malce težje iskati njihova imena, ki so pač napisana v starih kronikah v latinščini kot edinem tedanjem uradnem jeziku ali pa v nemškem prepisu oziroma prevodu. Klasična dogma, ki jo v zadnjem stoletju ponavlja večina uradne zgodovine, je, da so nam vedno vladali tujci. Redko kdo pomisli, da so bile te trditve v veliki meri izrečene za dnevno-politično rabo; v Kraljevini Jugoslaviji zato, da so vzbujale vtis, da je Jugoslavija naša edina opcija, kjer ne bomo nikoli podložniki in izkoriščanci, v kasnejši komunistični

Jugoslaviji pa za socialno dnevno-politično propagando, ki je vcepljala prepričanje, da je Slovence do obdobja socializma vedno izkoriščal tuji kapital. Slovenske podložnike so njihovi zemljiški gospodi izkoriščali bolj ali manj enako kot podložnike drugod po srednjeveški Evropi.

Iz naših dežel je v zgodnjem srednjem veku izšel vojvoda Arnulf Koroški, ki je sprva zasedel mesto nemškega kralja in nato, kar je bilo običajno, čeprav so obstajale tudi izjeme, še položaj rimsko-nemškega cesarja. Položaj rimsko-nemškega cesarja v tedanjem karolinškem obdobju še ni bil voljen kot kasneje, ampak ga je zasedel lahko kakšen član precej razširjenega karolinškega rodbinskega drevesa. Poleg položaja na družinskem deblu je bilo tedaj za zasedbo prestola potrebno tudi močno zaledje. Cesarska krona je

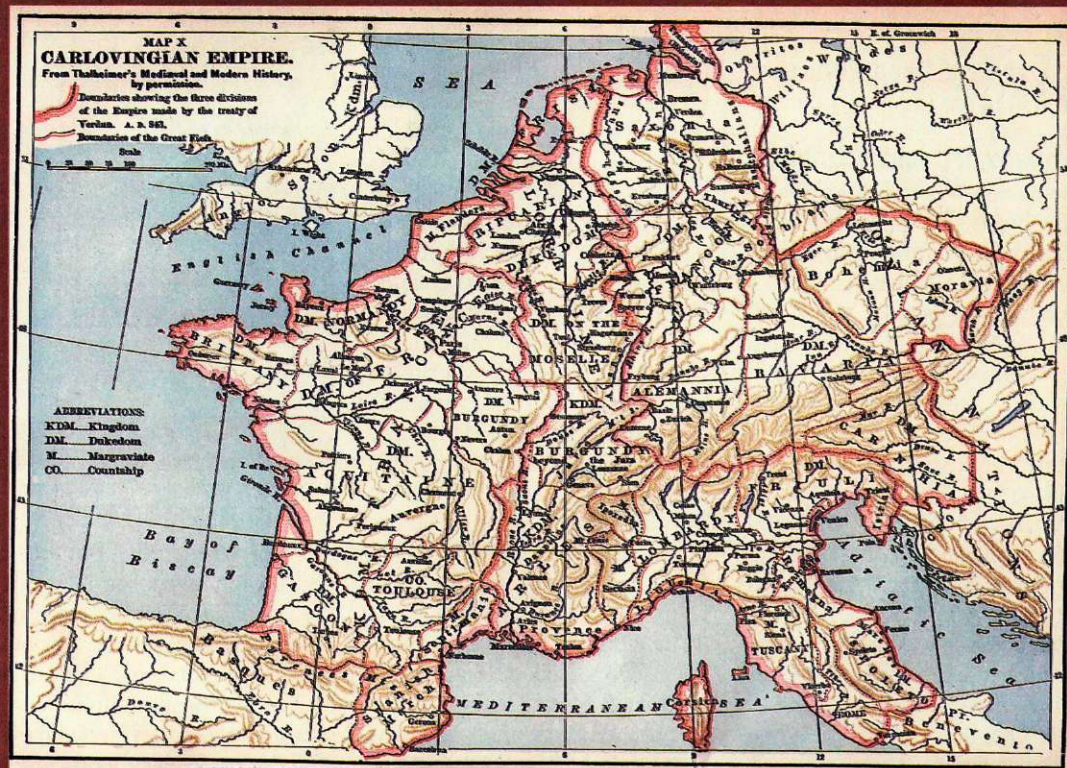

Arnulf je bil potomec vzhodnofrankovske dinastije, ki je izhajala iz Karla Velikega.

sicer prinašala prestiž in tudi del politične moči, vendar je bila prava moč, tista, ki te je prinesla na prestol in tudi obdržala na njem, v tem, koliko zemljišč in posesti si imel dejansko v lasti. Osebnosti posesti so omogočale potrebno vojsko in denar za politične kupčije, poroke in podkupnine, ki so bile potrebne za podporo zakonitih ali pa tudi manj zakonitih zahtev po prestolu.

Nezakonski otrok Arnulf Koroški se je rodil leta 850, najverjetneje v Moosburgu ali Blatnogradu na Koroškem, kjer je imel njegov oče Karloman, kralj Bavarske, enega svojih dvorcev. Arnulfov oče je bil član dinastije Karolingov, ki je izhajala od Karla Martela prek Karla Velikega in se nato razširila v več vej, ki so vladale različnim državam v Evropi. Veja, ki ji je pripadal Arnulf, je bila tako imenovana vzhodnofrankovska, Karloman pa je bil pravnuk Karla Velikega. Arnulfova mati se je imenovala Liutswind in je bila hči enega od koroških grofov z imenom Ernest. Arnulf je bil nezakonski otrok in zato ni prišel v poštev za nasledstvo. Nekateri zgodovinarji sicer špekulirajo, da je Karloman kasneje, po smrti zakonite žene, s katero ni imel otrok, poročil Arnulfovo mater. To ni prav verjetno, saj bi potem lahko legitimiral Arnulfovo rojstvo in ga vključil kot dediča. Arnulf je otroštvo preživel v Moosburgu, kjer je bil upravitelj očetovih posesti na Koroškem.

Arnulfov oče Karloman je umrl leta 880, potem ko ga je zadela možganska kap. Zdi se, da je bila možganska kap in tudi epilepsija precej pogosta v karolinški dinastiji in tudi sam Arnulf je bolehal za njo. Karloman je na smrtni postelji razdelil svoje posesti. Karlomanova brata sta podedovala večino posesti, Ludvik mlajši oziroma tudi Ludvik III. je podedoval Bavarsko in druge nemške posesti, medtem ko je Karel Debeli podedoval Italijo. Arnulfu je od velike očetove dediščine pripadla le Koroška, pokrajina, ki je nastala na kraju nekdanje Karantanije. Koroška je imela status vazalne države v karolinškem cesarstvu, zato je imel Arnulf precej proste roke pri upravljanju svoje

Karolinško cesarstvo je obsegalo večino tedanje Evrope.

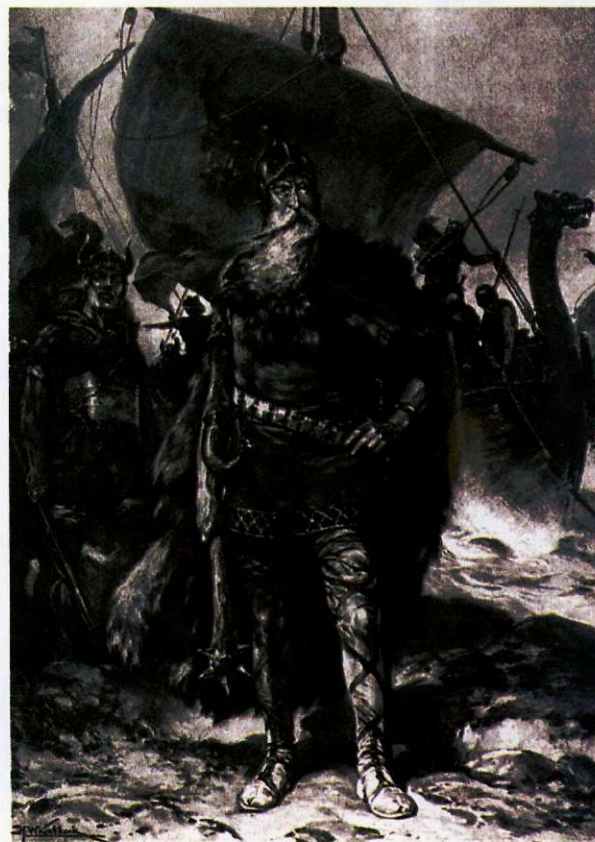
posesti. Glede na to, da je preživel skoraj vse svoje dotedanje življenje na Koroškem, so ga domačini imeli za svojega.

Bolj pretepač, manj diplomat Arnulf se je kmalu zapletel v spore s svojimi sosedi. V mejni grofiji Panoniji je potekala notranja vojna. Tamkajšnji plemič Engelschank je bil prepričan, da se mu je zgodila krivica, in je izgnal mejnega grofa Ariba. Slednji se je zatekel k Svatopluku, vladarju Velike Moravske. Svatopluk in Ariba sta s skupno vojsko vdrila nazaj v Panonijo, pri tem pa ju je podpiral Karel Debeli, ki je leta 882, potem ko je umrl njegov brat Ludvik, podedoval tudi nemško krono in bil kronan za cesarja rimsko-nemškega cesarstva. Proti tej sili je bil Engelschank nemočen in je pobegnil k Arnulfu. Arnulf je podpiral Engelschanka proti vsem, sosedu Aribu, močnemu vladarju Moravske Svatopluku in še proti cesarju, svojemu stricu. Ta trma mu je prinesla precej občudovanja drugih močnih plemičev v cesarstvu, ki so spoštovali moč, trmo in samostojnost. Arnulf ni bil nikoli kak poseben diplomat in politik, ampak vedno in predvsem pretepač.

Položaj v Panoniji je ostal, kot je bil, za cesarja Karla pa so se začele težave v Italiji, kjer so rovarili proti njegovi kroni. Karel je bil sam že precej bolan pa tudi z bojnim pohodom ni imel sreče. Izkazal se je za šibkega in Arnulf je pograbil priložnost. Zaradi svojega nedavnega

Zmaga nad Vikingi pri Leuvnu je utrdila slavo Arnulfa kot vojščaka in uničila mit o nepremagljivosti severnjakov.

držnega kljubovanja si je pridobil večje število privržencev in zaveznikov med močnimi plemiči v državi in tako leta 887 na sestanku z vladarjem izzval svojega strica. Zahteval je stričev odstop in oblast zase, pri tem pa nedvoumno zagrozil z vojaško akcijo. Karel se je vdal zahtevi in le medlo protestiral, potem pa zaprosil, da bi lahko obdržal nekaj dvorcev in posestev ▶

▶ na Švabskem, kamor se bo umaknil, in to mu je Arnulf obljubil.

Zmagovalec nad Vikingi Zamenjava na prestolu je potekla brez bojov, sicer pa je odstavljeni cesar kmalu umrl. Arnulf je kot vladar na bes Engelschanka, ki je ostal pri tem praznih rok, zgladil spor z Aribom in Svatoplukom. Arnulf je namreč moral urediti zadeve v Italiji, kjer se je tamkajšnji vojvoda Spoletski razglasil za italijanskega kralja ter se celo s papeževno podporo dal razglasiti in kronati za cesarja. Problemi so bili tudi v zahodnem delu dežele, kjer so pustošili Vikingi. Arnulf se je lotil zadeve postopoma. Najprej je s svojo vojsko odkorakal proti zahodu, kjer je uredil zadeve z vikinškimi napadalci.

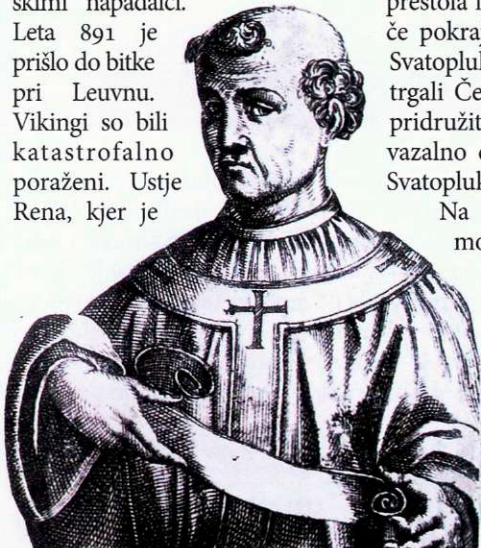
Leta 891 je prišlo do bitke pri Leuvnu. Vikingi so bili katastrofalno poraženi. Ustje Rena, kjer je

prišlo do bitke, je bilo po pisanju kronistov zabasano z vikinškimi trupli. Ta bitka je bila tudi eden od mejnikov v zgodovini. Uničila je mit o vikinški nepremagljivosti, in čeprav so severnjaški napadalci še dolgo strahovali evropska morja in obale, se na ropanje po Renu niso nikoli več odpravili.

Glede na to, da je bil Arnulf z vojsko že na zahodu, je pritiskal tudi na svoje bratrance v Franciji, ker je poskušal dobiti Lotaringijo za svojega nezakonskega sina Zwetibolda. Arnulf je imel ob Zwetiboldu še enega nezakonskega sina, Ratolda, in dve hčeri, a se ne ve točno, ali je bila mati vseh štirih otrok ista, zdi pa se da ne. Uspešno je položil temelje za sinovo zasedbo lotarinškega prestola in se nato vrnil v domače pokrajine, da uredi zadeve s Svatoplukom. Uspelo mu je odtrgati Češko od Moravske in jo pridružiti svojemu kraljestvu kot vazalno državo, potem pa sta s Svatoplukom sklenila mir.

Na prošnjo papeža Formosusa je poslal vojsko pod poveljstvom sina Zwetibolda v Italijo. Spoletski vojvoda je namreč prisilil papeža, da ga krona,

Papež Formosus je kronal Arnulfa za kralja Italije in rimsko-nemškega cesarja.

Arnulfa so pokopali v samostanu St. Emmeran.

imel pa ga je tudi popolnoma pod svojim nadzorom. Zwetibold se je združil z vojsko grofa Berengarja Furlanskega in oblegala sta Spoletskega. Očitno pa ju je Spoletski podkupil, da sta se umaknila. Arnulf je tedaj poslal Zwetibolda v Lotaringijo in sam prevzel vojsko ter gnal Spoletskega s severa dežele proti jugu, mimogrede osvobodil papeža in ta je leta 896 kronal Arnulfa kot kralja Italije in kot cesarja. Nadaljnemu pohodu se je Arnulf odpovedal zaradi bolezni. Umaknil se je in prepustil vladanje v Italiji sinu Ratoldu.

Vzhodnofrankovska veja izumre

Arnulf se je trudil utrditi svojo oblast predvsem za svojega sina. Leta 893 se je namreč končno poročil z Oto, hčerko hessenskega grofa, in imela sta sina Ludvika. Cesar je načrtoval tudi nov vojaški pohod na jug, da bi končno uredil zadeve v Italiji, kajti videl je, da jim Ratold ni kos, še posebej ker sta se zdaj združila oba nekdanja nasprotnika Berengar Furlanski in Lambert Spoletski proti Arnulfu in Ratoldu. Načrtoval je tudi nov pohod proti Svatopluku, da pokonča še grožnjo Moravske. Med temi načrtovanji pa ga je zadel nova kap in konec novembra ali v prvih dneh decembra 899 je Arnulf Koroški umrl. Pokopali so ga v samostanu Sankt Emmeran na Bavarskem.

Za svojega glavnega dediča je postavil sina Ludvika, ki so ga kot šestletnika kronali za nemškega kralja in je zato znan v zgodovini kot Ludvik Otrok. Njegova polbrata sta bila sicer nejevoljna, ker niso izbrali njiju, pa čeprav sta bila nezakonska. A nista mo-

gla spodbijati krone; tudi zato ne, ker sta imela zadosti svojih težav. Zwetiboldu se je uprl hainautski grof, ki je terjal lotarinško krono zase, in v spopadu je bil Zwetibold ubit. Otrok ni imel in Lotaringija je postala vzrok večletnih bojov med tamkajšnji velikaši. Ratold na drugi strani evropske celine ni imel dosti več sreče od brata. Samo s svojimi silami je bil prešibak, da bi obranil italijansko krono pred združenimi nasprotniki. Porazen je moral pobegniti čez Alpe v nemške dežele, kjer je imel nekaj manjših posesti. Izgubil pa je vso svojo vojaško in politično moč ter se pogreznil v obskurnost. Umrl je verjetno leta 929 in ni znano, da bi imel potomce.

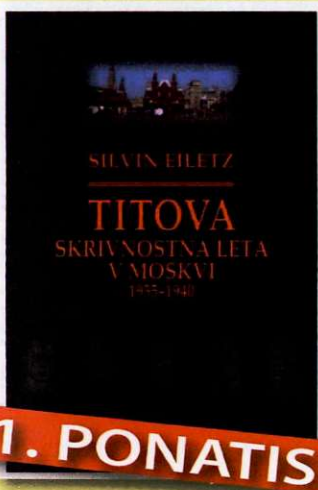
Ludvik Otrok je bil takoj po kronanju ločen od matere. Oda je bila prisiljena oditi na svoja posestva, kjer se je poslednja tri leta svojega življenja ukvarjala z dobrotnostjo in podporo Cerkvi, kateri je po smrti tudi zapustila svoje osebno premoženje.

Varušto nad Ludvikom Otrkom sta prevzela nadškof Hato iz Mainza in škof Salomon iz Konstance. Ludvikovi varuhi in upravitelji pa niso prav uspešno vodili posesti svojega varovanca. Na vzhodu se je pojavila madžarska nevarnost, ki so jo dolgo preprosto ignorirali, potem pa so Ludvikovo vojsko poslali v bitko, kjer je uničila večino najboljših čet. Ludvik je odpotoval v Frankfurt, kjer je poskušal dobiti sredstva za novo vojsko, a je nenadoma leta 911 umrl, star še ne osemnajst let. S to smrtjo je izumrla vzhodnofrankovska veja karolinške dinastije. Ludvika Otroka so pokopali v Sankt Emmeranu poleg njegovih staršev. **D**

Knjigo dr. Silvina Eiletza

Titova skrivnostna leta v Moskvi 1935–1940

lahko naročite na uredništvu Demokracije:
Nova obzorja, Mivka 25, 1000 Ljubljana. Tel.: **01/2447-200**.

Avtor knjige dr. Silvin Eiletz

1. PONATIS

Sklad NEK: Novi izzivi, večja odgovornost

Uspešno poslovanje za odgovorne rešitve

Sklad za financiranje razgradnje NEK in za odlaganje radioaktivnih odpadkov iz NEK (Sklad NEK) je v Sloveniji eden pomembnih garantov varne izrabe jedrske energije v miroljubne namene. Odgovornost, ki izhaja iz tega, da v Sloveniji imamo jedrski objekt in proizvajamo jedrsko energijo, je povezana tudi z zagotavljanjem sredstev za trajno in varno odlaganje radioaktivnih odpadkov ter razgradnjo jedrske elektrarne, ko bo ta nehala delovati. To sta v grobem osrednja cilja Sklada NEK, katerega strokovnjaki delujejo z namenom pravočasno zagotoviti potrebna finančna sredstva za ta velika projekta.

Sklad NEK je javna institucija, ki s svojim strokovnim znanjem zagotavlja, da se sredstva, ki se vanjo stekajo na podlagi prispevka od v Sloveniji prodane energije, proizvedene v krški jedrski elektrarni, varno nalagajo, in z njimi gospodari. Da bo delovanje te neodvisne institucije še bolj učinkovito in investiranje zbranih sredstev transparentno, je z dopolnitvijo zakona o Skladu NEK poskrbel državni zbor.

Nov zakonski okvir za novo obdobje

Državni zbor je 24. junija letos sprejel Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o Skladu NEK, ki zagotavlja, da se zbrana sredstva ne le varno in donosno nalagajo, temveč da se bodo tudi učinkovito in namensko porabljala, saj točneje določa odgovornost nadzora nad zbranimi finančnimi sredstvi in njihovo porabo.

Porabniki sredstev morajo o izvedenih dejavnostih, stroških in naložbah redno in celovito poročati Skladu NEK, ki mu je zakon tako še dodatno utrdil vlogo odgovornega gospodarja. Predstavniki Sklada NEK lahko sodelujejo v komisijah za izvedbo javnih naročil, dopolnjeni zakon pa nalaga tudi obveznost trajne hrambe vse dokumentacije.

PODPORA JEDRSKI ENERGIJI PRI NAS RASTE

Junjska javnomnenjska raziskava Eurobarometer je raziskovala odnos državljanov Evropske unije do radioaktivnih odpadkov in jedrske energije na splošno. Med ugotovitvami raziskave lahko preberemo, da se je v EU - v primerjavi z letom 2005 - podpora jedrski energiji povečala. To velja tudi za Slovenijo, saj zbrani podatki kažejo, da 51 odstotkov Slovencev in Slovenk podpira proizvodnjo energije v jedrskih elektrarnah, kar je sedem odstotkov več kot pred tremi leti.

»V Skladu NEK zbiramo finančna sredstva, naša še pomembnejša naloga pa bo nastopila z začetkom obsežnega investiranja v projekte. Prvi korak, ki nam zagotavlja vlogo dobrega gospodarja, je bil storjen z dopolnitvijo zakona, na Skladu NEK pa bomo skrbeli, da bodo sredstva, ki so nam zaupana in z njimi gospodarimo, porabljena racionalno in učinkovito.«

Janko Strašek, direktor Sklada NEK

Vrednost finančnega portfelja Sklada NEK po letih

Prva velika investicija: Odlagališče za nizko in srednje radioaktivne odpadke

Sklad NEK prehaja v obdobje večjih investicij, ki bodo na začetku povezane predvsem z dejavnostmi gradnje odlagališča nizko in srednje radioaktivnih odpadkov. Po zadnjih ocenah gre za projekt, vreden okrog sto milijonov evrov, sprejeti dokumenti pa določajo, da mora biti odlagališče – lokacija odlagališča je v postopku izbire – zgrajeno najkasneje do leta 2013.

Kako uspešno Sklad NEK posluje?

Uspešnost poslovanja Sklada NEK se meri z vatlom, ki ga predstavlja vnaprej določena najmanjša donosnost naložb, ki jo mora Sklad NEK doseči. Ta znaša 4,29 odstotka, Sklad NEK pa to minimalno donosnost redno presega. Leta 2007 je tako vrednost finančnih naložb Sklada NEK na zadnji dan leta znašala 145,7 milijona evrov.

Sklad za financiranje razgradnje NEK
in za odlaganje radioaktivnih odpadkov iz NEK

www.sklad-nek.si

Dovje

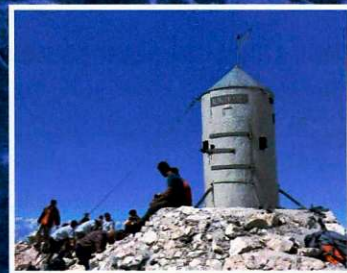
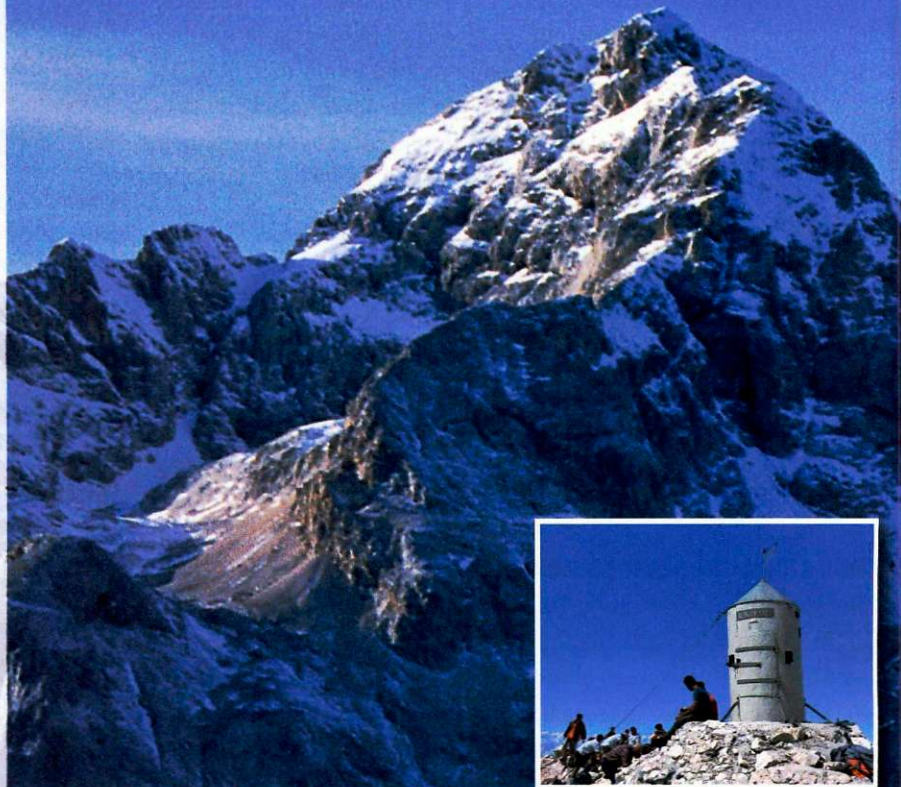
Petra Janša, foto: STO/ J.Skok, K. Kunaver, B. Kladnik

Dovje (703 m) je razloženo naselje z gručastim jedrom v občini Kranjska Gora. Leži nad levim bregom reke Save Dolinke in nad cesto, ki vodi skozi Zgornjesavsko dolino od Jesenic proti Kranjski Gori, na vršaju, ki ga je nasulo več potokov izpod karavanške Kepe. K Dovjemu spadata tudi zaselka Mlinca in Vatiš.

Iz zgodovine kraja Prvič je naselbina Dovje omenjena leta 1015 in znova 1033 z imenom »Dolgo Polje«, ko jo je cesar podaril freisinskim škofom. Okrog leta 1160 so na Dovjem obstajale štiri hube ali kmetije, leta 1291 pa osemnajst. Župnijska cerkev sv. Mihaela naj bi bila po nekaterih podatkih zgrajena že v 12. stoletju, po drugih sredi 13. in po tretjih v začetku 14. stoletja. Malo verjetno je, da je bila prvotna cerkev na istem mestu kot danes. Arhitekturni slogi, ki se odražajo na današnji cerkveni stavbi, so različni in si sledijo od gotike dalje. Tako je tabernakelj v osnovi še gotski, prav tako pa so v zakristiji odkrili čudovito fresko, ki prikazuje Jezusovo križanje. Sedanja cerkev pa je največje predelave doživela okoli leta 1830, za nekaj predelav je poskrbel tudi Jakob Aljaž, ki je bil župnik na Dovjem 38 let. V župnišču mu je posvečena spominska soba. Na pokopališču ob cerkvi so pokopani nekateri alpinisti, ki so se smrtno ponesrečili na Triglavskem pogorju. Med njimi so Klement Juh, planinski pisatelj in filozof Zvone Kofler, Goran Rabič in skakalec Janez Polda.

Dovške hiše so bile nekoč večinoma krite s skodlami ali deskami-strešnicami. Danes so s skodlami krite le še cerkev in znamenja, s strešnicami pa eno ali dve gospodarski poslopji ter stara mrtvašnica na pokopališču. Od stare kovačnice, ki je stala sredi vasi, je ostala le stavba. Na njeni vzhodni strani je preša, v katero so vpenjali vole, da so jih lahko podkovali. Tudi mlinov ni več. Opuščali so jih drugega za drugim. Najdlje je delal Skrabljejev, ko pa je bila leta 1928 v vas napeljana elektrika, je nehal delovati še ta. Kasneje jih je odnesla narasla Mlinca; z lesenimi stavbami je odnesla tudi del dovške zgodovine, saj so bili ti mlinci verjetno stari toliko kot vas in je tudi potok dobil ime po njih.

Kovačnica »Pr Katr« Omenjena kovačnica, v kateri sta tudi preša in lesena izba iz prejšnjega objekta, je bila obnovljena in dana v upravljanje razvojni zadrugi. Člani zadruge so trgovino poimenovali Pr Katr na Dovjem. Katra, ki je živila v kovačnici, je bila krepotna in delovna ženska ter je s skrbjo za zunanji videz hiše dajala Dovjemu razpoznavni pečat. V trgovini danes prodajajo pridelke in izdelke s kmetij. Ponujajo dobrote od domačega kruha, čokoladne pite in orehove potice do domačega žganja in medice. Lahko pa kupite tudi izdelke za posebne priložnosti in darilne

Aljažev stolp

pakete. Njihovo uspešno delo dokazujejo medalje za kakovost domačih živilih izdelkov, ki so jih prejeli na vseslovenski prireditvi na Ptuj.

Sosedstvo kot dolžnost Zanimivost kraja je tudi, da se je razmeroma dolgo na Dovjem ohranilo tako imenovano sosedsvo, ki ga deloma upoštevajo še danes. Sosedsvo je bila nekakšna vaška ustanova-bratovščina. Na sosede se je hiša obrnila, kadar je potrebovala kakršno koli pomoč: ob smrti, nesreči, pri novogradnji ipd. Morebitni prepiri med njimi niso smeli vplivati na sosedске dolžnosti. Za čas, ko je bila hiša potrebna pomoči, se je na prepir pozabilo. Sosedsvo se je nanašalo na hišo, ne na lastnika. Če je kdo postavil novo hišo, je dobil sosede tako, da jih je šel prositi, ali ga sprejmejo za soseda. Ker so sosede vedno, kadar je bilo treba, pomagali, so bili vselej vabljeni na hišna slavlja, še posebej na ohcet. Zato je tu vedno veljalo: sosede so »prva žlahta«.

Spomenik Jakobu Aljažu Ob odcepu v vas Dovje stoji od leta 1989 spomenik Jakobu Aljažu, dovškemu župniku, skladatelju in planinskemu delavcu, ki je tu bival od leta 1898 do smrti leta 1927. Na Dovjem je deloval kar 38 let in se zapisal v zgodovino Slovencev. Bil je med organizatorji pri graditvi vodovoda na Dovjem in ustanovitelj dovškega prosvetnega društva. Dal je pobudo za graditev kulturnega doma, prenovil cerkev sv. Mihaela in župnišče ter bil dušni pastir in vodnik v boljše, naprednejše čase.

Dovje je naselje v občini Kranjska Gora.

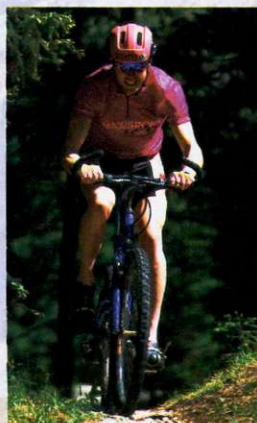
Župnijska cerkev sv. Mihaela

Kovačnica »Pr Kat«

Aljaž je imel pomembno vlogo pri razvoju slovenskega planinstva. V tistih časih so na naših gorah gospodovali predvsem tujci, Avstrijci in Nemci. Jakob je sam pri sebi sklenil, da mora storiti nekaj, kar se za slovenskega ljubitelja planin spodobi. 17. julija 1895 je kupil 5 m² zemljišča na vrhu Triglava in dal nanj postaviti jekleni stolp. S tem dejanjem se je zapletel v spor z Aplenvereinom in nastala je »najvišja tožba«, ki pa jo je Jakob dobil. Jakob Aljaž se je zavedal, da ta zmaga ni le njegova, ampak zmaga vseh Slovencev, ljubiteljev planin, zato je stolp z zemljiščem s posebno listino podaril Slovenskemu planinskemu društvu. To pa se je zahvalilo za dar in za vselej stolp poimenovalo po njem »Aljažev stolp«. Po tej zmagi nad Alpenvereinom so sledile še

druge gradnje v Triglavskem pogorju in dolinah, ki nosijo neizbrisni pečat zgodovine planinstva na Slovenskem. Tako so na njegovo pobudo zgradili Aljažev dom v Vratih, kapelo in kočo na Kredarici, zavarovali so planinsko pot med Malim in Velikim Triglavom ter Tominškovo pot iz Vrat na Kredarico. Njegovo delo je tudi Staničevo zavetišče tik pod vrhom Triglava. Kot vsestranski človek je tudi skladal. Njegova najbolj znana pesem je »Oj, Triglav, moj dom«. Uglasbil je tudi nekaj pesmi Simona Gregorčiča.

Poleg gorništvaja je v okolici priljubljeno tudi gorsko kolesarjenje.

gorenjski ravnini: Trzič, Dobravo pri Kropi in Dovje. Po vrhovih in grebenih Karavank poveže Begunjsčico z Dovško Babo, v sklepnem delu vodi po dolini Kot na vrh Triglava z Aljaževim stolpom, nato pa se po Tominškovi poti spusti v dolino Vrat do Aljaževega doma.

Aljaževa pot od doma do doma Na spominski gorniški poti od Aljaževe domačije v Zavrhu pod Šmarno goro do Aljaževega doma v Vratih lahko stopimo na šest gorskih vrhov, »pozdravimo« osem planinskih postojank ter obiščemo osem cerkva oz. župnišč. Pot, posvečena spominu na življenje in delo Jakoba Aljaža, je vezna gorniško-planinska pot, ki je od Zavrha pod Šmarno goro speljana pretežno po ravnini, potem pa se povzpne na Storžič in Kriško goro. Nato poveže kraje na

Triglav (2864 m) je najvišji vrh Julijskih Alp in najvišji vrh Slovenije. Prvi vzpon na Triglav se je 26. avgusta 1778 na pobudo Žige Zoisa posrečil štirim domačinom iz Bohinja: Luki Korošču, Matevžu Kosu, Štefanu Rožiču in Lovrencu Willomitzerju. Prvi ženski vzpon pa je leta 1870 opravila dvajsetletna Rozalija Škantar iz Srednje vasi, ki je bila kasneje oskrbnica v Vodnikovih koči. Njen oče Jože Škantar - Šest (1809–1891) je bil znan bohinjski gorski vodnik. Eden od težjih plezalnih pristopov na vrh je Triglavska severna stena, ki jo je leta 1890 prvi preplezal trentarski lovec Janez Berginc. Najbolj znana smer je Čopov steber, ki sta ga 1945 preplezala Jeseničan Joža Čop in Ljubljancanka Pavla Jesih. **D**

Aljaževa kapela sv. Cirila in Metoda

Jakob Aljaž (1845–1927)

Knjiga o Kopitarju

1.

ICO, Kamnik

»Ko sem se v Vodichah srečal s pomočnico ravnateljice Osnovne šole Vodice in z ravnateljico vrtca Hedviko Rosulnik, tudi bralko mojih knjig, mi je takoj na prvem srečanju predlagala, da bi ob številnih drugih mojih biografskih romanih (recimo o Petru Pavlu Glavarju, Adamu Ravbarju, Jakobu Aljažu, Simonu Gregorčiču, Dragojli Milek, Jožetu Plečniku, Juliji Primic, Antonu Aškercu itd.) napisal tudi pripoved o Jerneju Kopitarju,« je v spremni besedi v knjigi *Kamen pod gladino* zapisal njen avtor Ivan Sivec. V knjigi spremljamo življenjsko in delovno pot očeta slovenskega jezikoslovja Jerneja Kopitarja, rojenega leta 1780 v Repnjah pri Vodichah, umrlega leta 1844 na Dunaju (pokopan je na ljubljanskem Navju). V Vodichah so osrednji trg poimenovali po slavnem rojaku pa tudi občinsko glasilo se imenuje *Kopitarjev glas*; obstaja tudi Kopitarjevo društvo Slovenija.

Slomškova pesmarica

KD Mohorjan, Prevalje

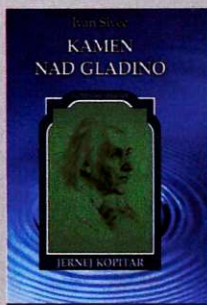
Kulturno društvo Mohorjan s Prevalj je izdalo faksimile prve, osnovni šoli namenjene pesmarice *Šola veselega petja za pridno šolsko mladino*, ki jo je Anton Martin Slomšek izdal leta 1853 v Celovcu. To je prva knjiga bodoče Mohorjeve družbe. 8. oktobra 1953 je po dolgih prizadevanjih v Celovcu nastalo slovensko društvo za izdajanje dobrih knjig (leta 1869 se je preoblikovalo v cerkveno bratovščino in si nadelo ime Družba sv. Mohorja) in kot prvi tisk izdalo zbirko pesmi, namenjeno šoli. Slomšek je pesmarico namenil šolskemu petju, imela je status šolskega učbenika in se je razlikovala od *Slovenske gerlice* v okviru *Drobtinic*. V knjižici so pesmi in njihove uglasbitve. Razdeljene so na *Šolske pesmi* (20 besedil z 49 napevi), *Pesmi veselih otrok* (26 besedil z 58 napevi) in *Poštene zdravičke*. Faksimilu je dodana knjižica, v kateri je Hedvika Vospersnik predstavila Slomškovo pesmarico, predvsem pa njen pomen v času izida.

Slovenija danes

2.

Agencija Baribal, Ljubljana

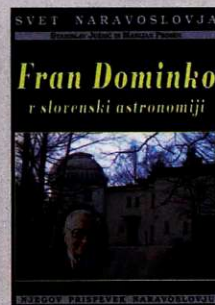
Slovenija danes je fotomonografija o Sloveniji. Poudarek je na zelo izbranih posnetkih, v kratkih poglavjih pa različni avtorji opišejo Slovenijo danes: od kratke zgodovine (Božo Repe), slovenskega načina življenja (Aleksander Lucu), šeg in navad ter hrane in vina (Janez Bogataj), literature in umetnosti (Matjaž Kmecl), filma (Goran Vojnovič), glasbe (Gregor Tomc), športa (Rajko Šugman), ustave (Jernej Pikalo), Slovenije in Evropske zveze (Lojze

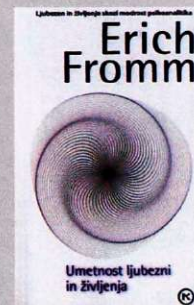
1.

2.

3.

4.

Peterle), turizma (Dimitrij Piciga), ekonomije (Bogomir Kovač), industrije (Matija Tuma), okolja (Dušan Plut), gozda (Boštjan Anko), biodiverzitete (Boris Kryštufek) do Cerkve (Alojz Uran) in religij (Janez Bogataj).

Feng šui atlas

Založba Mladinska knjiga

Feng šui je zakon harmonije za življenjske prostore in priložnosti. *Feng šui atlas*, ki je nazorna in pregledna predstavitev osnovnih načel feng šuia, sta napisala Werner Waldmann in David Gilberto Chong Lee. S to knjigo lahko s pomočjo starih kitajskih pravil v stanovanju, na vrtu, v poklicu ali v osebnih odnosih ustvarimo neoviran pretok energije in s tem izboljšamo kakovost svojega življenja. Atlas ponuja obsežen pregled možnosti uporabe feng šuija. Temeljna načela feng šuija so nazorno in pregledno podana v barvnih preglednicah. Jasno in nazorno oblikovane strani omogočajo hitro orientacijo. Razlage spremljajo konkretni primeri iz vsakdanjega življenja in praktične rešitve morebitnih težav.

Fran Dominko

3.

Založništvo Jutro

V knjižici *Fran Dominko v slovenski astronomiji* Stanislav Južnič in Marijan Prosen opisujeta astronomsko pot prof. Frana Dominka, ki je po študiju fizike na univerzi v Bologni postal asistent na tamkajšnjem astronomskem inštitutu, zaradi fašističnega pritiska se je umaknil v Jugoslavijo na astronomski observatorij v Beograd in na povabilo prišel v Ljubljano, kjer je ostal do konca življenja in predaval astronomijo na Univerzi v Ljubljani. Boter Dominkove ljubljanske kariere je bil ljubljanski akademik Anton Peterlin. Inštitut Jožef Stefan je pod Peterlinovim vodstvom uresničil marsikatero Dominkovo željo za potrebe slovenske astronomije in merjenja točnega časa. Opisano je Dominkovo delo pri graditvi ljubljanskega Astronomsko-geofizi-

kalnega observatorija, popularizaciji astronomije in delež pri zgodovini slovenskega naravoslovja. Avtorja sta poudarila premalo znano dejstvo, da je Dominko z urejevanjem *Zbornika za zgodovino znanosti in tehnike* pri Slovenski matici postavljaj temelje za katedro zgodovine znanosti na ljubljanski univerzi.

Vodnik po Celju

Fit media, Celje

Žepni turistični vodnik Celje je klasični moderni dvojezični (slovensko-angleški) turistični vodnik s kratkimi in jedrnatimi opisi in z mnogimi izbranimi fotografijami. Vsebina je razdeljena v kratka poglavja: *Mesto v številkah*, *Mesto na sotočju in križpotju*, *Listi iz zgodovine*, *Ne zgrešite*, *Kulinarika*, *zabava*, *Rekreacija*, *šport*, *sprehodi*, *Prireditve*, *Celjski mit: Friderik in Veronika*, *Alma Karlin*, *Dobrna*, *Štore*, *Vojnik*, *Izleti*, *Informacije*.

Erich Fromm

4.

Založba Mladinska knjiga

Erich Fromm (1900–1980) je bil nemški psiholog, psihoanalitik in filozof. Zaradi pritiska nacizma se je moral kot Jud umakniti iz Nemčije, znanstveno pa se je uveljavil v ZDA. Njegova najbolj znana dela so že prevedena v slovenščino, med strokovnjaki in širšo javnostjo pa uživa izjemen ugled. Fromm je na ozadju bogate tradicije evropskega razumevanja sveta in budistične poglobljenosti tenkočutno premišljeval o občečloveških konceptih in jih osvetlil z orodjem Freudove psihoanalize. Zdaj sta tudi v *Žepnicah* pod skupnim naslovom *Umetnost ljubezni in življenja* izšli dve njegovi deli. V *Umetnosti ljubezni življenja* z vsjo globino in širino premišljuje o večnih temah, ki se dotikajo vsakogar. »V problemu ljubezni vidi večina ljudi predvsem vprašanje, ali so ljubljani, ne pa vprašanja, ali ljubijo,« je zapisal Fromm v prvem poglavju *Ali je ljubezen umetnost*. Spremni besedi sta napisala Vladimir Struk in Milan Štrukelj.

V Slovenijo iz Japonske priletel prvi čarter

Na Letališču Jožeta Pučnika Ljubljana smo lahko v petek, 29. avgusta, ob 18.40 slavnostno pozdravili prihod prvega direktnega čarterskega leta iz Japonske v Slovenijo, s katerim je prispel tudi ugleden predstavnik japonskega partnerja JTB Corp. Toru Furusawa, generalni direktor oddelka za mednarodno sodelovanje in promocijo turizma pri JTB Corp. Slovenski turistični delavci so prepričani, da gostje iz Japonske v slovenskem turizmu predstavljajo vse pomembnejši segment, čarterska povezava pa pomeni dodatni potencial, da se Slovenija približa vzhodnoazijskemu trgu.

O pomenu prvega čarterskega leta med Tokiom in Ljubljano so predstavniki slovenskih in japonskih partnerjev govorili na tiskovni konferenci na Brniku, kjer so ta dogodek označili za temelj nadaljnega sodelovanja in povezovanja ne le na turističnem, temveč tudi na drugih področjih. Minister za gospodarstvo Andrej Vizjak je poudaril, da Slovenija postaja vse

bolj prepoznavna na teh trgih in da čarterski poleti odpirajo nove dimenzije v prihodnje.

Za zdaj sta sicer dogovorjena le dva čarterska leta, in sicer poleg omenjenega, s katerim je v Slovenijo prispelo 350 gostov iz Japonske, prav toliko pa se jih tudi vrača, še let 12. septembra. Tako minister kot vodstvo Aerodroma Ljubljana in Slovenske turistične organizacije (STO) pa upata, da bo v prihodnje ta povezava postala redna.

Podobne cilje ima tudi največji japonski turistični operater JTB Business World Tokyo Corp., s katerim je STO podpisala pogodbo o izvajanju komunikacijskih aktivnosti, katerih cilj je bila vzpostavitev direktnih čarterskih letalskih poletov iz Japonske v Slovenijo. Izvršilni direktor korporacije za Evropo Kazuhisa Sano je zagotovil, da se bodo trudili Slovenijo kot turistično destinacijo uveljaviti tudi na drugih trgih Daljnega vzhoda, v Koreji, Tajvanu, na Kitajskem in v drugih državah. Korporacija ima namreč močno mrežo v azijskih državah.

»Izrednega pomena je, da japonski trg velja za najbolj razvitega v Aziji in je zgled drugim trgov. Ko se na japonskem trgu sistematično pojaviš, to ne poveča samo uspeha države, ampak celotne regije,« je poudaril direktor STO Dimitrij Piciga, ki je prepričan, da bo v prihodnje japonski trg za Slovenijo pomenil še veliko več kot sedaj.

Japonski gostje v slovenskem turizmu predstavljajo vse pomembnejši segment. Samo v prvih sedmih mesecih tega leta je Slovenijo obiskalo nekaj več kot 21.000 potnikov iz Japonske, kar pomeni več kot 29.000 prenočitev. Do konca leta Piciga pričakuje, da bo številka preseгла 50.000. Velja, da gostje iz Japonske običajno prihajajo septembra, novembra in februarja in tako zapolnjujejo praznine zunaj sezone. Poleg tega imajo pre-

Na tiskovni konferenci so predstavniki slovenskih in japonskih partnerjev govorili o pomenu prvega čarterskega leta med Tokiom in Ljubljano.

Pristanek letala boeing 747 japonske letalske družbe Japan Airlines Corp.

cej veliko kupno moč in za turistična potovanja namenajo na primer kar dvakrat več kot Korejci.

Poleg turističnega uspeha pa čarterski leti iz Japonske pomenijo tudi potrditev kompetentnosti, saj je bilo organizacijsko in tehnično zahtevno poskrbeti za pristanek enega največjih letal, boeinga 747. »Naša družba se je na to dobro pripravila ter ima vso potrebno infrastrukturo in sredstva,« je zagotovil predsednik uprave Aerodroma Ljubljana Zmago Skobir in pri tem spomnil na trud, ki so ga morali vložiti za vzpostavitev čarterja. Za trud se je Aerodromu Ljubljana zahvalila Kazuyo Itaya, direktorica regionalnega predstavništva Japan Airlines International Co., Ltd za Avstrijo in Srednjo Evropo, letalske družbe, ki izvaja čarterske lete med Japonsko in Slovenijo.

K uspešnemu dogovoru za čarterske polete je pomembno pripomoglo tudi odprtje japonskega veleposlaništva v Sloveniji, saj so se s tem leta 2006 začela dogovarjanja. Omenjeni dogodek je zato uspeh tudi za japonskega veleposlanika v Sloveniji Šigeharuja Maruyama, ki se je slovenski javnosti prvič uradno predstavil prav na ta dan, prebivalce Slovenije pa povabil, naj tudi oni obiščejo Japonsko v okviru kampanje »Visit Japan Campaign« in na ta način spodbujajo medkulturno menjavo. Vidno zadovoljen je bil tudi slovenski veleposlanik na Japonskem Miran Skender, ki je prepričan, da je to prvi korak k odličnemu razumevanju med obema državama, in ob tem zasluge za to povezavo pripisal tudi slovenskemu predsedovanju EU, ki je zunaj Evrope močno dvignilo prepoznavnost države.

Prihod 350 gostov iz Japonske

Toru Furusawa, predstavnik japonskega partnerja JTB Corp., in Zmago Skobir, predsednik uprave Aerodroma Ljubljana

Vzpostavitev neposrednih čarterskih poletov iz Japonske je pomemben korak naprej pri sistematičnem trženju slovenske turistične ponudbe na čezmorskih trgih in je rezultat prizadevanj Slovenske turistične organizacije (STO), slovenskih turističnih agencij ter slovenskega turističnega gospodarstva za povečanje števila gostov s tega 128-milijonskega trga.

Gostje iz Japonske si bodo v treh dneh ogledali lepote Ljubljane, Postojnske jame in Bleda, nato pa se za štiri dni odpravili na Hrvaško.

Ex Ponto o veri in verovanju

Lucija Horvat, foto: Pierre Borasci, Plasma, Biro Istvan

Med 13. in 23. septembrom bo v Ljubljani na različnih lokacijah potekal 15. festival Ex Ponto, ki bo predstavil tematsko trilogijo politika – vera – družina. Organizatorji so izbrali osem predstav, del velikih avtorjev.

Pantagruelova svakinja (foto: Pierre Borasci)

Dolgi petek (avtor fotografije: Biro Istvan)

Random – Plasma-project 9 (foto: arhiv Plasma)

Letošnji program bo osredinjen na vero in verovanje, in ker ju je med vsem nekako najteže predstaviti, se vseh osem izbranih predstav religije in vere ne dotika neposredno, ampak govorijo o veri v ljubezen, srečo, življenje, v državo, v nekaterih celo v hedonizem. Predstave bosta dopolnili skupinska razstava *Razmerja moči?* v Galeriji Vžigalica, galerija Mestnega muzeja Ljubljana, in Galeriji Škuc ter samostojna razstava multimedijske umetnice Tanje Vujinović *Supermono 2/3* v Galeriji Kapelica.

Začetek v Drami Začetek festivala je napovedan za 13. september v ljubljanski Drami s predstavo *Pantagruelova svakinja* romunskega režiserja Silviuja Purcareteja. Gargantua in Pantagruel sta literarni osebi francoske renesanse, ki z iskrivo lucidnostjo, polno življenjske radosti, grotesknim realizmom in

ostro kritiko katolicizma ter obskurnosti že stoletja navdihujeta dolgo vrsto literatov in filozofov pa tudi gostilničarjev. Silvio Purcarete, ki živi v Franciji, je s *Pantagruelovo svakinjo* naredil poklon temu slavospevu humanizma in avtorju Françoisu Rabelaisu. Naslednjega dne bo v Stari elektrarni na sporedu *Dolgi petek* uveljavljenega režiserja Gáborja Tompe, prirejen po romanu *Kadiš za nerojenega otroka* madžarskega pisatelja in nobelovca Imra Kertésza. *Kadiš* je aramejska žalna molitev, ki opeva božjo svetost in odrešitev. V drami gre za soočanje s preteklostjo, ki vpliva na sedanjost.

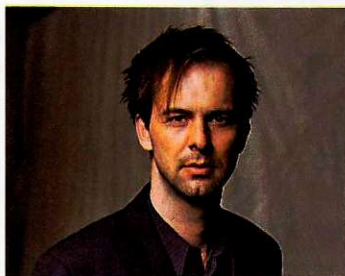
Bogat program Mednarodna skupina Nedcompany bo gostovala s popopero *Balada o Ricky in Ronnyju*. Avtorja predstave Anna Sophia Bonnema in Hans Petter Dahl sta ustvarila pop le na prvi posluš. Izmenjujo-

ča čustvovanja, ki kolebajo med brezobzirnostjo in senzitivnostjo, podpira elektronska glasbena kompozicija. S Strindbergovim *Mrtvaškim plesom* bo gledališki laboratorij Sfumato z režiserko Margarito Mladenovo predstavil odnos med ostarelim častnikom in njegovo ženo. Na Ex Pontu se bo prvič po premieri v Kanjiži predstavil *Sho-bo-gen-zo* režiserja Josefa Nadj, ki je uprizoritev pripravil na podlagi misli starega japonskega mojstra zena Dogna. Podlaga za predstavo *Pijana noč 1918*, ki jo bodo izvedli v Cankarjevem domu, je roman *Pijana novembrska noč 1918* Miroslava Krleža pa tudi druga Krleževa dela. Za njo bo v Stari elektrarni na sporedu predstava *Random* švicarske skupine Plasma, ki velja za pravo odkritje zadnjih let. Festival Ex Ponto se bo končal 23. septembra v Slovenskem mladinskem gledališču z Brechtovo predstavo *Bobni v noči* v produkciji makedonskega Narodnega gledališča Vojdan Černodrinski iz Prilepa in v režiji Martina Kočovskega, ki je poiskal navdih pri patološkem nezanimanju »malega človeka« za osebno svobodo in ljubezensko semiotiko. V predstavi bo v živo muzicirala makedonska zasedba Foltin, v okviru festivala pa bo imela tudi samostojni koncert.

Pogovori z ustvarjalci Spremljevalni program festivala Ex Ponto bo poleg že omenjenih razstav obsegal tudi moderirane pogovore med ustvarjalci, strokovno javnostjo in občinstvom po koncu vsake predstave. Ob glavnem programu Ex Ponta bosta predstavljene tudi dve slovenski premieri: *Medejin krik* v režiji Saše Jurcerja ter *Striček Vanja in 12 šopkov* po motivih Strička Vanje A. P. Čehova v režiji Barbare Novakovič. ■

Festival Komedija

Med 26. in 31. avgustom je na Ljubljanskem gradu potekal gledališki festival Komedija pod zvezdami, ki se je začel s premierno uprizoritvijo nove komedije *Ona+on* avtorja in režiserja Matevža Luzarja, v kateri sta nastopila Pia Zemljič in Primož Pirnat. Komedija pod zvezdami 2008, ki je že drugo leto potekala v organizaciji Gustav filma ter v sodelovanju s Festivalom Ljubljana in Grand Hotelom Union, je prinesla svež in aktualen izbor že in še ne videnih predstav, ki sproščajo občinstvo. Obiskovalci so si lahko ogledali tri gostujoče predstave: monokomedijo Valterja Dragana *Za znoret*, ki se je ljubljanski publiki predstavila prvič, svetovno uspešnico *Orka* z Gregorjem Bakovičem in Barbaro Cerar ter nov avtorski projekt Gregorja Čušina z naslovom *Pešec*, ki »odgovarja na vprašanja«: Kaj imata skupnega Mojzes in šofer avtobusa? Zakaj se papež vozi s kolesom? In kaj družijo Čušina in Pavla iz Tarza? Festival se je kon-

Igralec Uroš Fürst

čal 31. avgusta s 444. ponovitvijo *Jamskega človeka* v produkciji Gustav filma in Theatra Mogul. *Sklepna predstava Jamski človek* v režiji Nataše Barbare Gračner in izvedbi Uroša Fürsta je že stara znanka ljubiteljev gledališke komedije. Komedijo o odnosih med spoloma je od premiere leta 2002 videlo več kot 120.000 gledalcev, s čimer je postavila slovenski gledališki rekord. S 100. ponovitvijo monokomedije *Kolumbovo jajce* pa se bo 15. septembra začela tridnevna Komedija pod zvezdami na Starem gradu Celje, kjer bodo odigrali tudi komediji *Pešec* ter *Ona+On*. L. H.

Kogojevi dnevi

Prosvetno društvo Soča Kanal že 29. leto pripravlja festival resne glasbe, ki nosi ime primorskega skladatelja Marija Kogoj. Kogojevi dnevi so se začeli v petek, 29. avgusta, in povezujejo kraje, ki jih je skladatelj zaznamoval: Kanal in Gorico, kjer se je šolal, Trst, kjer se je rodil, in Ljubljano, kjer je služboval. Festival, ki je prinesel tudi predstavitev novonastalih skladb – vsak izmed 11 koncertov je ali še bo ponudil kakšno noviteto

– vsako leto seže še v nekatere primorske in zamejske kraje. Letos s koncerti obiskuje Deskle, Gorenji Tarbij v Slovenski Benečiji in Reko na Hrvaškem. Na uvodnem koncertu je v cerkvi sv. Marije Vnebovzete v Kanalu ob Soči poleg komornega godalnega orkestra Slovenske filharmonije pod vodstvom dirigenta Antona Nanuta nastopila priznana flavtistka Irena Grafenauer. Krstno je izvedla skladbo, ki jo je zanjo napisal skladatelj Ivo Jevtič. Začetek Kogojevih dni je zaznamovalo tudi odprtje razstave del akademskega slikarja Lojzeta Špacapana, festival pa letos zaznamujejo tudi nekateri glasbeni jubileji. Tako se bodo 5. septembra v Kanalu spomnili stote obletnice rojstva francoskega skladatelja Oliviera Messiaena, 25. septembra v Desklah pa desete obletnice smrti domačega ustvarjalca Marjana Gabrijelčiča, čigar dela bodo izvajali solisti, zbor in orkester ljubljanske Opere. L. H.

Skladatelj Marij Kogoj

Napovednik dogodkov

ČETRTEK, 4. 9. 2009

18.30 Dvorni trg: Akademski folklorna skupina France Marolt: Slovenski ljudski plesi ob Ljubljani

19.30 Ljubljana: Betontanc: Marš ljubezni – gledališko-glasbeni spektakel

20.00 Zlati zob: Carne Cruda (ZDA) – latino, karibska glasba

PETEK, 5. 9. 2009

19.30 Kongresni trg: Ciril Horjak alias Dr. Horowitz: Ena koroška – branje pravljič

20.00 Cankarjev dom: Marko Hatlak & Funtango – tango, džez, klasična glasba

21.00 Cankarjev dom: Marko Pokorn: Kdo vam je pa to delu? – satira

SOBOTA, 6. 9. 2009

11.00 & 13.00 Dvorni trg: Komorni zbor Vocis imago & Stari mački: Ljubljana, zapleši in zapoj – ljudske pesmi, džez

11.00 & 17.00 Lutkovno gledališče Ljubljana: S. Makarovič: Sapraniška – lutkovna predstava za otroke od 3. leta dalje

21.00 Cankarjev dom: Marko Pokorn: Kdo vam je pa to delu? – satira

NEDELJA, 7. 9. 2009

11.00 Narodna galerija Slovenije: Javno vodstvo po razstavi Slovenski impresionisti in njihov čas z dr. Andrejem Smrekarjem

11.00 & 17.00 Lutkovno gledališče Ljubljana: Z. Krilič: Jajce – gledališka predstava za otroke od 4. do 8. leta

11.00 Mestni muzej Ljubljana: Medkulturni dialog in vloga Judov v Sloveniji – okrogla miza v okviru evropskega dneva judovske kulture

PONEDELJEK, 8. 9. 2009

14.00 Cankarjev dom: Mednarodni dan pismenosti – okrogla miza

20.00 Trubarjev antikvariat: Mojca Menoni Sikur, violina, Martin Sikur, violončelo, Sofia Ristič, harfa – večer francoske glasbe

TOREK, 9. 9. 2009

18.00 Kongresni trg: Cirkokrog – cirkuška ustvarjalna delavnica za otroke do 9. leta starosti

19.30 SNG Drama: C. Marlowe: Edvard Drugi

20.00 Trubarjev antikvariat: Trio Volk Folk – ljudska glasba

SREDA, 10. 9. 2009

18.00 Kongresni trg: Cirkokrog – cirkuška ustvarjalna delavnica za otroke do 9. leta starosti

19.30 Slovensko mladinsko gledališče: Ivan Cankar / Silvan Omerzu: Hiša Marije Pomočnice

20.00 Trubarjev antikvarjat: Jože Bogolin, tolkala

**RADIO
ZELENI VAL**
93.1 & 97.0 Mhz

ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

Isti planet, drugi svet

Monika Maljevič

Raztreseni znanstvenik Trevor se z nečakom Seanom odpravi iskat izgubljenega brata Maxa, ki je izginil med raziskovanjem vulkanov.

V družinski pustolovščini *Potovanje v središče Zemlje* se trije raziskovalci podajo na čudovito potovanje, kjer jih čakajo dih jemajoči kraji in nanje pretijo številne nevarnosti.

Med raziskovalno odpravo na Islandiji se vizionarski znanstvenik Trevor Anderson (Brendan Fraser), njegov nečak Sean (Josh Hutcherson) in prelestna lokalna vodnica Hannah (Anita Briem) nepričakovano znajdejo v jami, od koder je edini izhod globlje in globlje v smeri proti središču Zemlje. Med potovanjem skozi še nikoli videne svetove se trojica sooči z nadrealističnimi in nepojmljivimi bitji, med drugim z mesojedimi rastlinami, ogromno letečo pirajo in dinozavri. Avanturisti kmalu ugotovijo, da morajo najti pot nazaj na površje Zemlje, če se želijo rešiti, saj se povečuje delovanje prežečih vulkanov okrog njih ...

O filmu Nove revolucionarne filmske tehnike s spektakularno realistično fotografijo prestavijo gledalce epske pustolovščine v srce divjega potovanja glavnih junakov. *Potovanje v središče Zemlje* je dinamična in razburljiva pustolovska priredba romana Julesa Verna. Gre za prvi igrani akcijski celovečerni film, posnet v digitalni tehniki 3D. Film *Potovanje v središče Zemlje* si bo mogoče ogledati v klasičnih kinematografih, v tistih, ki omogočajo projekcije RealD 3D pa tudi tridimenzionalno različico.

Režiser Eric Brevig je dejal, da je bila zanj priložnost, da priljubljeni roman Julesa Verna razvije v sodobno zgodbo z novimi liki in uporabo najsodobnejše tehnologije zelo razburljiva: "S *Potovanjem v središče Zemlje* sem želel ujeti raziskovalnega duha, željo po odkritjih in prepričanje, da je vse mogoče. Nekatere

Journey to the Center of the Earth

Režija: Eric Brevig

Žanr: družinska pustolovščina

Scenarij: Michael D. Weiss, Jennifer Flackett in Mark Levin po romanu Julesa Verna

Igrajo: Brendan Fraser, Josh Hutcherson, Anita Briem, Seth Meyers, Jean Michel Paré, Jane Wheeler, Frank Fontaine

Premiera: 4. 9. 2008

Distribucija: Blitz Film & Video Distribution

kulis. Ena od njih je bila 15 x 10 metrov velika kamnita stena, ki so jo s pomočjo računalniških učinkov raztegnili v nekaj sto metrov dolgo skalo. Scenografijo za podvodni svet so naredili v montrealškem olimpijskem bazenu. V končni različici filma vidimo 726 posnetkov, ki so obdelani s posebnimi učinki, skupaj pa so jih ustvarili več kot 1.400.

Ustvarjalci filma *Potovanje v središče Zemlje* obljublajo neprekosljivo filmsko izkušnjo s številnimi nepozabnimi spektakularnimi prizori. To jim je omogočila nova tehnologija snemanja, ki omogoča zajemanje posnetkov v visoko ločljivem tridimenzionalnem formatu. Zato film *Potovanje v središče Zemlje* zagotavlja najpopolnejšo projekcijo 3D doslej. **D**

zgodbe so večne in pripoved o treh raziskovalcih, ki si med seboj pomagajo, je gotovo ena izmed njih. Misel, da lahko počneš nekaj, o čemer drugi samo sanjajo, že od začetka civilizacije razburja človeško domišljijo."

Da bi zajel prostrane panorame, od ledeniških vrhov Islandije do širokih morij v središču Zemlje, in osupljive podrobnosti, od okamenelih gobastih gozdov do apnenčastih skalnih formacij, je Brevig na pomoč poklical armada ustvarjalcev posebnih učinkov. Da so dosegli končni videz filma, je bilo potrebno sodelovanje več kot dvesto umetnikov.

Presenetljivo je večina produkcije potekala v Montrealu. Ta komaj v čem spominja na džunglo, vendar se je izkazalo, da je severni del mesta z bližnjo okolico zelo primeren za postavitev filmskih

Korak za korakom ljudje gradimo svoje sanje.
Uresničujemo jih in verjamemo, da to počnemo za vse življenje.

080 19 20 • www.ZavarovalnicaMaribor.si

**Brez zavarovanja
je vse kot list v vetru**

ZAVAROVALNICA MARIBOR

Italijanska rariteta

Miha Dovč, foto: Matej Mihinjač, oba SAGA Institute

Lancia ypsilon 1,3 multijet 16V momo design

Ob teh dveh besedah v naslovu najprej pomislimo na prestižne avtomobilске znamke naših zahodnih sosedov, kot so Ferrari, Lamborghini ali Maserati, vendar ni govora o teh avtomobilih. Lancia ypsilon je redek pojav na naših cestah, čeprav ga v tej obliki srečujemo (največkrat na morju, kamor se pripeljejo gospe na dopust) že več let.

Redek Ker je verjetnost srečanja s tem avtomobilom enaka verjetnosti srečanja s F430, bodo pogledi švigali za vami, kot za 'vzpenjajočim se konji-

TEHNIČNE KARAKTERISTIKE

TEHNIČNI PODATKI	LANCIA YPSILON 1,3 MULTIJET 16V
vrsta motorja	turbodizelski, štirivaljni, vrstni, 4 ventili na valj
prostornina v ccm	1248
moč v kW (KM) pri vrt./min	77 (105) pri 4.000
največji navor v Nm pri vrt./min	200 Nm pri 1.750
menjalnik	ročni, petstopenjski
pogon	na prednji kolesi
mere (dolžina x širina x višina) v mm	3.810 x 1.704 x 1.530
medosna razdalja v mm	2.388
prtljažnik v litrih	215 - 290
masa praznega vozila (nosilnost) v kg	1.120 (400)
največja hitrost v km/h	177
pospešek 0-100 km/h v s	10,3
poraba (po normah EU) v l/100 km	5,7/4,1/4,7
poraba na testu v l/100 km	5,6
cena vozila v EUR	16.490

čem'. Tudi zato se ga čedalje zahtevnjša avtomobilska populacija še zdaleč ni naveličala in marsikdo meni, da gre za povsem svež izdelek italijanske avtomobilске industrije. Rumeno-črna barvna kombinacija še bolj priteguje poglede, dvobarvna 16-palčna platišča iz lahke litine pa dajejo občutek, da ne gre za osnovni model. Občutek ne vara. Paket opreme 'Momo design' je največ, kar si lahko omislite pri temu modelu s konca abecede. A če je zunanost avtomobila atraktivna kot Monica Bellucci, tega na žalost ne moremo trdititi za notranost. Ker so merilniki pomaknjeni na sredino

armaturne plošče, je pred voznikom praznina. Vendar k sreči ne cenena plastika, marveč mehka tkanina. Prijetno presenečenje. Volan, sedeži in prestavna ročica so izdelani v istem duhu. Športno agresivnost je zamenjala prefinjena eleganca. Prednja sedeža sta čvrsta, vendar skoraj brez vsakršne ledvene in ramenske opore, volan z belimi šivi pa ni namenjen

hitremu preprijemanju in tudi ne nosi emblema 'Momo', čeprav bi marsikdo ob videnju napisal 'Momo design' na B-stebričku pomislil na to. Verjetno je opazka o nešportnosti povsem neupravičena, saj gre še vedno za majhen, eleganten avtomobil, vendar nas je privlačna zunanost napeljala k temu, da smemo pričakovati kaj več. Vozilo je namenjeno štirim, najverjetneje potnicam. Kolenskega prostora je dovolj tudi za prednjima sedežema zaradi vzdolžno pomične zadnje klopi, ki poveča prtljažni prostor za 75 litrov, a hkrati odšči nekaj kolenskih centimetrov.

Poskočen Motor je znan hišni izdelek prostornine enega litra in treh decilitrov, ki kuri plinsko olje. V pandi in grande punktu je ponujal vsega 51 in 66 kilovatov, 'ypsilonki' pa so jih namenili kar 77 ozirom sto in pet zelo iskrih italijanskih 'žrebcev'. Sprva pokaže vse 'kvalitete' majhnih dizelskih agregatov s puhalnikom, saj se igla merilnika zelo neodločno vzpenja po skali motornih vrtljajev, ko le doseže dvatisočaka pa vsa konjenica odločno zagalopira v kas, tako da merilnik zlahka spleza tudi prek 'štiritisoč' vrtljajev, ki jih tovrstni agregati ne marajo preveč. Vleka je zagotovljena v vsaki izmed samo (!) petih prestav. To je zamera, ki je nikakor ne moremo oprostiti tej prikupni lepotički, saj je bil koncern Fiat eden prvih avtomobilskih izdelovalcev, ki je začel vgrajevati šesto prestavo. Zakaj je ta lancia torej nima? Hrup v kabini bi bil pri naši avtocestni omejitvi manjši, saj se motorna gred takrat vrtili s 3000 vrtljaji. Merilniku hitrosti ne verjemite preveč, saj ni zgled točnosti. Poraba se je gibala med 5 in 6 litri, odvisno od tipa cest. Izlet štirih potnic na nakupovanje v Trst bo dvignil porabo proti šestici. Poleg že omenjenega hrupa v kabini bo potnice zmotilo tudi živčno poskakovanje zadka avtomobila čez ne najbolj kakovostno zgrajena slovenska avtocestna cestišča. Nizkoprsečne gume, znižano podvozje in kratka medosna razdalja tu pač terjajo svoj davek. Se pa mala lancia zato dobro znajde med ovinki, čeprav nagibanje karoserije ne vlija ravno najboljšega občutka.

Edinega pravega tekmeča tako po elegantnosti kot po ceni najdemo pri 'bratranču' - fiatu 500. Medtem ko je lancia ypsilon v jeseni svojega življenja, je 500 v pomladi, a kljub temu prva še vedno dobro skriva svoja leta. Da jih ni veliko na cesti, je kriva tudi cena, saj z nakupom nekaj dodatne opreme za vožnjo v domačo garažo zahteva skoraj 20 tisočakov. Precej za vozilo tega velikostnega razreda, a ekskluzivnost je vedno imela svojo ceno. ■

Novici

LADA C-CROSS Na letošnjem avtomobilskem salonu v Moskvi lahko obiskovalci občudujejo prvi rezultat Renaultovih naporov glede modernizacije prodajne palete pri ruskem avtomobilističnem gigantu. Ladin prototipni kompaktni SUV-križanec naj bi leta 2012 nadomestil obstoječega ruskega off-road klisaka z oznako niva, ki je na trgu že od sredine sedemdesetih let prejšnjega stoletja. Kompaktni C-Cross (dolžina: 4410 mm, širina: 1810 mm, masa: 1370 kg), ki je zasnovan na tehnološki platformi modela megane, ponuja uporabniku podobno odmerjene zunanje mere kot Volkswagnova prodajna uspešnica z oznako tiguan.

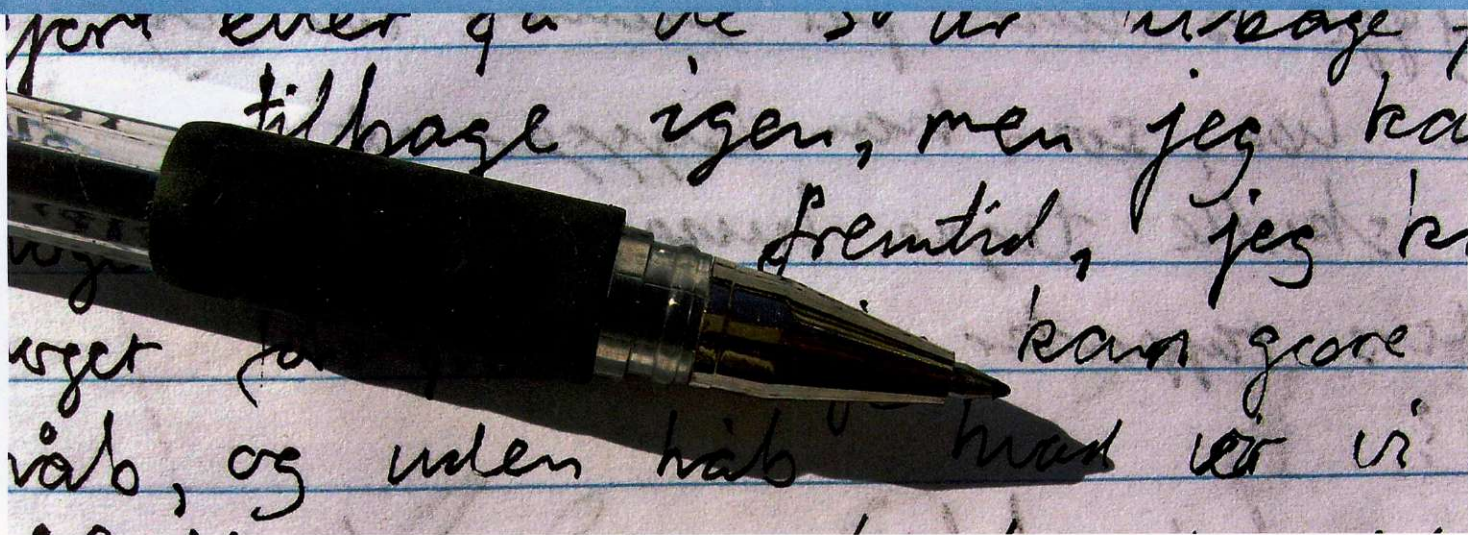
SEAT IBIZA CUPRA & ECOMOTIVE Seat širi ponudbo pri svojem najnovejšem modelu ibiza z različicama cupra in ecomotive. Predstavljata skrajnosti v ponudbi, saj gre v prvem primeru za izrazito športen, v slednjem pa izrazito varčen model. Cupra je bila ustvarjena za bolj temperamentne voznike, kar kaže tako z zunanjo podobo kot tehniko. Pod pokrovom se namreč skriva bencinski 1,4-litrski TSI z dvema polnilnikoma in 132 kW (180 KM), menjalnik pa je DSG s sedmimi stopnjami. Vozne lastnosti naj bi bile prepričljive, hkrati pa tudi poraba goriva v mejah normale. Če ste izrazito varčno naravnani in ekološko ozaveščeni, pa vas bo prepričala različica ecomotive, ki ima turbodizelski agregat 1,4 TDI ter 59 kW (80 KM). Z različnimi dodelavami, predvsem aerodinamike, jim je uspelo doseči izpust CO₂ le 99 g/km, kar ga uvršča med najčistejše avtomobile v razredu in tudi nasplah.

ARISTOTELI BITSIANI.

Mačkova ulica 1, Ljubljana

Grafologija analizira rokopis

Razkrite skrivnosti rokopisa

Lucija Horvat, foto: arhiv Demokracije, Gregor Ponhlevn

Vsak človek ima svoj lastni rokopis, iz katerega marsikaj razberemo. Grafologija je razumska veda, čeprav jo imajo mnogi za alternativno. Pisava veliko pove o psihofizičnem stanju pisca, lahko pa tudi o njegovem zdravstvenem stanju.

Obstoj grafologije, ki se je ohranila skozi stoletja vse do danes, potrjuje, da gre za eksaktno vedo, ki temelji na resnih argumentih. S podrobnim pregledom pisave grafolog lahko oceni okrog 300 značilnosti pisave, med katerimi so oblika, prostorska porazdelitev, značilnosti črk in stavkov. Grafologa pri delu zavezuje strogi kodeks etike. Zanimanje za način in obliko pisanja, s čimer se grafologija ukvarja, se je razvilo iz ugotovitve, da so odrasli, ki so se kot otroci vsi učili pisanja na enak način in z istim učiteljem, z odraščanjem v svoj način pisanja vnesli bistvene spremembe glede na priučeno. Pojavilo se je vprašanje, zakaj nekateri odstopajo od šolskega modela, medtem ko drugi priučene pisalne značilnosti obdržijo. »Ko se oseba nauči pisati, postopoma začenja spreminjati obliko in velikost črk, ne da bi s tem zmanjšala čitljivost pisave, kar pravzaprav ni naključno, kot bi si lahko razlagali, pač pa se preoblikuje v skladu s tem, kaj ima pisec rad in česa ne. Ko

pisava enkrat postane samodejna, znova prevzame spontane gibe, ki jih je uporabljal v svojih otroških čečkarjih,« pripoveduje grafologinja Meta Mihelčič. Tako se posameznikove pristne značilnosti izražajo skozi rokopis.

Edinstvenost rokopisa Ker je vsaka oseba edinstvena, je tudi vsak rokopis edinstven. Dveh enakih rokopisov ni, kakor ni dveh enakih prstnih odtisov. Vsakdo piše edinstveno, neposredno iz sebe ne glede na to, kako je bil

načen, ter hkrati upošteva šolska pravila, ki so bila v veljavi v določenem obdobju in v določenem času. Pri vsem tem je vsebina besedila za grafologa popolnoma nepomembna. Grafologija se namreč ukvarja z ugotavljanjem značaja osebe na podlagi rokopisa. »Na podlagi pisave lahko razberemo prirojeni temperament pisca, njegove pridobljene kvalitete, talente, inteligenco, stopnjo samomotivacije, strahove, poklicne sposobnosti, osebno zrelost, uje-manje z okolico ... in še mnogo

nogo ali usta, ljudje brez rok namreč pogosto držijo pisalo z nogo ali usti. Pisava izpričuje notranje psihološke procese, ki niso aktivno vključeni v aktualne zavestne zaznave. Zato se pisec med pisanjem ne more aktivno osrediniti na samo psihomotorično obliko pisave; tudi če poskuša estetsko podobo pisave zavestno prirediti, s tem ne more ogroziti objektivnosti grafološke analize.

Potlačena čustva Grafološka analiza razkriva psihofizično stanje pisca, torej njegovo ekstravertiranost oziroma introvertiranost, energetska opremljenost, talente, funkcije, libido, do neke mere celo zdravstveno stanje in nevrotične strukture, saj je vsak od nas malce zaznamovan z eno od nevrotičnih struktur, kot so depresivnost, prisilnost, histeričnost ali shizoidnost, kar pa ni nič nenormalnega. Vedeti moramo, da zelo veliko življenjskih težav izhaja iz zanikanja čustev. Določena čustva se potlačijo, ker smo se tega naučili v primarni družini, kasneje pa se tako ravnanje lahko ob določenih stresnih dogodkih utrdi. »Ker se nekatera čustva v določenem okolju označujejo kot neprimerna, jih potisnemo v

Rokopis je umopis, saj so možgani tisti, ki po mišicah pošiljajo signale in vodijo roko, nogo ali usta.

Potlačena čustva lahko povzročijo bolezni.

več. Pri grafologiji ne gre za uganjanje, temveč za izrazito strokoven pristop, ki se v praksi vedno potrjuje kot eden najobjektivnejših pristopov,« pravi Meta Mihelčič. Med pisanjem je piščev um namreč osredotočen na tekst, ki ga piše, zato ga vedno piše podzavestno. Potemtakem bi se rokopis moral imenovati umopis, saj so možgani tisti, ki po mišicah pošiljajo signale in tako vodijo roko,

ozadje. Neprijetna čustva se pogosto označujejo kot slaba, medtem ko veljajo prijetna čustva za dobra oziroma pozitivna. S tem označevanjem se otrok sreča že takoj po rojstvu, ko mu čustva, kot so jeza, žalost, sram in druga, začnejo opredeljevati kot neprimerna in nesprejemljiva. Zato ima otrok v družini, kjer se določenih čustev izogibajo, veliko manj možnosti, da se nauči ravnanja z neprijetnimi čustvi, pravi Meta Mihelčič. Iz takega opredeljevanja pozitivnih in negativnih čustev izhaja mnenje, da lahko čustva kontroliramo in se zavestno opredeljujemo za pozitivna oziroma prijetna čustva, neprijetnim pa se izognemo. Načelo »pozitivnega mišljenja« ni vedno učinkovita rešitev, ker imajo lahko zanikana čustva večjo moč nad nami kot prisiljeno pozitivna, in to ne glede na to, kako se trudimo. Vse, česar ne izrečemo in kar potlačimo, v nekem trenutku bruhne na dan.

Vpliv na zdravje Različna negativna čustva, kot so strah, jeza, ljubosumje, odlašanje, občutljivost na kritiko, žalost in brezvoljnost ter skrivanje čustev, vodijo v boleznih sodobnega časa, saj nimalokrat zaradi svojih neizraženih čustev lahko zbolimo celo za rakom. Čustva imajo veliko večjo moč v našem življenju, kot si upamo priznati, zato se moramo njihovo vlogo naučiti razumeti in jih izraziti. V strokovni reviji *Journal of Neurology* so decembra 2004 objavili raziskavo, da lahko negativna čustva poleg kajenja, krvnega tlaka in diabetesa sprožijo možgansko kap. Raziskovalci so bili pozorni na številne različne spremembe, ki so se zgodile

Grafologinja Meta Mihelčič

največ dve uri pred nastankom kapi, npr. nenadne temperaturne spremembe, obilen obrok, telesni napor in druge. Vendar pa so le za jezo in druga negativna čustva ter nenadne spremembe položaja telesa dokazali, da neodvisno vplivajo na sprožitvev dogodka. Nasprotno, pozitivna čustva na nastanek kapi niso imela vpliva. Natančnega mehanizma povezave teh sprožilnih dejavnikov z možgansko kapjo jim sicer še ni uspelo pojasniti, najverjetneje pa gre za pretiran odziv dela živčevja.

»Iz analize pisave je mogoče razbrati negativna čustva in konflikte, ki jih nosimo v sebi. V naši podzavesti, čeprav se tega pogosto sploh ne zavedamo, nosimo marsikateri omejujoči miselni vzorec in podzavestni odpor, kar vpliva na naše vedenje,« še dodaja Mihelčičeva. Duševno zdravje je, kot je znano, neločljivo povezano s fizičnim zdravjem. Če smo v psihičnem neravnovesju, se nam to hitro pokaže na telesni ravni prek različnih psihosomatskih bolezni, kot so rak, visok krvni tlak, nespečnost in prebavne težave. **D**

Na kratko

SPORNI ZDRAVITELJ Strokovni svet Onkološkega inštituta (OI) je po prejemu pisma murskosoboške radiologinje že marca obravnaval primer Waltherja Nikolausa Klehra iz Salzburga, ki se ukvarja z alternativnim zdravljenjem raka. Pri njem se zdravijo predvsem Slovenci, nanj pa so na OI postali pozorni po več smrtnih primerih. Strokovni svet OI je že marca pozval Zdravniško zbornico Slovenije, naj od avstrijske zdravniške zbornice zahteva pojasnilo glede omenjenega zdravlilca. Klehr naj bi bil enemu od slovenskih rakavih bolnikov obljubil še vsaj pet let življenja, mesec in pol po vrnitvi iz Salzburga pa je omenjeni bolnik umrl. Sin umrlega je avstrijskemu časniku *Salzburger Fenster* razkril račune v skupni višini 12.683 evrov, ki jih je nosilškemu zdravniku plačal za očetovo zdravljenje, poleg tega pa je moral njegov oče med 14-dnevnim zdravljenjem aprila in maja letos za prenočitve v hotelu v Salzburgu plačati 1.819 evrov. Poleg računov je sin pokojnega priložil izvide pregledov s podpisi treh zdravnikov v KC Ljubljana. V izvidih je moč prebrati, da zdravniki ne vidijo možnosti, da bi bolnik lahko ozdravel. Po oceni slovenskih zdravnikov je bila vsaka nadaljnja operacija brez pomena, saj se je rak pri bolniku že preveč razši-

Strokovni svet OI opozarja na zavajanje dr. Klehra.

ril. Kljub temu sta bolnik in njegov sin slepo zaupala Klehrovim obljubam. Ta je že zanikal vse očitke glede smrti dveh javno omenjenih bolnikov. Za njuno smrt naj bi bila po njegovih besedah kriva slabo zdravljenje nekega slovenskega zdravnika in malomarnost njegovih svojcev. Člani strokovnega sveta OI pa v svojem mnenju naštevajo več argumentov zoper Klehrove trditve in upravičeno sklepajo, da gre pri alternativnem zdravljenju dr. Klehra za sleparstvo, zaslužkarstvo in izkoriščanje stisk bolnikov. Klehr namreč nima znanstvenih objav, cena za njegovo »zdravljenje« pa se začne pri 6.000 evrih. L. H.

GEN
ENERGIJA

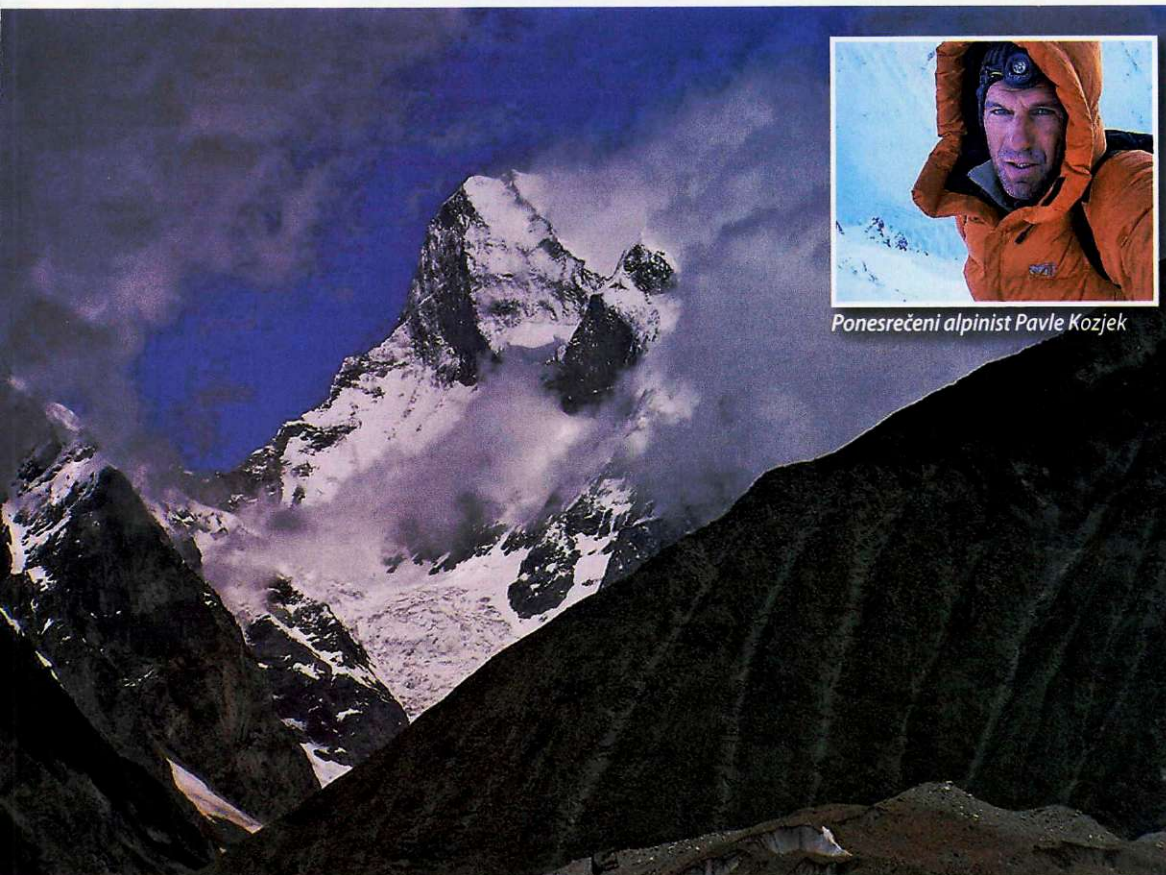
prihodnost energije

GEN energija, d.o.o., Cesta 4, julija 42, B270 Krško

Drama na gori Mustagh Tower

Kristijan Stranščak, foto: arhiv Demokracije

Prejšnji ponedeljek je Slovenija izgubila legendarnega alpinista, 49-letnega Pavleta Kozjeka. Slovenci smo trepetali tudi za njegovega soplezalca Dejana Miškoviča, ki pa so ga na srečo rešili.

Ponesrečeni alpinist Pavle Kozjek

Pogled na nevarni Mustagh Tower

Pavle Kozjek je skupaj z 28-letnim Dejanom Miškovičem prejšnji ponedeljek začel vzpon na 7237 metrov visoki Mustagh Tower v pakistanski Himalaji. Ko sta preplezala steno in se začela vračati, sta se na grebenu med obema vrhovoma tega zanimivega sedemtisočaka razvezala. Takoj zatem se je Pavletu Kozjeku odlomila snežna opast, zaradi česar je padel čez steno približno 2000 metrov globoko in s seboj potegnil tudi večino opreme. Reševalno akcijo, ki jo je sprožil Miškovič prek satelitskega telefona, je spremljala vsa Slovenija.

Sreča v nesreči Ko se je razširila novica o tragediji slovenske alpinistične odprave v Pakista-

nu, se je vsem skupaj zavrtela misel tri leta nazaj, na reševalno akcijo Tomaža Humarja, ki se je za slovenskega alpinista končala srečno. Tudi tokrat je bil Humar zraven, le da je s svojimi velikimi izkušnjami sodeloval pri reševanju Miškoviča, ki je po nesrečnem padcu Pavleta Kozjeka na gori ostal sam. Sreča v nesreči za Miškoviča je bila, da je glede na okoliščine, ko je ostal brez vse opreme, tudi vrvi, pri njem ostal satelitski telefon. Približno uro je poskušal, da bi našel kraj, kamor je padec odnesel Kozjeka, in mu mogoče pomagal, vendar se je za njim izgubila vsakršna sled. Po telefonu je poklical Gregorja Kresala, ki se je kot tretji član odprave z njima podal pod vznož-

je Mustagh Towerja, vendar se je moral zaradi hudih bolečin v predelu ledvic predčasno vrniti na zdravljenje v Ljubljano. Kresal je o dogodku nemudoma obvestil Pakistance in slovensko zunanje ministrstvo, ki se je prav tako povežalo s pakistanskimi kolegi in tamkajšnjo reševalno službo.

Helikopter je čakal na pravi trenutek.

Tako je bilo vse usmerjeno k reševanju Dejana Miškoviča.

Reševalna akcija V Pakistan sta iz Slovenije na pomoč odpotovala alpinista Tomaž Humar in Aleš Koželj, ki sta po posredovanju ministra Rupla pakistanske vizume dobila kar na londonskem letališču. Hkrati so na pomoč pod Mustagh Tower s helikopterjem poleteli tudi člani slovenske odprave Rok Šisernik, Aleš Česen in Rok Blagus, ki so prav v tistem času končali svojo uspešno odpravo na goro K7 in bi se v primeru neuspešnega helikopterskega reševanja sami podali Miškoviču naproti in mu pomagali sestopiti z gore. Največ pa je za svojo rešitev naredil Miškovič sam, saj se mu je v izredno težkih razmerah in brez primerne opreme uspelo spustiti po gori dobrih 1000 metrov niže, do približno 5400 metrov nadmorske višine. To pa je bilo bistvenega pomena, saj se helikopter v optimalnih razmerah lahko dvigne približno do te višine.

Slovenski alpinisti iz odprave na K7 so po prihodu v bazni tabor najprej želeli določiti območje, kjer naj bi bil Miškovič. To jim je tudi uspelo s pomočjo telefonskega pogovora z Miškovičem, ki je zelo natančno opisal svoj položaj. Še natančneje pa jim je uspelo določiti njegov položaj s svetlobnimi signali, ko se je stemnilo.

Helikopter je prvi dan reševalne akcije poletel, vendar je zaradi nenadnega močnega vetra moral akcijo opustiti. Poskus dan kasneje je bil zaradi slabega vremena prav tako neuspešen, vseeno pa jim je Miškoviču uspelo odvreči nekaj tehnične opreme. Vmes sta k trem slovenskim alpinistom priletela še Humar in Koželj, ki sta prav tako čakala na ugodne vremenske razmere iz več kot štiri dni oddaljenega mesta Skardu. Zaradi

slabega vremena je tako moral Miškovič sam na gori preživeti tri noči, vendar so bili vsi enotnega mnenja, da to ni večji problem glede na njegov položaj na gori in njegovo telesno pripravljenost. V mestu pod gorami so tako vsi nestrpnost pričakovali polet, a so čakali kar štiri ure, da so se razmere kolikor toliko izboljšale in je helikopter lahko poletel. V bliskoviti akciji jim je končno uspelo poleteti do mesta, kjer je bil slovenski alpinist, in ga uspešno prepeljati na trdna tla. Miškovičeva sreča je bila tudi ta, da so vsi sodelujoči v reševanju svoj del opravili z odliko, saj bi brez njihove vztrajnosti in zaradi zapletene birokracije taka akcija lahko trajala več dni, lahko tudi tednov, kar bi na koncu lahko bilo usodno.

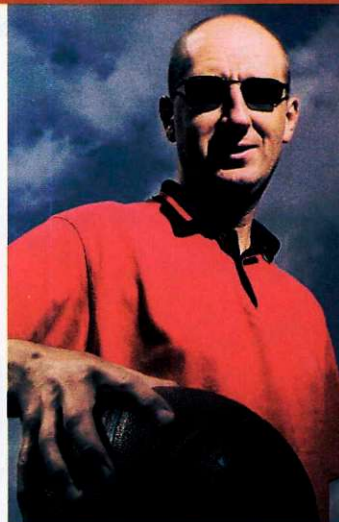
Ko so Miškoviča prepeljali na varno, sta Humar in Česen večkrat preletela tudi mesto, kamor je padel Kozjek, našla tudi nekaj njegovih predmetov, vendar sta žalostno ugotovila, da ni niti najmanjše možnosti, da bi tako globok padelec lahko preživel. Poleg

vsega je bilo mesto zasuto tudi z novim snegom. Tako se je reševalna akcija končala.

Brez kisika na Everestu Pavle Kozjek je bil alpinist s skoraj 30-letnimi izkušnjami tako pri vzponih v domačih gorah kot v tujih gorstvih: Alpah, Dolomitih, Andih, Himalaji.

V letu 1983 se je udeležil svoje prve himalajske odprave, v naslednjih letih pa plezal v različnih stenah sveta, od kalifornijskega El Capitana in patagonskega Cerro Torreja do Himalaje in Karakoruma. »Na sedemnajstih odpravah sem splezal na štiri osemtisočake, tri sedemtisočake in vrsto šesttisočakov ter opravil okrog 1100 vzponov, od tega mnogo tudi sam,« je Kozjek zapisal na svoji spletni strani. Kot prvi Slovenec je leta 1997 na vrh najvišje gore sveta Mt. Everest priplezal brez dodatnega kisika, med njegovimi uspehi je tudi prvenstveni vzpon v alpskem slogu v južni steni Šiša Pangme (8017 m) in prva smer v vzhodni steni Cerro Torreja. Šiša Pangma je leta 1989 dobila Slovenski steber 8, »himalajski davek« pa je bil par prstov na nogi, je v svojem slogu pred časom na spletni strani še zapisal legendarni alpinist.

Stari rek pravi, da gora ni nora, nor je tisti, ki gre gor. Čeprav je glede alpinistov in njihovega »izzivanja« sreče precej različnih mnenj, pa drži, da se tveganja sami najbolje zavedajo in verjetno je prav to tista adrenalinska točka, ki jih venomer znova vleče v višave. **D**

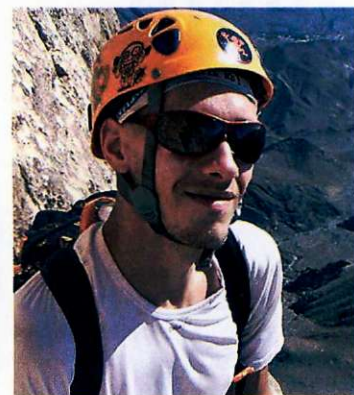

Katarina šestnajsta

Esad Babačić

Katarina Srebotnik je že nekaj časa naša najboljša teniška igralka, ki pa v posamični konkurenci žal ne dosega takšnih uspehov kot v igri dvojic.

Njena prizadevnost ni bila nikoli vprašljiva, zato ji vedno znova odpuščamo spodrsnjaje v odločilnih partijah največjih turnirjev. Psihološki moment v igri Velenjčanke je očitno tisti, ki ji preprečuje preboj med svetovno teniško smetano. Tolikokrat smo jo že videli, kako je izgubljala že domala dobljene partije, v katerih je imela teknico v popolni oblasti, a ji je kljub temu dovolila vrnitev v igro. Tenis je igra, v kateri zmaguje tisti, ki naredi manj napak v ključnih trenutkih partije. Izkušeni igralci vedo, da je treba čakati na napake nasprotnika, saj te prej ali slej pridejo; vmes je treba ohraniti psihično trdnost, ki zagotavlja boljšo reakcijo v usodnih trenutkih. Katarina igra odlično in je večji del obračuna dorasla večini nasprotnic, vendar se zlomi v ključnih trenutkih, ko odloča tako rekoč ena točka. Tenis je krut, saj kaznuje tudi najmanjši dvom o lastnih sposobnostih, in to je tisto, kar bremeni našo mojstrico v igri dvojic. Mnogi smo pomislili, da bo na trdi podlagi lahko premagala svoj urok, imenovan Patty Schnyder, toda ves trud iz prvega seta je bil spet zaman. Ko je bilo najbolj pomembno, se je igra naše igralko preprosto sesula. Švicarka je čakala in dočakala svoj trenutek in ga pač izkoristila. Srebotnikova najbolje ve, kje se je spet zalomilo in kaj bi bilo treba storiti, da se to ne bi zgodilo, a kot že rečeno, je tenis šport za tiste z močnimi živci in prirojeno zmagovalno mentaliteto. Tisto, kar loči dobre od najboljših, so odtenki, ki se skrivajo v glavah sleherne igralko ali igralca. Mnogi so mnenja, da je Kata dovolj zrela za preboj med prvih osem na turnirjih grand slam, a pri tem pozabljajo, da gre za pregrado, ki je veliko višja, kot se morda misli. Vstop v družbo izbrank zahteva korenite premike v načinu zmišljanja in pristopu k takšnim izzivom, kot je uvrstitev v osmino finala odprtega ameriškega prvenstva. Dokaz, da gre za psihološko zavoro, tiči v dejstvu, da Velenjčanka z lahkoto dobiva v prvih treh krogih, ko pa je treba premagati samo sebe in nasprotnico, ki je že navajena na takšne bitke s pritiski, preprosto ne premore dovolj vztrajnosti in zbranosti. Seveda bi bilo nepravilno pljuvati po njenem bojevanju z mlino na veter na največjih tekmovanjih, saj je več kot jasno, da igra vedno na polno. Morda pa bo tudi ona dočakala dan, ko bo prestopila tisto magično mejo med kakovostnimi in vrhunskimi teniški igralkami.

Srečno rešeni Dejan Miškovič

URBAN VALIČ (Kovk Ajdovščina) je državni prvak v hitrostnih preletih z jadralskimi padali. Lanski naslov je na prvenstvu, ki se je v soboto končalo v Kobaridu, ubranil pred Primožem Podobnikom (Polet Nova Gorica), ki je bil drugi, in Jurijem Vidicem (Klub letalcev Vrhnika), ki je osvojil tretje mesto.

Ukrajinska atletinja **LJUDMILA BLONSKA** do konca življenja ne bo smela več nastopati. Blonski, ki je na olimpijskih igrah v Pekingu osvojila srebrno kolajno v sedmerboju, a so ji jo zaradi dopinga odvzeli, je dosmrtno prepoved nastopanja dodelila ukrajinska atletska zveza.

»Trojica čaka na sojenje v tržaškem zaporu Coroneo.

Prekupčevalca izročili Italijanom

Bogdan Sajovic, foto: arhiv Demokracije

Naši policisti so italijanskim kolegom izročili 31-letnega Koprčana Sandija Kmetca, ki je obtožen, da je skupaj s še dvema pajdašema s kokainom zalagal tržaške zasvojenca. Redno so z mamili preskrbovali najmanj sto narkomanov iz Trsta.

Očitno se bodo morali naši državljani, ki si vsakdanji kruh služijo s kriminalnimi dejanji, zavedati, da je vstop Slovenije v Evropsko skupnost zanje prinesel kar nekaj hudih nevšečnosti. Predvsem je to možnost, da lahko po novem naše državljane, ki storijo kakšno kriminalno dejanje v kateri od članic EU, na predlog oziroma zahtevo te članice Slovenija izroči njej. Tam jim lahko sodijo in tam tudi sledi kazen. V marsikateri evropski državi določajo veliko višje kazni za nekatera kazniva dejanja pa tudi režim služnja kazni je za obsojence navadno precej manj ugoden kot v naši državi. Kriminalci, slovenski državljani, ki so nekoč zagrešili kazniva dejanja v tujini, pobegnili nazaj v Slovenijo in jo potem v naši državi odnesli s precej nižjimi kaznimi, če so sploh prišli

pred sodišče, bodo morali spoznati, da je s tem posleden konec.

To je spoznal tudi 31-letni Koprčan Sandi Kmetec, ki so ga pred dnevi naši policisti izročili svojim tržaškim kolegom. Italijanski preiskovalni organi so namreč zbrali zajeten dosje podatkov, na podlagi katerih so prepričani, da je Kmetec eden glavnih dobaviteljev kokaina na tržaško narkomansko sceno. Kmetec je svojo umazano trgovino vodil kar iz Kopra, zunaj dosega italijanskega pravosodja. Italijani pa so izpolnili evropski priporni nalog, ga izročili naši policiji, koprski možje postav-

pa so Kmetca prijeli v njegovem stanovanju na Markovcu in ga najprej odvedli v koprski pripor. Po krajšem času, ko so uredili vso potrebno dokumentacijo, pa so ga pripeljali do meje in ga izročili Italijanom. Kmetec se je seveda vmes pritožil zaradi nameravane izročitve, vendar je koprsko sodišče njegovo pritožbo zavrnilo.

Trojica v Coroneu Kmetca, ki je zdaj v tržaškem priporu Coroneo, izsledki italijanskih preiskovalcev bremenijo, da se je povezal z dvema stanovskima kolegom iz Trsta. Eden od njiju, Antonio Fioreta, ki naj bi zadnje čase tudi stanoval v naši državi, v Hrva- tinih, naj bi bil menda policistom že dalj časa znan, drugi, Enrico Iurman, pa naj še ne bi bil imel

S kokainom so redno preskrbovali vsaj sto narkomanov v Trstu.

opravka s kriminalom oziroma ga pri morebitnih kršitvah zakona doslej še niso ujeli. Trojica je sple- tla lepo mrežo za preskrbovanje tržaških narkomanov z mamili, natančneje s kokainom, in tako redno zalagala najmanj sto tržaških zasvojenecov. Tržaški možje postave so jim sledili že več mesecev in pri tem uporabljali tudi posebne policijske metode. Trojica je »paddla« prav na podlagi telefonskih prisluhov. Vsi trije prekupčevalci so zdaj v celicah tržaškega zapora Coroneo. Kmetec naj bi se po nasvetu svojega odvetnika branil z molkom in molči kot grob. Datum obravnave pred sodiščem še ni razpisan, vsekakor pa jim grozijo zaporne kazni, ki so precej višje kot v Sloveniji. Pri nas bi jim grozilo največ deset let zopora, v sosednji državi pa dvakrat višja kazen za tovrstne kriminalce ni nič nenavadnega. **D**

Policisti žanjejo

Gojitelji konoplje se pripravljajo na čas, ko bodo želi sadove svojega truda, a del njihovega pridelka požanjejo policisti.

Poletje se izteka in bliža se čas jesenske žetve. Poleg kmetov, ki čakajo na ugoden trenutek, da bi poželi sadove svojega truda, se na jesensko žetev pripravljajo tudi gojitelji konoplje. Nekateri travico gojijo le za lastne potrebe, drugi za prodajo, oboji pa protizakonito. Tako se zgodi, da pridelek občasno požanjejo možje v modrem. In napišejo prijave.

V Mežici so opazili 31-letnega domačina, ki se je smukal okoli nekdanjega smučišča. Na dva tisoč kvadratnih metrih površine je nasadil konopljo in gojil devetintrideset rastlin. Poželi so jih in napisali ovadbo. Na lendarškem koncu je gojitelj med trte svojega vinograda nasadil še osemindvajset sadik konoplje v upanju, da jih ne bo nihče opazil. Uštel se je, nasad so mu poželi, srečal pa se bo tudi s sodnikom. Vrtnarstva pri svojem

vikendu v okolici Maribora se je lotil tudi 35-letnik in posadil petinpetdeset sadik konoplje. Ni jih požel sam, pa še ovadbo si je nakopal na glavo.

Količina sadik v omenjenih primerih kaže, da mamilo ni bilo gojeno le za lastno zadevanje, ampak tudi za prodajo. Za mladeniča iz Gorišnice, stara 19 in 22 let, pa so možje postave prepričani, da z marihuano prekupčujeta. Po hišni preiskavi na naslovu mlajšega od njiju so odkrili petdeset gramov marihuane, pakirane v dveh vrečkah, petindvajset tabletk ekstazija, za nameček pa še dvaintrideset nabojev kalibra 7,9 milimetra, nabojnik s štirimi šolskimi naboji enakega kalibra in šolsko ročno bombo M-75. Najdba pri starejšem je bila skromnejša, zasegli so mu deset gramov trave, digitalno tehcnico in mobilnik. B. S.

ZAGOREL MOTOR V Javorju na Korškem je domačin pripravljaval drva za zimo. S traktorskim sekačem je cepil drva, pa se je zaradi pregretega motorja nenadoma pokadilo in takoj nato tudi zagorelo. Plameni so iz motorja kmalu preskočili na ostreže lesenega gospodarskega poslopja, čeprav jih je domačin poskušal pogasiti. Gasilci so se hitro odzvali na klic, s plameni se jih je bojevalo kar devetnajst iz treh okoliških gasilskih društev, vseeno pa so zgoreli traktor, zgornji del gospodarskega poslopja, večja količina sena in tudi nekaj gospodarskih strojev. Po prvi oceni je škoda za približno sto petdeset tisoč evrov!

POGRABIL ŽETONE Enainpetdesetletni Bosanec in njegova dobri dve desetletji mlajša prijateljica z bosenskim in hrvaškim državljanstvom sta si pred dnevi zaželela hazardiranja v goriški Perli. Možakar, ki je predvsem igral, je najprej na avtomatih, nato pa še na ruleti zakockal ves denar. Razjarjen je zato menil, da so ga ogoljufali, zagrabil je devet žetonov po tisoč evrov iz banke rulete in jo skupaj s prijateljico pobrisal iz igralnice. Žetone sta skrila v grmovje, nato pa sta se vrnila v igralnico. Prijeli so ju, odpeljali na postajo, kjer sta povedala, kam sta skrila žetone, čaka pa ju še srečanje s sodnikom.

Vaša pričakovanja narekujejo našo hitrost.

Intereuropa
Globalni logistični servis

Intereuropa je eden vodilnih logističnih podjetij v jugovzhodni Evropi na področju organizacije vseh vrst cestnih prevozov. Od vrat do vrat prevzamemo vašo pošiljko, jo dostavimo in po potrebi oceanimo. Naša storitev je hitra, varna, kakovostna in zanesljiva.

Še posebej dobro storitev pa vam s pomočjo lastne mreže v tujini in priznanih partnerjev jamčimo pri prevozih zbirnih pošilk.

Ponujamo dnevne zbirne linije za vse evropske destinacije. Poleg organizacije cestnih prevozov vam zagotavljamo tudi železniške prevoze.

NAŠA POSLOVNA MREŽA Z
LASTNIMI PODJETJI OBSEGA:
→ Slovenija → Francija
→ Hrvaška → Avstrija
→ BiH → Nemčija
→ Srbija → Rusija
→ Makedonija → Ukrajina

EVJ ELEKTROPROM
Že 40 let z vami!

EVJ ELEKTROPROM d.o.o.
Loke pri Zagorju 22
1412 Kisovec
www.elektroprom.si

uprava 03-56-57-150
trgovina EVJ Center Kisovec
03-56-71-234
trgovina EVJ Trbovlje
05-90-23-203
storitve 03-56-57-150

- elektroinstalacije
- strojne instalacije
- projektiranje za področje strojnih in elektro instalacij
- geodetske storitve
- daljinsko ogrevanje z lesno biomaso
- kabelsko komunikacijski sistemi
- grafitne ščetke
- trgovine EVJ Center
- delovni stroji in nizke gradnje
- bar Sedmica

lokalna televizija ETV

etv

http://etv.elektroprom.si
komercialna:
03-56-57-150
uredništvo:
03-56-57-177

107,8 MHz
radio velenje
www.radiovelenje.com

03/ 897 50 03

V Švici so ostali dlje, kot so načrtovali.

Atomiki »razturali« v Švici

V začetku poletja so člani naše turbo folk skupine Atomik Harmonik obiskali slovenske vojake na Kosovu, avgusta pa so koncertirali predvsem na Hrvaškem, v Italiji in Švici. Kot goste so jih povabili na švicarski festival MOOS 2009, kjer je poleg njih nastopalo še nekaj večjih imen, večinoma iz Nemčije in Švice. Zasedba je tako navdušila, da je že prejela povabilo organizatorja za naslednje leto. Jani, Špela, Tejci in F. Toni so se takoj navdušili nad slikovitostjo

švicarskih Alp, vendar pa niso mislili, da se bodo tam zadržali dlje časa, kot so načrtovali. Pa se je zgodilo prav to. Njihova navigacijska naprava je namreč popolnoma zatajila in jih speljala z avtoceste v visokogorje. Tako je kvartet pristal na 2300 metrih nadmorske višine ... Dekleti sta jokali, fanta pa sta takoj pomislila na tisto, na kar navadno pomislijo moški – da bi ju zlorabila ... To je seveda šala, v resnici so se vsi štirje hitro sprijaznili s svojo zablodo in si privoščili nekaj nepričakovanih užitkov v hribih. Sicer pa je skupina Atomik Harmonik pred dobrim tednom v studiu Aleša Čadeža končala snemanje nemške plošče, ki bo izšla pri založbi Universal Music (Montana).

«Moškim ne smeš zaupati!»

Po dolgoletnem molku je britanska supermanekenka Kate Moss končno privolila v intervju z ameriško revijo Interview. Kate je torej spregovorila, poleg tega je za omenjeno revijo posnela nekaj privlačnih črno-belih fotografij. Po besedah novinarjev in fotografov revije je lepotica imela kar precej nesramnih opazk o nasprotnem spolu. Manekenka, ki se ta čas videva s pevcem skupine Kills Jamiejem Hincem, je v intervjuju razkrila, da ne ceni preveč nasprotnega spola. »Pravi prasci. Moškim ne smeš zaupati,« je zabrusila Kate in tako pokazala, kaj si misli o moških. Poleg mnenja o močnejšem spolu se je lepotička tudi pohvalila in priznala, da ima po svojem 30. letu več izkušenj z moškimi: »Sedaj sem precej boljša v postelji.«

Nasprotuje moškim in lepotnim operacijam.

Manj slavna, bolj vesela

Simpatična igralka Meg Ryan ugotavlja, da njena slava počasi blede, kar pa jo v nasprotju z mlajšimi kolegicami izjemno veseli.

Uživa v zasebnem življenju.

Svetlolaska, ki je zaslovela predvsem z glavnimi vlogami v svetovno znanih romantičnih komedijah, pravi, da je njeno zasebno življenje končno priplulo v miren pristan. »Moja slava ugaša, kar me ne moti, saj sem veliko srečnejša,« pravi Meg. »Prav super je, ker o sebi

ne berem niti slabih niti dobrih stvari. Včasih sem se obremenjevala, zakaj se mediji ne ukvarjajo z mano, danes pa se mi zdi to privilegij. In tovrstne stvari cenim bolj kot uspešno kariero.«

Kristina

Mlada in obetavna slovenska pevka Kristina, ki je pred kratkim doživela hudo prometno nesrečo, a razen uničene pločevine brez hujših posledic, počasi okrevja. Zaveda se, da je imela srečo v nesreči, a ji je zdaj dovolj skoraj enomesečnega počivanja. Zato se je takoj začela pospešeno pripravljati na finalni nastop na Pesmi poletja, ki je bila minulo nedeljo v Kongu. Proti bolečinam je jemala vse, kar so ji predpisali, v veselje pa ji je bilo gledati svoje plesalke, ki so brezhibno izvajale njeno koreografijo. Na izboru za Pesem poletja je nastopila z aktualnim singlom Nisem tvoja lutka,

tokrat v malce drugačni verziji in ob podpori plesalk NC Dance, družbo pa sta ji delala tudi plesalca Jernej Šerjak in Boštjan Retelj - Suhi (fanta sta plesala pri Mariah Carey).

Nastopila na Pesmi poletja.

www.modra-energija.si

Modri mislimo na jutri

**TUDI VAŠE GOSPODINJSTVO
LAHKO PRISPEVA K LEPŠI PRIHODNOSTI!**

Odločite se za nakup okolju prijazne električne energije iz obnovljivih virov slovenskih rek. Modro energijo pridobivamo v hidroelektrarnah, ki ne obremenjujejo okolja in tako prispevajo k ohranitvi narave in živalskih vrst.

DELEŽ MODRE ENERGIJE
V IZBRANEM PAKETU ZNAŠA LE
0,00417 € na kWh
1 SIT na kWh

**Pridružite se skupnosti,
ki aktivno skrbi za zdravo okolje!**

Mesečni strošek nakupa Modre energije je nizek
– predstavlja približno ceno ene skodelice kave.

 Modra energija
Obnovljivi viri sedanjosti in prihodnosti

 hse
Holding Slovenske elektrarne d.o.o.

 Elektro Ljubljana

 ELEKTRO MARIBOR

 Elektro Celje

 **ELEKTRO
PRIMORSKA**

**VEČ INFORMACIJ PRI VAŠEM DOBAVITELJU
ELEKTRIČNE ENERGIJE:**

HSE 01 470 41 00 ELEKTRO LJUBLJANA 01 430 42 70
ELEKTRO MARIBOR 02 220 01 15 ELEKTRO CELJE 03 420 14 10
ELEKTRO PRIMORSKA 05 333 33 50

Potolčeni Pahor

Magični gledalec

Kot kaže, predvolilna kampanja vendarle ne bo tako dolgačasna, kot sem predvideval – vsaj kar se tiče humorja in medsebojnega zbadanja.

Takšen vtis sem dobil pri soočenju predsednikov vseh parlamentarnih strank na Pop TV prejšnji četrtek. Očitno je šlo za oddajo, ki naj bi nadomestila Trenja. In trenj seveda ni manjkalo, humorja pa tudi ne, kar je bila pravzaprav edina dobra plat te oddaje kljub trudu ekipe Pop TV. Premier in predsednik SDS Janez Janša je znova pokazal, da je iz pravega testa, saj je suvereno obvladoval teren in marsikaterega sogovornika spravil v zadrego. Na primer Pahorja, ki Janši nikakor ni mogel povsem »podtakniti« očitka, da se je v mandatu te vlade zgodila cela vrsta menedžerskih prevzemov. Prav videlo se je, kako se je ubogi Borut mučil pred kamero, da bi svojega najnevarnejšega tekmeca ugnal v kozji rog – verjetno se je prav zato tako intenzivno potil, kot da bi prišel s kakšnega fitnesa, ki je sicer njegova velika strast. Še sreča, da je znova prišel brez kravate, kar je del njegovega imidža. Še malo, pa se bo zaradi svoje »proletarske« usmeritve nehal briti in bo začel nositi rutico namesto kravate. Kakor koli že, Pahorja trema očitno dobro zdeluje. To se je pokazalo tudi v nedavni oddaji Tarča, ko je moral pred snemanjem oddaje kar nekajkrat na stranišče, v oddaji pa je imel s seboj celo goro »plonklistkov« v nasprotju z Janšo, ki je govoril brez pomoči kakršnega koli gradiva. Prijetno me je presenetil Karl Erjavec, dobro, tudi plemeniti Jelinčič s svojim ostrojezičnim humorjem ni od muh, čeprav kot politik nobeden od obeh ni po mojem okusu. Precejšnje razočaranje pa je zame »nakladač« Gregor Golobič, čeprav so ga kasneje nekateri v moji sosesčini zelo hvalili – mene pač ni prepričal in pika! Čedna podoba Katarine Kresal je zbledela spričo njene podobnosti z likom zadirčne Magde Velepič iz nanizanke Naša mala klinika, ki so jo to poletje pon-

vljali na Pop TV, a se je vsaj na koncu nekoliko nasmehnila. Večno užaljenega Saš(k)a Pečeta raje kar izpustim. Povsem megleno sta delovala predsednika SLS in NSi Bojan Šrot in Andrej Bajuk. Za slednjega je pač jasno, da vizualno verjetno ni najbolj privlačen za volivce, vseeno pa je bil morda edini, ki ni blefiral in je stvari predstavil takšne, kakršne so. Kljub temu je v anketi pristal na zadnjem mestu. Očitno je bil Pahor res tako slab, da ga je prehitel Golobič in se zavihtel na drugo mesto, Pahorja pa izrinil na tretje. Kljub vsemu je imel Janša še vedno izdatno prednost pred najbližjim nasledovalcem.

V vmesnih prispevkih pa je znova zaživel značilen populistični pristop Pop TV, čeprav moram priznati, da je novinar Denis Oštir s prispevkom o gradbenih aferah zadnjega časa zadel v polno in tokrat nekoliko neutraliziral hvalo, ki so jo nekateri mediji v zadnjem času dali gradbenemu mogotcu Ivanu Zidarju. V tem pogledu me je razočarala nacionalna televizija v predzadnji oddaji Utrip, v kateri se je Zidar ves čas prikazoval kot nekakšen pravični duh. Očitno avtorice oddaje Lidije Pak s Tanjo Pak, ženo poslanca LDS Jožefa Školča, ne povezuje samo priimek ...

Oven
21.3.-20.4.

Zadovoljni boste s pogovorom s partnerjem oziroma s partnerko, ker boste opazili določen napredek. Privoščili si boste prijeten večer in še lepši konec tedna. Narejene nadure se vam bodo izplačale.

Bik
21.4.-21.5.

Nekoliko boste naveličani nenehne potrpežljivosti, saj se vam bo začelo dozdevati, da določena oseba to izkorišča. Vsekakor boste morali postaviti natančne meje. Potrudili se boste za nadvse prijeten zmenek.

Dvojčka
22.5.-21.6.

Veselite vas bo spretelo, ko se boste končno spet srečali s starimi prijatelji, ki jih že dolgo niste videli. Zaradi dela ne skrbite, saj vas bo vse počakalo in še vedno boste imeli dovolj časa za vse obveznosti.

Rak
22.6.-21.7.

Ob večerih boste nekoliko bolj utrujeni kot navadno, zato je pomembno, da si privoščite več počitka. Konec tedna boste posvetili obiskom, v nedeljo popoldne pa boste najverjetneje počivali.

Lev
22.7.-21.8.

Posel, ki ste si ga zastavili, se je na vašo grozo začel odvijati drugače, kot ste si zamislili, zato boste imeli ta teden še veliko dela s spravljanjem stvari na prave tire. Bodite optimistični glede odnosov v družini.

Devka
22.8.-21.9.

Neznansko vas bo veselilo, da ste se tako uspešno proslavili na svojem delovnem mestu. Kmalu se bo pojavil tudi nekdo, ki vam bo neznansko zavidal, pa se vam ni treba preveč sekirati. V veliko pomoč vam bodo sodelavci.

Tehtnica
22.9.-22.10.

Teden bo potekal kar se da mirno in ubrano. Lahko se boste dogovorili za nekaj popoldanskih srečanj s prijatelji in si poživilili prve septembrske dni. Nekoliko vznemirjenja bo prinesla le nedelja.

Škorpion
23.10.-21.11.

Nobena stvar ne pride sama od sebe in nič ni podarjeno. Tega se brido zavedate in včasih vam je kar težko. Toda z nekaj podpore vaših prijateljev, ki ste se jim zaupali, bo šlo. V petek bo vse lepo in prav.

Strelec
22.11.-20.12.

Nekoliko slabše boste razpoloženi v tem tednu. Pravzaprav nekoliko obupani nad razmerami, ki vas obdajajo. Nevarno bo, da bi se vdali v usodo. Vseeno se potrudite, da vas ne bo popolnoma povozilo.

Kozorog
21.12.-19.1.

Izplačal se vam bo pohod po nakupih. Finančno boste še vedno na zeleni veji, po drugi strani pa boste napolnili svojo omaro z manjkajočim. Konec tedna bo minil v družbi soročnikov in prijateljev in bo prav lep.

Vodnar
20.1.-18.2.

Nikar se ne sekirate zaradi malenkosti. Nihče vas ne preganja. Kmalu se boste toliko opomogli, da se boste lahko podali v bolj donosne vode. Finančno vam bo šlo zelo dobro in se boste lahko izkazali.

Ribi
19.2.-20.3.

Vedrina in vznesenost vam bo prinesla veliko uspehov pri nasprotnem spolu. Imeli boste veliko časa, da se boste lahko posvetili vsem najboljšim prijateljem. Ponovite sobotnega večera sledi.

Radijski program
za slovensko
manjzino
v Sloveniji

103.4 104.1 107.4
www.radiodur.si
RADIODUR

ADRIA

Doma nad oblaki.

Nagradna igra Adrie Airways:
2 x povratna vozovnica!*
Vse Adriine ugodne ponudbe si lahko ogledate na www.adria.si ali pokličete na 080 13 00.

www.adria.si

*pristojbine niso vključene

SESTAVIL: JOŽE BERDON	GESLO	PREBIVALKE ANTIČNE LJUBLJANE	RUSKI FILMSKI REŽISER (SERGEJ)	SKUPEK MORALNIH NAČEL	NARODNO- ZABAVNI ANSAMBEL	CIRIL KOSMAČ
POKOJNI MODNI KREATOR (IVAN)						
PAKETEK, MAJHEN ZAVITEK						
ČAST, SLAVA						MLADINSKO DELO FRANCETA BEVKA
NORVEŠKA PISATELJICA (SIGRID)						
PLES Z JAMAJKE				LANTAN		
GLASBENIK JOHN				NIKOLAJ OMERSA		
ZANESENJAK	LJUBEZNIVE ŽENSKES	TONE STROJAN	FRANCOSKI PISATELJ ZOLA	CIGANI	ŠOSEDI CRKE O	SNOV ZA KRITINE LET LISTOV NA TLA
KRIMINA- LISTIČNA POLICIJA						
AFRIŠKI SKOP IN NOBELOVEC						
EDVARD ŽITNIK		IGOR MAJČEN (GRAL (IZVIRNO))			KRAŠKI POZIRALNIK PEVSKI ZBOR	STOPNJA NA VOJŠKI LESTVICI
ANGLEŠKI KRISTJAN						
NEKDANJI DENAR V ITALIJI				OSCAR DROBNE SOTOČNICA TARE		VELIKE SLAVONSKE KMETIJE MUSLIMAN
IGRALKA MIRANDA			VAS JUŽNO OD KRANJA SAMOTEN HRIB			SREDIŠČE JORDANIJE LINO VENTURA
KONJENIK V FRANC. KOLONIJAH				PONIKLJAVEC ANDREJ KOKOT		ANTON DERMOTA
LOPOVI, BARABE					HOTENJE PRVA ČRKA	
IVAN LEVAR		POMANJŠAN MODEL				NEKDANJI MAROŠKI ATLET ADUITA

Rešitev prejšnje križanke

RŽIŠČE, JURČEK, OPTIKA,
VA, PAR, ENS, NT, NJOK,
ŠARKA, POJEDINA,
PREOBREMENITEV, OHM,
SAŠA, JŠ, PT, RISBICA, BIČAR,
TV, ONEK, OVARIJ, NAČRT,
IVJE, ALA, ORLI, ANSA,
MLIN, SKESANJE, MASKE,
TAN, ZNAK, DOKAZ

Nagrajenca 34. številke

1. nagrada:
JOŽE TURK
Prigorica 85/a, 1331 Dolenja vas

2. nagrada:
ZLATKO JALŠEVEC
Kuštrinova 9, 1126 Ljubljana

Dobitnikoma čestitamo in ju hkrati prosimo, da nam pošljeta fotokopijo svoje davčne številke, kar je pogoj za izplačilo nagrade.

Nagradi

1. nagrada: povratna letalska vozovnica na *Adriini* redni liniji Ljubljana-Tirana

2. nagrada: povratna letalska vozovnica na *Adriini* redni liniji Ljubljana-Sarajevo

Pravila nagradne igre so objavljena na spletni strani www.demokracija.si.

Nagradno križanko izrežite in najpozneje do 11. 9. 2008 pošljite na naš naslov:

**Demokracija, Mivka 25,
1000 Ljubljana,
s pripisom "Nagradna križanka".**

VČERAJ, DANES, JUTRI ...

- > **1.9.1875** se je rodil ameriški pisatelj Edgar Rice Burroughs. Zaslouel je z zgodbami o Tarzanu, ki so prevedene v okoli 60 jezikov.
- > **1.9.1928** je začel poskusno oddajati prvi slovenski radio. Radio Ljubljana se je uradno oglasil ob 10. obletnici osvoboditve izpod Avstro-Ogrske 28. oktobra 1928.
- > **1.9.1930** so na prvem tržaškem procesu obsodili na smrt štiri člani organizacije Tigr: Zvonimirja Miloša, Ferdinanda Bidovca, Frana Valenčiča in Frana Marušiča.
- > **1.9.1993** se je v gimnaziji škofijskega Zavoda sv. Stanislava v Šentvidu spet začel pouk. Gimnazija je bila odpravljena po 2. svetovni vojni oziroma z nastopom komunistične diktature.
- > **2.9.1666** je v Londonu izbruhnil velik požar, ki je upepelil velik del mesta.
- > **2.9.1945** se je druga svetovna vojna končala na vseh bojiščih. Na palubi vojaške ladje Missouri so podpisali popolno kapitulacijo Japonske.
- > **3.9.1783** so podpisali versajski mir, s katerim je bila uradno potrjena osamosvojitve Združenih držav Amerike. Britanija je obdržala kanadske kolonije.
- > **3.9.1943** so se v Italiji začele izkrcavati zavezniške sile. Podpisano je bilo premirje med italijansko vlado maršala Badoglija in zavezniki.
- > **4.9.1852** se je na Brdu pri Lukovici rodil slovenski pisatelj in politik Janko Kersnik.
- > **4.9.1859** je v Mariboru nastopil svojo službo škof Anton Martin Slomšek.
- > **4.9.1990** so v Manevski strukturi narodne zaščite izdelali oceno ogroženosti Slovenije.
- > **5.9.1638** se je rodil francoski kralj Ludvik XIV., imenovan »sončni kralj«. Ko je pred smrtjo videl, da služabnika jočeta, jima je rekel: »Zakaj jočeta? Se vama je zdelo, da sem nesmrten? Jaz tega nikoli nisem mislil.«
- > **5.9.1991** je razširjeno predsedstvo Republike Slovenije sprejelo slovenska pogajalska izhodišča za mirovno konferenco o Jugoslaviji, ki se je začela čez dva dni v Haagu.
- > **6.9.1901** je po ljubljanskih ulicah zapeljal prvi tramvaj.
- > **6.9.1991** je Čečenija razglasila neodvisnost. To je bilo tri mesece pred razpadom Sovjetske zveze in nastankom Skupnosti neodvisnih držav z Rusijo v središču.
- > **7.9.1990** je načelnik Narodne zaščite Republike Slovenije izdal direktivo za delno ali popolno uporabo Manevrske strukture narodne zaščite.
- > **7.9.1991** se je začela v Haagu mirovna konferenca o Jugoslaviji, ki jo je sklicala Evropska skupnost. Slovenija se je sklicevala na jasno izraženo plebiscitno voljo prebivalcev Slovenije.

POGLED NAZAJ (OD 1. 9. DO 8. 9.)

»Ne razumem jezika«

Goriški grof Majnhard III. je bil **1. septembra 1286** kot zadnji ustoličen za koroškega vojvodo po starodavnem obredu. Vse je bilo natančno tako kot pred pol tisočletja: vojvodova prisega je bila slovenska, umeščal ga je slovenski kmet in razlegale so se slovenske pesmi. Toda obred je bil le še formalnost, brez jedra in pomena. Tako je na primer vojvoda na slovenska vprašanja kratko odgovoril: »Ne vem, kaj hočeš, ne razumem tvojega jezika.«

Goriški grofje so bili fevdalna srednjeveška rodbina, ki je bila prvič omenjena v dvajsetih letih 12. stoletja, ko se je član tega rodu pojavil v listinah kot comes de Goerze. Nova doba pa se v goriški zgodovini začne z Majnhardom III. in njegovimi nasledniki, ko je njihova oblast segala daleč čez goriške meje in se jim je posrečilo pridobiti tudi vojvodsko krono. Majnhard je po materi podedoval mnogo posestev na Tirolskem, Slovensko marko in istrsko grofijo.

Šahovski kralj

Poleti 1972 je bilo v Reykjaviku v Islandiji zares vroče, saj je tam potekala svojevrstna bitka med vzhodom in zahodom in posebno poglavje hladne vojne. **1. septembra 1972** se je namreč začelo sklepno dejanje šahovskega dvoboja za svetovno prvenstvo med Rusom Borisom Spaskim in Američanom Bobbyjem Fischerjem. Bobby Fischer je postal prvi svetovni šahovski prvak po štiriindvajsetih letih, ki ni prišel iz Sovjetske zveze. Sovjetsko zvezo je izid dvoboja šokiral, čeprav ni bil povsem nepričakovan.

Bobby Fischer se je šel pravo živčno vojno. Ko naj bi se bil dvoboj začel, se preprosto ni pojavil v dvorani. Kriv naj bi bil nesporazum

zaradi postavitve televizijskih kamer v dvorani. Potem je prišel na prvo partijo sedem minut kasneje in jo izgubil. Na drugo sploh ni prišel. Spaski je imel že dve točki prednosti, napetost v Reykjaviku pa je naraščala. **1. septembra 1972**, ko je bilo razmerje moči 11 proti 8 za Fischerja, je dobil zadnjo potrebno točko. Zmaga je pomenila Fischerjevo »kronanje« in hkratni odstop. Na naslednjem srečanju leta 1975 se sploh ni pojavil in njegov izzivalec Anatolij Karpov je naslov prevzel brez boja.

Slovensko Razkrižje

Sveti sedež je **2. septembra 1994** izdal odlok, s katerim je v upravnem pogledu izenačil slovenske državne in cerkvene meje. Na ta način je Vatikan župnijo Razkrižje in tri vasi v župniji Štrigova izročil v administraturo mariborskemu škofu. Proces razmejevanja na tem območju je trajal od leta 1918. Ni šlo samo za škofijske meje, ampak za nacionalno in politično problematiko, ki je dosegla enega svojih vrhuncev v letih 1945–47, ko so s privolitvijo tedanjega ministra za notranje zadeve Ivana Mačka - Matije in članice zve-

zne nadzorne komisije Vide Tomšič celotno sporno ozemlje s Štrigovo in z Razkrižjem vred kljub večinskemu slovenskemu prebivalstvu priključili Hrvaški. Najzavednejše Slovence iz teh krajev so razglasili za protikomunistično reakcijo. Leta 1947 je prišlo tudi do oborožene vstaje, ki so jo jugoslovanske oblasti označile za križarsko reakcijo in jo krvavo zatrle. Padlo je 27 krajanov. Nekateri so pobegnili v tujino, druge pa so zastraševali in mučili, zasliševali in preganjali. V letih 1992 in 1993 so se razmere zaostrele, tako da je prišlo do splošnega upora, saj so krajanje hrvaškemu župniku onemogočili dostop v župnijsko cerkev in opravljanje obredja.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridržuje pravico do krajsanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

št. 30/3

Moteča uspešnost (1)

Usedline nekdanjega totalitarizma so še vedno agilne v Sloveniji. Predsednik države Danilo Türk je na komemoraciji v Rodiku spomnil, da sta fašizem in nacizem dve zločinski ideologiji dvajsetega stoletja. Pozabil pa je omeniti tudi zločinski komunizem, ki ima na vesti še večje število zločinov, začeni s Stalinovimi čistkami. Ko so nacistične in komunistične vojaške horde napadle Poljsko, so si jo prijateljsko razdelile. Sovjeti so pri Katynu mimogrede pobili kar okoli 12.000 poljskih vojakov in častnikov, za kar niso nikoli odgovarjali pred mednarodnim sodiščem. Največje morišče po drugi svetovni vojni nikakor ni bila Srebrenica, pač pa celotna Slovenija. Pod Krenom v Kočevskem rogu, sinonimu za zunajsodne poboje, priča že okoli 600 potrjenih lokacij prikritih grobišč po vseh koncih Slovenije. Na obletnici v Kočevskem rogu (Večer, 2. 6. 2008) je Justin Stanovnik dejal: »Tu se je zgodilo zlo, ki ne zastara ne pravno, ne moralno, ne zgodovinsko.« Tudi publicist dr. Stane Granda je v Demokraciji 19. 6. 2008 pravilno ugotovil žalostno resnico, da so povzročitelji največje morije Slovencev za mnoge (preimenovane) komuniste še vedno izjemne zgodovinske osebnosti, narodni heroji, ki teh množičnih zunajsodnih usmrtilcev nikoli niso obžalovali, še manj pa prevzeli odgovornost zanje.

Še živeči udbovski major, ki bi o teh zločinih (posebej o pohorski aferi) lahko kaj več povedal, pa je na žalost izgubil spomin. Lahko pa je brez skrbi, saj je slovensko pravosodje še danes v večini politično motivirano. Znano je tudi, kakšno depešo je poslal Kardelj Kidriču; v njej zahteva pospešitev čiščenja, beri ubijanja, kar je hud zločin. Pa vendar je Slovenija najbrž ena redkih držav, ki ima še vedno mnoge ustanove, ceste, trge in mostove poimenovane po zločincih. Celo Rusi so Stalingrad preimenovali v Volgograd in Leningrad v St. Peterburg. So že vedeli zakaj. To vse je gotovo dobro znano predsedniku Danilu Türku, ki je bil v času komunizma eden režimskih ljudi. Med drugim se je ukvarjal s človekovimi pravicami in mednarodnim pravom po svetu. Kakšna ironija, saj je njegova lastna država grobo kršila človekove pravice. Kako prav ima glavni in odgovorni urednik Demokracije g. Metod Berlec, ko v Demokraciji (št. 30, 24. 7. 2008) piše, da tranzicijska levica še danes obvladuje večino vzvodov oblasti: predsednika republike, sodstvo, računsko sodišče, protikorupcijsko komisijo, informacijsko pooblaščenko, medije in kapital. Kdo danes v Sloveniji »tajkunsko« obvladuje vse »neodvisne« medije, pa tudi ni skrivnost.

Roman Kralj, Maribor

št. 33/48

Zdravstvuj, zmagovalec! (1)

Dopolnjena zgodovinska resnica o olimpijaku Leonu Štuklju

Pod tem naslovom je v Demokraciji št. 33 (13. 8. 2008) Bogdan Sajovic objavil zelo dober opis življenja tega velikana slovenskega Sokola. Pri tem pa je izpustil nekaj podrobnosti, iz katerih bo bralec razumel negiranje tega velikana v času komunistično-socialistične vladavine pri nas.

Za kaj gre? Z besedama »politično neprimeren« ni izpove-

dano vse – lahko rečemo skoraj nič. Zakaj torej je bil Leon Štukelj politično neprimeren? Po naših virih je resnica naslednja!

Leon Štukelj je bil kot pripadnik Sokola Kraljevine Jugoslavije, katerega starosta je bil kralj Peter II. Karađorđević, generalni tajnik pa Slovenec Engelbert Gangl, do konca svojega življenja zvest svojemu življenjskemu načelu in svetovnonazorski opredelitvi – bil je demokrat in monarhist! To je v eni svojih zadnjih izjav o vrednosti posameznih odlikovanj in odličij jasno izrekel z nedvoumnimi besedami, da mu je najljubše odlikovanje red sv. Save, s katerim ga je odlikoval kralj Aleksander I.

Zamolčano pa je v celoti obdobje II. svetovne vojne in usodne posledice zanj po končani vojni. Štukelj je bil po izjavi glavnega kurirja med vrhovno komando JVVd in komando slovenskega dela te vojske kapetana Tugomirja Prekorška - Kelerja zelo koristen ter dejaven informator in obveščevalec. To mi je v zaporih Ozne poleti 1946 zaupal moj sojetnik dr. Vid Lajovic, s katerim sva delila celico na Miklošičevi 9. Kasneje je bil Vid obsojen na Nagodetovem procesu. Leon Štukelj je po okupaciji in prihodu Nemcev v Maribor zbežal v Ljubljano in v tako imenovani Ljubljanski pokrajini ilegalno deloval. Po končani vojni ga je Ozna aretirala in ga za krajše obdobje tudi zaprla. Posebno boleče je bilo zanj to, da mu je komunistična oblast odvzela pravico delovanja na zelo uspešnem sodniškem področju. Odvzeli so mu čast, postal je pomožni uradnik, do padca komunizma pozabljen in odstranjen iz javnega življenja. O hinavščini njegovih preganjalcev ne bom pisal, povelečeval ga je ves svet!

In moje osebno pričevanje. Aprila 1945 sem ilegalno prispel

v Ljubljano. Po nekaj dneh mi je sodelavka Beba Robič na informacijski pogovor pripeljala Leona Štuklja. Bila sva znanca, čeprav sem ga osebno srečal prvič v življenju. Do moje aretacije sva se še večkrat srečala. V maju leta 2002 je bil v Mionici pod Ravno Goro v Srbiji II. ravnogorski kongres, na katerem sem bil delegat iz Slovenije. Kot članu predsedstva mi je bila dodeljena čast, da sem odločal in predlagal v odlikovanje ravnogorske Slovence. Kongres je takrat posmrtno dodelil ravnogorsko spomenico 1941–1945 triindvajsetim (23) Slovencem, pripadnikom JVVd, četnikom. Odlikovanja umrlih so prevzeli njihovi svojci in potomci. Odlikovanci, ki še živijo, pa so bili: kapetan Uroš Šušteršič, zvezni oficir pri VK, kapetan Ivan Bricelj - Ivo, radiotelegrafist in obveščevalec VK, poročnik Dušan Lajovic, vodja obveščevalnega centra 303 v Trstu, poročnik Ivan Korošec, zvezni oficir Triglavske divizije.

Od uglednih Slovencev je kongres dodelil ravnogorske spomenice tudi akademiku prof. dr. Aleksandru Bajtu in olimpijaku Leonu Štuklju.

Zgodovinska resnica mora biti zapisana pravilno, zato to moje dopolnilo!

Uroš Šušteršič, Ljubljana

št. 34/71

Druga plat zvona o Korotanu (2)

Veseli me, da se je gospod Marjan Pipp oglašil (Demokracija, št. 34/71) v imenu Mohorjeve družbe z odgovorom na moje pisanje ▶

► v Demokraciji 31. julija. Njegove napačne navedbe le potrjujejo mojo trditev, da Mohorjeva družba ni dala za graditev doma Korotan ali za kaj drugega v zvezi z mojim vodenjem doma niti enega šilinga.

Edino posojilo, ki smo ga najeli za Korotan, je bilo posojilo pri dunajski občini, ki sem ga redno sam odplačeval z dohodki doma. Z vsemi drugimi posojili, ki jih navaja gospod Pipp, nima Korotan nobene zveze, razen da smo s Korotanom pomagali Mohorjevi družbi pri pridobitvi teh posojil, s tem da je smela navesti Korotan kot garancijo prav zaradi njegovega dobrega ekonomskega stanja. Sam ravnatelj Mohorjeve družbe msgr. dr. Hornböck me je prosil, da bi smeli navesti Korotan kot garancijo.

Ponavljam, da Mohorjeva družba ni dala niti šilinga za Korotan v času mojega vodenja doma. Sam sem vsake toliko časa poslal kak prispevek kot dar. Kar se tiče drugih izvajanj gospoda Pippa, pa sledeče.

G. Pipp ponavlja besede pogodbe, ki določa, da mora Mohorjeva ravnati s Korotanom v smislu mojih pogodbenih zahtev. To bi si morali dobro zapomniti vsi odgovorni pri Mohorjevi družbi. Pravica Mohorjeve družbe za imenovanje rektorja doma se nanaša na čas po mojem odhodu. Mene ni imenovala Mohorjeva. Absolutno ni res, da sem bil v letih 1967–1986 kot vodja doma zaposlen pri Mohorjevi družbi in da sem za svoje delo dobival redno plačo. To je smešno, saj me ni izvolila ali imenovala Mohorjeva družba, temveč sem

RADIO
96,4 MHz
Ta pravi!
Slovenske gorice

Trg osvoboditve 5, 2230 Lenart, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radio-rsg.si, INTERNET STRAN: www.radio-rsg.si

RADIO DMEV

97.2, 99.5, 103.7, 106.2 MHz
UKV, STEREO, RDS

jaz izvolil Mohorjevo družbo in ji podelil skupaj z lastništvom tudi določene obveznosti. Tudi nisem nikdar prejel od Mohorjeve družbe za vodstvo doma niti enega šilinga, kaj šele plače. Šele čez nekaj let sem se sam prijavil na urad za zaposlovanje, da bi si zagotovil nekaj pokojnine. Tozadefne prispevke sem sam plačeval in lastno plačilo odtegoval od dohodkov doma. Da je vse to zabeleženo v knjigovodstvu Mohorjeve družbe, je zato, ker je imela Mohorjeva za finančni urad tudi knjigovodstvo Korotana, kakor sem ji sam pošiljal podatke. Kako je prišlo do mojega odstopa kot rektorja doma Korotan zaradi pritiskov Mohorjeve družbe v zvezi z določili zakona o študentskih domovih, ki jih nisem odobral, sem že opisal v Demokraciji, 31. julija. Z mojim odstopom pa nikakor niso bila razveljavljena določila, ki smo jih v obliki pogodbe sklenili pri ustanavljanju doma Korotan.

Vsota, ki je bila takrat nakazana kletincem, je bila obveznost v smislu pogodbe, ki je bila sklenjena ob ustanovitvi doma Korotan, in ni prejudicirala mojih drugih pravic v zvezi s Korotanom. Trditev, da je bila prenova doma Korotan potrebna, ker je bil dom v tako slabem stanju, da bi ga bilo treba podreti, je preprosto smešna. Ne vem, kako more izobražen človek pisati takšne nesrečnice, skoraj bi rekel neumnosti. Se vidi, da je kot opravičilo za zgrešeno ravnanje Mohorjeve družbe s Korotanom vsaka izmišljiva dobrodošla.

V svojem pismu gospod Pipp našteva tudi celo vrsto prispevkov, kakor da bi bili za Korotan, in s tem zavaja slovensko javnost.

Večina teh prispevkov je v resnici za kritje drugih posojil Mohorjeve družbe. Prispevki za Korotan (to so tri najmanjše vsote!) so zabeleženi v naših računih in so bili objavljeni v eni od prvih številk Glasa Korotana. Navedbe gospoda Pippa so torej popolnoma nesrečnice in zavajajoče.

Pater Ivan Tomažič, Dunaj

št. 34/73

Zvonjenje po toči (2)

Novinar Gašper Blažič je dne 22. 8. v Demokraciji v odgovoru na popravek kmetijskega ministrstva o preventivnih ukrepih države za preprečevanje škod v kmetijstvu po naravnih ujmah navedel, da si »šteje v čast, da je s svojim komentarjem prisilil odgovorne, da so o teh ukrepih spregovorili javno«.

Verjetno ni treba poudarjati, da smo o vseh ukrepih sproti informirali javnost preko novinarskih konferenc, objav na spletnih straneh ministrstva, sporočil za javnost ipd., o čemer so poročali številni elektronski in tiskani mediji. O sprejeti strategiji prilagajanja slovenskega kmetijstva podnebnim spremembam, zavarovanju in drugih aktivnostih je obširno pisalo tudi v Demokraciji dne 3. 7. v članku »Boj proti podnebnim spremembam« ter 24. 7. v članku »Posledice uničujočega neurja«. Na ministrstvu si prizadevamo, da o vseh aktivnostih in dogajanju na področju kmetij-

stva poročamo čim bolj ažurno in samoiniciativno, zato kakršna koli prisila ni potrebna.

*Jernej Kovač,
vodja službe za odnose z
javnostmi in promocijo MKGP*

št. 35/74

Izjava pritiske (1)

Spoštovani, še nikoli v življenju nisem spregovorila besede ne z Andrijano Starino Kosem in ne s Patricijo Šašek. Ne vem, od kod izvirajo vaše navedbe v vestički, objavljeni v zadnji številki Demokracije na zadnji strani, češ da sem bila zaradi pisanja o strankarskem srečanju SDS deležna pritiskov z njune strani, grozila naj bi mi celo izguba službe. Škoda, da me nihče iz Demokracije ni poklical, da bi preveril podtaknjene informacije. Z lepimi pozdravi,

*Klara Škrinjar, novinarka
notranjepolitične redakcije Dela*

Laž s pogledom v oči in dobrohotnim nasmeškom

Vroča soočanja prvakov strank v medijih so v teku. Tudi na Tarči. Še vedno potrjujejo znano dejstvo, da ideologija dedičev komunizma temelji na zmoti, njevo izvajanje pa še kar naprej na strukturni laži.

Postkomunisti kar po vrsti trdijo, da pred letom in pol niso vedeli za tajkune in ne za tiste v svoji oz. sorodni stranki seda-

88,3 & 105,1 MHz
ALPSKI VAL

Radio Alpski val
www.alpskival.net
† 05 38 11 886
f 05 38 11 674

nje opozicije. Leto in pol, odkar vedo, kdo so, pa tudi ni malo in bi jih lahko vrgli iz stranke!

Predsednik stranke, ki trdi, da ni vedel, da imajo v vrhu tajkune, bi moral priznati, da nima moči ukrepati, in odstopiti kot predsednik oziroma iz takšne stranke takoj izstopiti.

Kaže, da je t. i. tajkunstvo zgodba o uspehu, ki je postala neurdni ideal njihovega uspešnega podjetništva in sporočilo, kako se bo obnašala ta opcija, če pride spet na oblast. Branjenje tega ideala se bo nadaljevalo in nihče ne bo vedel za vzrok »uspeha« in tudi ne za pravi vzrok revščine tistih slojev prebivalstva, ki jih ta krog molze, da lahko neupravičeno bogati. Tajkunske medije pustijo lepo pri miru (v imenu demokracije in svobode medijev), naj prinašajo na dan rume ne zgodbe, v katerih krivdo za takšno stanje pripisujejo tistemu, ki se zavzema za pravno državo in tajkunstvo preganja. Kot je videti, je postkomunizem od komunizma obrdžal: boj proti Cerkvi, prikrito diktatorstvo, od kapitalizma iz časa prejšnjega stoletja pa tajkunstvo za svojo elito. Njegova elita je bila tajkunska že prej, le da z lastnino države, pri čemer tak tajkun ni izgubil ničesar, če je podjete »pojedel« ali »zafural«. Pri njih je bila odgovornost kolektivna, pri drugih (malopridnih) državljanih pa vedno osebna.

Kateremu prihodnjemu mandatarju naj verjamemo: tistemu, ki bi sestavil vlado iz tajkunskih strank, ali tistemu, ki tajkunstvo in posledično revščino v Sloveniji preganja že sedaj? Ga bomo volili po besedah ali po dejanjih?!

Miran Mihelič, Bovec

Dvoličnež

Na prvem televizijskem predvolilnem soočenju 20. avgusta med Janezom Janšo in Borutom Pahorjem v oddaji Tarča je Pahor javnosti razodel, da je nadaljevalec politike nekdanje Komunistične partije Slovenije. Nekajkrat je tudi ponovil, da želi kot novoizvoljeni mandatar, kot se sam vidi, delovati povezovalno, ob koncu srečanja pa je dejal, da kakršna koli povolilna koalicija z Janezom Janšo ne pride v poštev.

Podobno se je med vojno in po njej obnašala slovenska partija: spodbujala je ljudi, naj se uprejo okupatorju, hkrati pa je s smrtno grožnjo prepovedala kakršen koli upor proti okupatorjem zunaj organizacije OF.

Tak slog vedenja je bil pri nas polstoletna stalnica, zato ga je mogoče takoj prepoznati.

Ive A. Stanič, Kočevska Reka

Ali informacijsko pooblaščenko sploh potrebujemo?

Ne spominjam se, kdaj točno je nastala služba za varovanje osebnih podatkov. Zagotovo pa ni bila uvedena, da bi branila interese malih ljudi. Sicer pa navadni ljudje niti nimamo česa skrivati. Omenjena služba naj bi branila le tiste, ki so v času tranzicije na nepošten način in čez noč obogateli na račun vseh nas. Vsi ti tajkuni, ki imajo kaj skriti, vedo za reakcijo, ki bi nastala, če bi javnost imela pregled nad njihovim premoženjem, posli in malverzacijami. Če bi poznali njihovo cenovno in plačno politiko, če bi poznali dejanske stroške in cene, ki jih moramo potrošniki plačevati v njihov vsak dan bolj požrešni žep, če bi vedeli, kako se poigravajo in manipulirajo z nami, bi nastalo veliko gneva in jeze. Pred tem jih brani informacijska pooblaščenka. Proti temu se bojuje Janševa vlada in zato je direktorju Urada RS za varstvo konkurence Janiju Soršaku tudi zapečatala podatke, ki bi lahko vsaj delno razkrili njihove dogovore in nečedne posle. Nihče, ki jih pri tem podpira, se ne zaveda, da bodo zavrženi takoj, ko ne bodo več potrebni.

Ljudje pa, namesto da bi vsaj ob nedeljah z otroki odšli peš v naravo in s tem majčkeno zmanjšali ozonsko luknjo, se zamislili in mater Zemljo prosili za odpuščanje zaradi nasilja, ki ji ga povzročajo z načinom življenja, se z avtom zapeljejo v velike prodajne centre in se v zaprtih prostorih bašejo z nezdravo hrano, zaradi katere so predebeli. Zdravje pa peša že mladim ljudem. Lahko bi se odrekli tudi nepotrebni nakupom razne navlake in nehali polniti mošnjičke že tako prebogati ljudem.

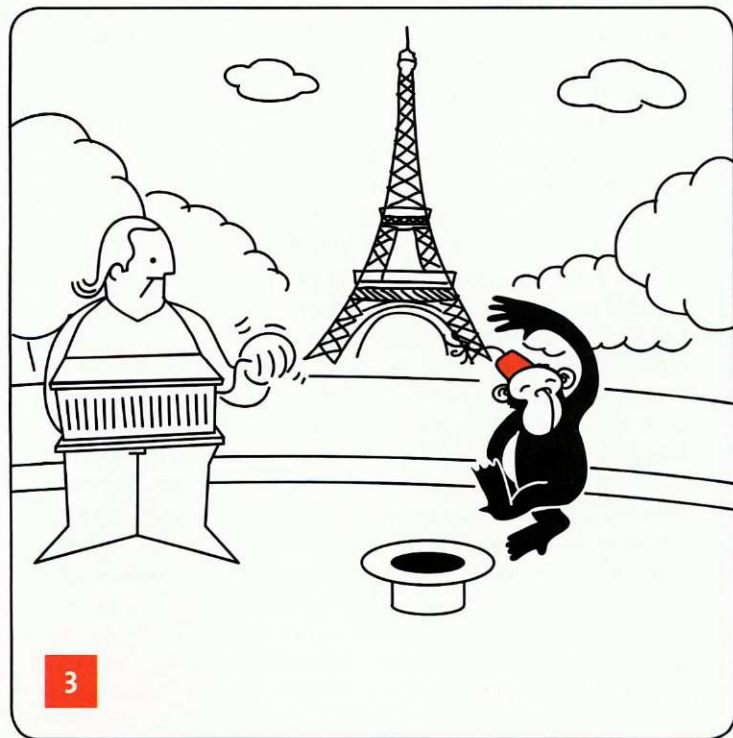
Mihaela Afner, Celje

Kaj je servilnost?

Marija Vodišek

Servilnost je hlapčevstvo oz. klečeplaznost! Nekdanji minister, poslanec in član NSi Janez Drobnič, sedaj član KDS, je v tedniku Mladina, 22. 8. 2008, dal naslednjo izjavo: »NSi se je izkazala kot zelo servilna koalicijska partnerica.« Potemtakem zelo hlapčevska. V dolgem intervjuju je Janez Drobnič, kot lahko pričakujemo od nekoga, ki zapuša svojo stranko, izrekel precej stvari, ki jih bo verjetno NSi še analizirala. Če hoče upravičiti svoj izstop iz stranke, jo mora nujno diskreditirati. Kot vsi prestopniki tudi on niza vse, za kar misli, da je bilo narobe v njej, in upravičuje svoj prestop. Stranki oz. njenemu vodstvu očita, da ni izpeljala zastavljenega programa in se ni držala predvolilnega gesla Beseda velja. Očitkov je toliko, da lahko navedem le glavne, ki jih je Mladina podčrtala. Drobnič torej meni, da je bil razrešen zato, ker je dosledno izvajal koalicijsko pogodbo ter vladni program gospodarskih in socialnih reform. Čudno, da bi bil razrešen zato, ker se je držal vladnega programa. Drobničeve izjave: »Bajuk me potem ni niti poklical, kaj šele povabil na kavo. Obnašal se je, kot da se nič ne dogaja. Janša si kot edino možno demokracijo predstavlja dirigirano demokracijo, v kateri ni prostora za drugačno mnenje. Koalicija Slovenija je bila trojanski konj, to je jasno danes vsem (komu?), vendar za slab položaj NSi ni kriv Janša, zanj je kriva NSi sama.« Intervju je predolg, da bi ga lahko v celoti objavili. Iz njega je razvidno predvsem eno, da Janez Drobnič krivdo vali na NSi in seveda na premierja J. Janšo. Sam je čist kot jagenjček. Posebno značilno je, da je dal intervju mediju, ki je najbolj »dirty« in stalni diskriminator Janeza Janše in njegove celotne vlade. Še pred nedavnim tudi Janeza Drobniča. Kdo je bil torej hlapčevski? Sebe predstavlja kot nekakšnega rešitelja krščanstva v Sloveniji, saj je po njegovem mnenju krščanska demokracija v Sloveniji skorajda izginila, rešuje jo nova Duhovnikova KDS. Osebno menim, upoštevajoč nekatere člane nove stranke, vključno J. Drobniča, da je to bolj farizejstvo kot krščanstvo. Glede Angelce Likovič, ki je izstopila iz SDS, Drobnič meni, da je vedno delala z jasnimi izpričevanjem vrednot. Kakšnih? Predvsem je hotela kot Manca Košir rasti v »višji razred«. Cena ni bila važna. V mandatu 94–98 smo v MS Ljubljane potrjevali ravnatelje osnovnih šol ljubljanskega območja. Ga. A. Likovič je svetnikom SDSS prišla »svetovat«, katere ravnateljice ne smemo potrditi. Na naše vprašanje, kdo je ta oseba, je bil njen odgovor za nas vse popolnoma nesprejemljiv. No, seveda smo to ravnateljico kljub Likovičevi podprli. Zaradi splošne izključevalne, brezobzirne in nalezljive miselnosti ni prav nič čudno, da je danes čas, ko sta Janez Janša in njegova koalicijska vlada najbolj zaželeni ter pravzaprav edini tarči predvolilnega boja in pehanja nekaterih starih in na novo vzniklih strank. Koliko ljudi jim bo nasledlo? Pametni že ne!

NAVODILA ZA VSE, KI NIMATE ASISTENCE COMFORT Z ZAGOTOVITVIJO DENARJA

KADAR VAS NA POTOVANJIH AVTO PUSTI NA CEDILU, BOSTE POTREBOVALI DODATEN DENAR. IN TAKRAT JE PAMETNO IMETI NOVO AVTOMOBILSKO ASISTENCO **COMFORT**, KI JE VKLJUČENA V PAKETA AVTOMOBILSKIH ZAVAROVANJ **COMFORT** IN **COMFORT PLUS**.

ASISTENCA **COMFORT** VAM ZAGOTAVLJA PRVO POMOČ ZA POTNIKE TER ZA VOZILO DOMA IN V TUJINI. POPRAVILO VOZILA NA KLJUČ, NADOMESTNO VOZILO ZA ČAS POPRAVILA LASTNIKOVEGA VOZILA, ZALOŽITEV DENARNIH SREDSTEV TER NEOMEJENO POVRAČILO STROŠKOV ZA VLEKO VOZILA IN PREVOZE POTNIKOV JE LE NEKAJ NOVOSTI, KI BOGATIJO PONUDBO AVTOMOBILSKE ASISTENCE **COMFORT**.

PAMETNO JE IMETI DOBRO ZAVAROVAN AVTO.

triglav

NAROČILO (označite z x):

- Tone Kuntner: **Mati Slovenija** 9,18 EUR
- Dušan S. Lajovic: **Med svobodo in rdečo zvezdo** 25,87 EUR
- Milan Zver: **100 let socialdemokracije** 9,18 EUR
- Janez Janša: **Okopi** 9,18 EUR
- Janez Janša: **Premiki** 9,18 EUR
- Jaklič in Toplak: **Ustava Združenih držav Amerike s pojasnili** 20,82 EUR
- Cijan, Toplak, Dubrovnik (ur.): **Državna ureditev Republike Slovenije** 35,46 EUR
- Viktor Miklavčič: **Pričevanja** 20,44 EUR
- Matjaž Klemenčič, Vladimir Klemenčič: **Prizadevanja koroških Slovencev za narodnostni obstoj po drugi svetovni vojni** 32,00 EUR
- Silvin Eiletz: **Skrivnost kominterne** 23,96 EUR
- Jan F. Triska: **Pozabljena fronta prve svetovne vojne** 22,95 EUR
- M. Zajc, F. Kozina, F. Dejak: **Ušli so smrti** 16,29 EUR
- Tomaž Butkovič: **Vzpon Bohinja pred zatonom Avstro-Ogarske** 22,95 EUR
- Jože Dežman: **Moč preživetja** 27,16 EUR
- Jože Hubad: **Dolga slovenska pot v svobodno Evropo** 4,13 EUR
- Andrej Capuder, Bogdan Kladnik: **Slovenija brez meja** 45,27 EUR
- Jože Dežman, Marjan Linas: **Med kljukastim križem in rdečo zvezdo** 20,82 EUR
- Jože Dežman: **S spravno ljubeznijo iz rdeče ledene dobe** 27,16 EUR
- A. Elste, M. Koschat, H. Filipič: **Nacistična Avstrija na zatožni klopi** 22,11 EUR
- Stane Kos: **Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, I.** 4,52 EUR
- Stane Kos: **Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, II.** 4,52 EUR
- Tamara Griesser-Pečar: **Stanislav Lenič, življenjepis iz zapora** 18,56 EUR
- Eiletz: **Zgodovina neke kolaboracije: Boljševiki in Nemci 1914-1918** 27,94 EUR
- Andrej Rahten: **Pozabljeni slovenski premier** 17,65 EUR
- Dieter Blumenwitz: **Okupacija in revolucija v Sloveniji (1941-1946)** 16,02 EUR
- Vasja Klavora: **Koraki skozi meglo** 26,95 EUR
- Milan Zver: **Demokracija v klasični slovenski politični misli** 18,36 EUR
- Tita Kovač Artemis: **Baron Janez Vajkard Valvasor** 12,51 EUR
- Jože Zemljič: **Življenje je večna borba** 8,34 EUR
- Jože Dežman: **Rojstvo Slovenije** 20,00 EUR
- Jože Dežman, Hanzi Filipič: **Hitlerjeva dolga senca** 26,99 EUR
- Jelka Žmuc Kušar: **Evropski večeri Lojzeta Peterleta** 14,99 EUR
- Vasja Klavora: **Doberdob, Kraško bojišče 1915-1916** 29,90 EUR
- Rajko Topolovec: **Kraj prišlekov: Strnišče – Kidričevo** 10,00 EUR
- Ive A. Stanič: **Kočevski proces 1943** 28,00 EUR
- Jože Dežman: **Slovenija 1945 – 1960** 32,99 EUR
- NOVO** Silvin Eiletz: **Titova skrivnostna leta v Moskvi 1935-1940** 28,90 EUR

Izpolnjeno naročilnico
pošljite na naslov:**Demokracija, Mivka 25,
1000 Ljubljana**ali na faks **01/ 24 47 204**Poštino po veljavnem ceniku Pošte
Slovenije plača naslovnik ob prevzemu.
Vse cene vsebujejo 8,5% DDV.**Ob naročilu**2 (dveh) knjig:
darilo lonček »Demokracija«3 (treh) knjig:
darilo lonček + kapa »Demokracija«4 (štirih) in več knjig:
darilo lonček + kapa »Demokracija«
+ knjiga (po našem izboru)

Ime in priimek (ime podjetja):

Datum naročila:

Datum rojstva (samo fizične osebe):

Podpis in žig naročnika
(samo pravne osebe):

Ulica:

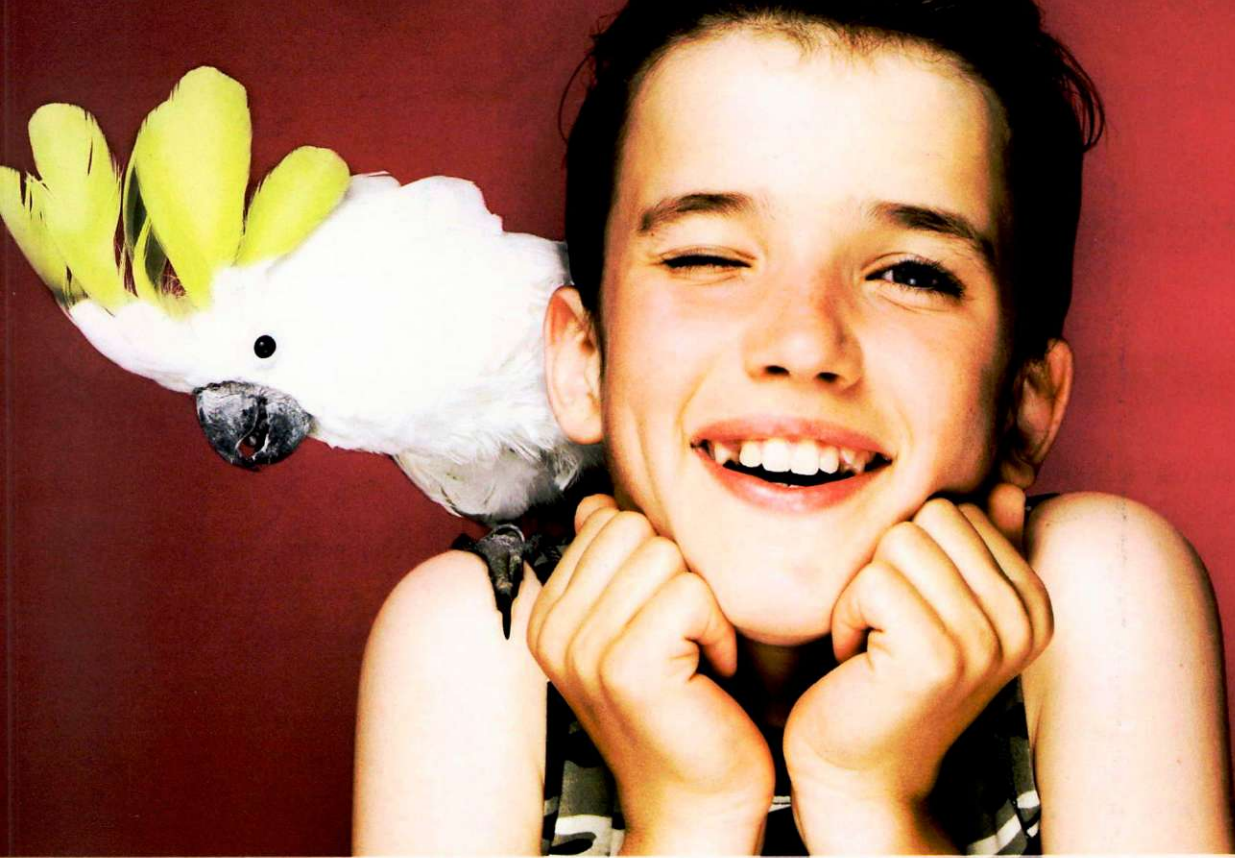
Davčni zavezanec:

 NE DA

Kraj, poštna št.:

ID za DDV:

Kontaktna oseba (samo pravne osebe):

Novi Mobi paketi.

mobi

Sva Mobiuporabnika in od zdaj lahko vsak četrti **SMS pošljeva brezplačno** z novim paketom **Mobi SMS**, z novim paketom **Mobi Pogovori** pa lahko po treh minutah vsakega pogovora govoriva za **50 % ceneje**.

Moj Mobi. Moj svet.

Moj Mobi.

Moj Sony Ericsson Z320i

Moj Mobi.

Moja Nokia 2600 Classic

Moj Mobi.

Moj Alcatel OT C707

Moj Mobi.

Moj Sagem My150X

Za vklop paketa **Mobi SMS** ali **Mobi Pogovori** pošljite **SMS** s ključno besedo **PAKET SMS** ali **PAKET POGOVORI** na **1918**. Za izklop paketa **Mobi SMS** ali **Mobi Pogovori** pa pošljite **SMS** s ključno besedo **PAKET SMS IZKLOP** ali **PAKET POGOVORI IZKLOP** na **1918** in avtomatično se vklopi osnovna tarifa. Poslani SMS se obračuna po veljavnem ceniku za Mobiuporabnike. Štetje sporočil SMS se začne znova z vsakim koledarskim mesecem in velja le za SMS-e, poslane iz Mobitelovega omrežja. Popust na pogovore velja za klice, opravljene v Mobitelovem omrežju. Cene vključujejo DDV. Za dodatne informacije o sistemu Mobi pokličite **121** ali obiščite www.mobitel.si, zavihek Ponudba > Mobiuporabniki. Ponudba velja do odprodaje zalog.

WWW.MOBITEL.SI